

Moje življenje

X

126.5

16 august

Vršile so se volitve župana. Leta 1921
predlagala je SDS stranka, da se izvoli
za župana Dr. Veblo. Dr. Gorisek protivil
se je temu, češ, klerikalec naj ne
bo izvoljen, najši Karol Auhl, ki je po
misljenju Nemce. Pred volitvijo
župana prišel je Dr. Gorisek kot no-
silec narodno napredne stranke
K. nosilec SDS stranke dekanu Jan-
žekovič, predlogom, da naj bi
volili Dr. L. Kraumberger, ki je pri-
stač SDS stranke, tedaj v ovek na-
sprotno kot »klerikalec«. Dekan
pa je kratko odruvil. Leta 1921
ste nam si usilili Auhlca - letos
ga samu pa mi projektiramo
za nadaljna tri leta. Ste mi je
bil dogovor končan, da me ob
2. pop. bil je izvoljen za župana
Karol Auhl, naproti mi oddali
so prazne listke. Klotje Dr. Gorisek
pa volja: „Die ich tief die Geister,
die werd' ich nun nicht los.“

19. august

Ko sem bival letos v moji domovini,
sem našel pri Miklavcu pesem o zna-
menitem žitarstem vinu, ki rase
še dandanes v Kitarivasi, št. Lipsu in
v Globanici. Vino je kisel, ker ne more
dozoriti, sled tega je postalo tudi
grovo sled kisline. Drugačie ni pa
prepisujejo zdrao ilno moč. V spominu
zapisem pesem, ki jo je složil nstar
Hans Fischeul.

Die Rebe von Sittersdorf.

1.

Der Rebe von Sittersdorf
Ist noch kein Lied erklungen,
Du einzige im Kärnterland,
Nets bliebst du unbesungen.

2.

So will ich einen frohen Sang
Zu deiner Ehre dichten
Von deiner Traube zauberkräft
Werd ich getreu berichten.

3.

Herrn lästern sie dein alles Blut
Zu sauer wieder finden,
So tröste dich und sag darauf:
War schon in weiten Landen.

4.

Herr König Karl von Spanien
Verspürt viel Unbehagen,
Ein großer runder Kieselstein
Der lag ihm schwer im Magen.

5.

Da half nicht Arzt, nicht Medicin
Von diesem bösen Übel,
Mitteln nahen Herr Karl zu sich
Wohl täglich einen Krübel.

6.

Da sprach der Graf von Rosenburg
Des deutschen Reiches Botte;
Mir wächst ein Heu am Drahestaud
Gar kräftig ist der Rotte.

7.

Herr König laßt die Pillen sein
Und all die Kräutertunken,
Her weiß, ob nicht mein Kärtnerwein
Dem Heu vertreibt das Klunken.

8.

Der König war ein kluger Mann
Und ließ sich auch was sagen,
Er gab Befehl und schickte bald
Nach Kärntner Knecht und Wagen.

9.

Das war ein Fest in Sittersdorf
Als sie die Ihr vernahmen
Drei Tage wohl die guten Leut
Aus ihrem Rausch nicht kamen.

10.

Und als die Fässer angefüllt
Die Flaschen zupetribirt,
Da ward der Wein gar eiliglich
Nach Spanien spedirt

11

Herr König Karl war ungemach
Und sass in seinem Garten,
Es gieng noch keine Eisenbahn
Drum musste er hübsch warten.

12

Als er den ersten Schluck getau
Da wollts ihm nicht behagen,
Ein Fränlein über die Haugen rann -
Doch leichter ward der Magen.

13

Die zweite Flasche unten war
Darief er: Tod und Haugen
Mir wird sowohl, ich kömmt ja schon
Fürs Bolero Haugen.

14

Und als er dann mit Heldenmut
Die dritte hat genossen -
Ihr kömmt mir glauben oder nicht
Da ward der Wein zerflossen.

15.

Der König sprach zu Rosenberg
Der Himmel euch erhalte -
Hier nehmt für euren Wein das Kreuz
Und grüßt mir eure Alte.

So ist der saure Kärntnerwein
 zu hoher Ehr gekommen
 Trotz Heres, Port und Malaga
 Bleibt sie ihm unbenommen.

Und spaltet man dich Leberblut
 So sage mir den Leuten:
 Ein saurer Wein, ein herber Trunk
 Passt auch für herbe Zeiten.

31 august

Kakor posod nabačili so tudi župljani
 šentlenartike župnije do a nova zbornica
 kot nadomestilo za prejšnja bloa, ki so
 bili odloženi leta 1916.

Konobe pripravljajo dne 30 augusta
 gošter ob sedmih. Sprejem bil je slavnosten.
 Katoliško sem popisal vse v Kroui
 ki so krajne sodnice Sv. Lenart.

Priporočiti hočem na tem mestu
 le, da so se liberalci umyali, ko je bil
 sprejod zbornica, nekdo je opazoval, da
 je postal delavščak ves mudec, ko je pri
 jezdit rogo s poljani župan Karol
 abbl na čelu požarnih brambovcev
 v trg. Kauraknil je z rogo in odšel.

Sepai nič ne da opraviti, tukajšni
 prebivalci so katoliškega mnenja
 in prepričanja in bodo pri tem
 tudi ostali.

— Sv. Lenart v Slovenskih goricah.
 »Slovenec« si je v svoji 222. številki privoščil mene kot »Žerjavovega generala« ter skušal natveziti svojim čitateljem izven Sv. Lenarta, da je zmagala pri občinskih volitvah pri Sv. Lenartu SLS, da so nasprotno naprednjaki sramotno propadli in da se mi je povrh še ponesrečil poskus, razdvojiti pristaše SLS. Za očeta »Slovenčevega« članka se smatra vobče notarja Štupico. Članek je prišel po dveh mesecih in to »slučajno« potem, ko je doživel podžupan Stupica pri občinski seji na moj predlog polom s svojim predlogom na povračilo stroškov za potovanje h pogrebu Velenemca Posseka. Notar seveda odklanja očetovstvo in žuga celo s tožbo. Pred preobratom je bil trg v nemčurskih rokah. Nekaj mesecev pred mojim prihodom so se vršile občinske volitve, katerih so se prvič udeležili tudi Slovenci. To je bilo neposredno po polomu »Vorschusskasse«. Par navdušenih mož je računalo z »sitzreznjenjem« volilcev, ali varali so se. Slovenci sploh niso dosegli pomena vrednega uspeha. Prihodnje volitve so bile šele vsled različnih mahinacij l. 1911. Za Slovence so se razmere zboljšale v toliko, da so se združili za volitve v prvem razredu. Družabno smo zahajali naprednjaki v krčmo Karla Aubla, ki je veljal za zmernega nemškutarja, ker nas je bila klerikalna bojevitost pregnala iz edine slovenske krčme. Krčmar Alojzij Arnuš je našo odsotnost težko pogrešal in očitno iz tega razloga je zahteval od nas, naj se vršijo volitve tudi v drugem razredu, kjer je imel volilno pravico Karel Aubl. Udali smo se, čeprav smo vedeli, kaj namerava. Šel sem k Aublu in ga prošil, naj se vzdrži volitev, da nam omogoči posečanje njegove krčme. Aubl je to obljubil in dal na to svojo besedo. Volit pa je vendar šel nemškutarje. Ta mož je sedaj naš župan. Notar Stupica je zbežal k Sv. Trojici ter s tem omogočil zmago nemčurjev tudi v prvem razredu. Ta mož je sedaj naš podžupan. Pred preobratom je bilo zavednih Slovencev malo, sedaj jih je toliko, da bi lahko tvorili večino tudi proti nemčurjem. Ob prevratu SLS ni imela v trgu razen duhovnikov nobenega inteligentnega pristaša. Notar Stupica še ni bil »opredeljen«. V Narodnem svetu in v gerentskem sosvetu smo bili naprednjaki v večini. Ko je prišel čez nekaj časa klerikalni odvetnik, zdravnik in novopredeljeni notar in je dobila Ljubljana klerikalno vlado, se je vrglo takoj mene in dva napredna odbornika na cesto in na naša mesta je imenovala »Vlada za Slovenijo« Karla Aubla in Franceta Stupico. Oba sta postala organizirana člana SLS in sta se pri ljudskem štetju vpisala kot Slovenci. Prihodnje volitve so se vršile v znamenju klerikalizma. Temu načelu nasproti smo se postavili mi na čelo naprednjaštva. Nemčurstvo se je smatralo za likvidirano in bivši nemškutarji so se nahajali na obeh listah. Navidezno klerikalna lista je prodrla z 9 mandati proti sedmim naprednim. Klerikalci so to izzivalno razglasili za uspeh SLS. Naprednjake so pustili na strani in hoteli izvoliti za župana svojega izrazitega pristaša. Tu smo jim napravili križ čez račun. Karl Aubl je sprejel od nas kot organiziran Slovenec ponudeni županski mandat proti obveznosti, da odda svoj glas za slovensko starešinstvo. Ko so to klerikalci izvedeli, so raje sami volili Aubla županom, kakor da bi stopili z nami v dogovor. Tako je bil Karel Aubl enoglasno izvoljen županom. Za časa volitev starešinstva pa je dokazal Karel Aubl, da ni izpremenil svojega značaja in da se je vpisal za Slovence le iz takratnega strahu. Razmerje volilcev ob času razpisa volitev je bilo tako, da smo naprednjaki računali na močno tretjino. Drugi dve tretjini so se delili med nemškutarje in klerikalce. Ali tako, da bi bilo težko jednim kakor drugim sestaviti samostojno kandidatno listino s količkaj pomembnimi osebami. Na prvem volilnem shodu našega političnega društva se je res sklenilo stopiti z voditelji SLS v dotiko radi

10 oktober

Da se spozna, kakšne so razmere v H. Lenartu, priklopim v sponuim dopis v Slovenskem Narodu z dne 9. oktobra 1924 št. 281. Ne stara, pogreša jed, ki se vsakemu gabi. S tem se nič ne doseže. Vidi se, da Slovenci ne moremo biti edini.

To je tudi ožrok, da smo izgubili Korosko, katero smo morali pred štirinajsti leti prepustiti Nemcem, ki so šli zedinjeni proti nam v boj.

Kerloga je naša nesreča in zato nam še dolgo ne bo zasijalo solnce spora z njima.

V brezplodnem pobijanju v časnikih spregledamo to, kar je za nas najvažnejše; pravo sredstvo izrabiti, pa vedno zamudimo, to je bilo tudi gledsko-vojske - ose poznejše tarvanje je prepozno - za nas je Koroska izgubljena -

20 oktober

Bil sem zopet na Koroškem - v Celovcu
Kako si mi mila Koroška - kako te ljubim.
Večerno solnce obsevalo je še najvišje
vrhove, ko je prisopihal slak čez mejo.
Kako željno sem gledal vse hribe, gore,
doline - vasi in hiše, posej od sem bil,
na vsak kraj me seje ljub spomin
iz srečne mladosti. Kakor v sanjah
hodil sem po ulicah, saj vsaka hiša, vsa-
ka stvar spominjala me je na ono
lepo dobo, ko sem bival v tem mestu.
Srečaval sem ljudi, ki sem jih poznal
že od prej - razporedil sem se teh obra-
zov. a le eno sem opazil - čara tek je
nam vsem zarisal soje neizogibne
poteze.

Le težko sem zapustil ljubko mesto.
Brzolak hotel je z menoj proti sove-
rniško kospovske - vojvodskega pre-
stola - kako težko mi je bilo pri tem -
saj je to zibelka slovenskega korolana.
in vendar je tam sedaj Nemce gospo-
dar - po naši krivdi.

Minio ljubega St. Vida. kraja nestoniho
lepih spominov, ko sem bil tam as-
kulant in sodnik, zgodovinsko
pramencitih Brej in minio obil-
nih nazvalih hotel je brzolak

proti hroni Štajerski ob kuri in dalje proti
Gradcu, kjer sem v družbi dragoga pri-
jatelja Stanica prebil veselo uro. Prišel
sem zopet v drugo družbo, kjer se pozabi
ose, kisto malotru žoljenje v malom
gnezdu.

Sprememba je nikakona, potovanja
človeka razpade, mu razširi obzore
in mu da večjo samostojnost.

Na najlepšini utisi ornil sem se
v solučne gorice. Sedaj uživam ob
spominu na lepe dni ose dogodke.
Ki se mi prajajo pred očmi in se
veselim duša, ko zopet politim
iz kraja ozkoverčnih ljudi v živni
soč.

21 oktober

Frgatec je končana. Kakor se je spo-
četka kazalo slabo, sta jadruja nena
ose popročila. Bila je v zadnjih ted-
nih pozija, bisati v vinogradu.
Tričeh je prepresal - luna pa je nivo
rijala s sojo bajno lučjo čez hrib
in dol, onces pa je pel klopotec sojo
svakomerno pesem. Dne 16. oktobra
bila je tergatec - nabrali so 105 put-
vino je imelo dobro 19°. Kinski dukovi
bodo nemirni!

20 november

Razpisane so nove volitve za skupščino, ki se vršijo 8. decembra. Klada kedra in spora zuma morala je odstopiti. Strahom gledam o bodočnosti. nič dobrega se nam ne obeta. Slovese bil je zaslužjen in ostane.

16. december

Nled demisijske D. Korotec - Davidovičeve vlade prišlo je do razpusta skupščine in do novih volitev. Veliko smo pričakovali od zadnje vlade, po dračljajo jo je tudi mozejstvo. Sloves se je čutil bolj domaćega, saj je vedel, da so naši ljudje na odločilnem mestu. Kavel se je se ostuden boj. Bremeščanje uradnikov iz enega kraja v drugega. Ako se menjava vlada, naj bi ostalo uradništvo na svojem mestu, stoar uradnika je itak, da spoluje zakon, ako pa ne, pa kriji sojo dolžnost in potem je poood, da se ga odstavijo. Bremeščanje uradnikov, bodisi potem da ali ona vlada, pa obročam. Kavel se je že bojga mandate. Ker ne more vsak biti nosilec liste, se stranke cepijo. Hari greh Slovancov, da ni edinstvi. Tuhajni uradniki so pristavi HDL stranke. Nosilec liste je dr. Pisko - oni Pisko, ki je kot avstrijski častnik pobegnil k Italijanom in pozročil smrt mnogostih naših vojakov. Da je storil uslugo našemu najhujšemu narodnemu sovražniku.

niku, je najhujši narodni greh. V mnogih
ovseh je podel izdajalec, ose njegovo lep-
šanje, da je hotel koristiti Slovencem,
je pisal izgoor. Koristil je toliko, da
je zasedel tak najlepše slovenske kra-
je. Bljuncem pred takšnim kaudi-
datom-

Na drugi strani nastopil je kot novi-
lec radikalne stranke moj ropak in
prijatelj dr. Rudolf Karonik, moj čistega
gričaja. Da je kot korošec prešel v radi-
kalno stranko, mi je nerazumljivo.
Obrnil se je tudi do mene, da bi pouča-
val njegovi stranki. Odklonil sem
se.

Kakor sem že spet oano omenil, sem
bil vedno gost in prepričan Slovence
najljubši mi je bil boj zoper Nemce,
to mi je bilo o Krovi; osvoboditi Slo-
vence tujega jarma, je bil moj
oprac. Noodušer sem bil, ko se je
spolnila leta 1918 moja želja, če tudi
ne do cela. Moje najboljše ljudstvo
na koroškem ostalo je zasuzujeno.
Klata svoboda pa tudi drugim
Slovcem, ki so se sicer stresli nemi-
kega in madjarskega jarma ni
prišla. Velika je razpoklina med
nami in narodom, kateremu
suo se zaprli o silo, katerim
se pa ne moremo sporazumeti.

Ne smatraj nas kot soje, čintimo, da
suo prečani - premaganci.

Ker tako sem si predstavljal ogor nose
države, ^{drugace} sanjal sem si jo tako, kakor so
jo res prostoovolali - te sanje sem niso ures.
ničile. Močnejši hoče in etinad. slabej-
šim moč. Kaj nam pomaga sedaj res
upor, da bi imeli tisto avtoritativno
skorufu nove države, ki si jo želimo,
to je sedaj utopija. Tu vendar so
med Slovenci ljudje, ki hočejo pomagati
močnejšemu do še večje moči - zakaj, da
bi imeli sojo korist - sojo dobitek.

Vse to me je spravilo do tega, da se
v javnosti popolnoma ne brigam za
politično življenje - moj ogor ne morem
doseči - ose drugo mi pa je leglo kot
strupena slava na srce. Tu zato
sem se umaknil osemu, hodim sojo
pot in si želim le eno, da imam
sojo mir. Slovenci pa in vendar ne
bo sojo - to je njegovo prokletstvo.

Lepljenje strank v naši državi ni dobro
znanje - to nas le slabi. Naj bi imel
vsak narod Srb - Hrvat - Slovenci v ok-
viru jugoslavije sojo samostojnost,
potem se neha bratski boj - potem
pride sporazum - potem bo dosežen
tisti ideal, ki si ga pravice rodoljub
želi.

21. december

Kuaki vlade Pašič Bribičević se že kažejo. Danes imeli so Orli telovadbo v doboravih posojilnicah. Udeležili so je tudi nekaj učencev ljudske šole. Po vseh obvoščih prišel je učitelj Stukec v doboravo in prepovedal učencem telovadbo. Načelnik društva Orli, sodni oficijant Stančko Kronabeklogl pa se je temu protivil, češ, društvo je od vlade pripoznano; ker nimic protidržavnega v tem društvu, tudi ni nobenega opona, da bi nesrečni šolarji sodelovali pri telovadbi kakor je to tudi pri društvu fokal.

Učitelj Stukec moral je oditi, rebus in fectis. Kakšne radodobe pa ta nastop prinesel odločnemu načelniku, pa se še ne more reči, misliti si pa moremo, da nasprotniki ne bodo mirovali.

23 december

Okrajni zastop za sodni okraj Sv. Lenart je razpuščen. Tako je danes dopoldne pravoil eden drugemu.

Okrajni zastop bil je do leta 1887 v nemških rokah. Po zaslugi tedanjega kaplana Ivana Bohauer, sedaj dekan in častni kanonik v Smarju pri Jelšah, prišel je okrajni zastop v slovenske roke. Dec 29.

aprila 1888 uradovalo se je pod sedanjiim
naveličkom Petrom Mesarec iz furjevskega
dola prvokrat v slovenščini. Steni prišla
je tudi Okrajna hranilnica v slovenske
roke. Tako ostalo je do sedaj, da so bili
v zastopu pristavi ŠLS stranke, nekate-
rimu ni bilo po volji, najmanj pa
Dr M. Gorisšek, ki bi tudi tukaj prišel do
močim vpliva. S pomočjo sedanjega
vladnega režima dosegel je razpust
okrajnega zastopa, dne 23 decembra
prišel je komisar deočinik, ko so ravno
hotelu imeti sejo v okrajnem zastopu,
in naznanil nazočnim, da je ta razpuščen
in navedel kot vrok razpustitve, ker se
niso višle volitve osled smrti nekate-
rih članov. Ka gerenta dočeri je Kraič,
župan v Senariki, v odboru je seve
tudi Dr Gorisšek, na katerega predlog
so bili določeni tudi drugi člani; da
bipa ne izgledalo, da so samo pristavi
ene - ŠLS nasprotue stranke, pritegnil
je tudi nekaj pristave ŠLS stranke,
med temi tudi prošta in župnik o Sv. Jurju
Kregorja Einspieler.

Posrečilo se je, sedaj Dr Gorisšku ga ojeti
tudi to hrdnjavo. merodajno bilo je seve
pri tem politično nasprotstvo in v mnogi
meri pa tudi - quateri dobicek.

Politiki imajo nasadeno rojje sebične na-
mene, nesebičnih zgodovina malo pozna.
Kot tako je tudi tukaj. Da zštedenje moči in
s tem quistui napredek. Naj se navajajo
kakoršni koli sproki, ne morem se orestiti
prej navodnih sprokov. Ka bodoče države
oslitoc pa ta nastop ni bil raono naj-
boljša reklama, kajti ljudstvo je to naridlo
zelo razburilo, ker stvar bi se mogla tudi
drugave rešiti.

27 decembar,

Pr. rojnim vikti roj bič - danes župraj
razglasilo se je nacikrat po trgu, da je
veliki župan v Mariboru razpustil pro-
sovljno gasilno društvo pri Sv. Lenartu,
ki je obstajalo že peddeset let. Kot razlogi
tega odloka z dne 24. 12. 1924 št. 33576. Predskr.
rod. Sv. Lenart 318-14-24. se navaja, da društvo
ni odbor ni sprejel nootih članov, ki so se
prijavili, in da je v tem spoznal velik del
prebivalstva trga in okolice Sv. Lenart
demonstracijo protinarodnega značaja,
sled česar je društvo zaprtotlo ntr-
nemu rojstvu občanov kvareu razda.
Kot nadaljni sprok navaja se, da se je
načelnik izjavil: solange ich und der
Auzkl bei der Feuerwehre sind, bleibt die
Feuerwehre deutsch, kar dokazuje, da
so zapredovali društveni funkcijari

v nepolitičnem društvu neodločne
političnega nacionalne cilje.

Veliki župan odredil je dalje, da ima
prejeti občinski gatac vse društvo
premoženje v upravo in ga takoj izro-
čiti novo ustanovljenemu prostovolj-
nemu gasilnemu društvu pri b. levem.
Kateroga pravila so bila odobrena z raz-
pisi o sli tega župana marib. oblasti
z dne 19. 12. 1924. št. 5017/1.

Celo to akcijo sprožil je dr. Goršek, ka-
teremu je bilo staro gasilno društvo že
dalje tri v peti, čes, da je to gatac nemi-
na trdija, katere nora trdi pastim
kateroga je jezilo, da niso sprejeli njega
in njegove politične pristave v to društ-
vo. Mo se juridično premostrivajo raz-
logi tega odloka, tako se očitvidno ka-
žejo hibe.

Glasom društvenih prastl ni društvo
primorano koga sprejeti, odkloniti se
ga more brez nasobbe sprokosa.

Dare je načelnik tako razjil, kater
se nasaja, zato ni nasoden noben
dokaz.

Dobri sem utis, da je veliki župan
dr. Bernmajer, kateroga zvest pristav je
dr. Goršek, kratkoma prepsal nasob-
be v predlogu kot razloge - ne da bi se
prišla o temu poizvedovanja.

Vsa žal - takim razlogom -

objektivno soditi furta na mora reči-
to, je nastle. klasični princip izroka je,
da se spira dejanski stan, ki je dograj,
po vsestranskem povzvedovanju, tedaj
po zaslišanju nasprotne stranke.

Dr. Gortšek pripravil je celo vrsto udov,
med njimi tudi oba sodnika Dr. Čemur,
Dr. Časfelj, ki sta se prijavila kot člana.
Lajmu teh so vsi drugi uradniki in
kar je Gorisčekovih privlačev. k mene
nikče ni prašal. Ker mi očitno ne
zaupajo.

Moje je v razlogih utemeljevalo, da
je staro društvo prekoračilo svoj delo-
krog, ker je zasledovalo politično na-
cionalne cilje, tako naj prestopa kolo
drug, kakšen motilo je vodil Dr. Gortška.

Kdo je pospremil ociji razpore v intencem
sojstevu bjeavov, naj sodi svaki sam.

Razburjenost dospela je tako daleč,
da je 15. rošjntkov celo noč patroliral
po kregu in stražilo poslopje, v katerem
je shranjeno garilno sredje.

Minie čas. mine vse. videlo se
bo tudi tukaj, kakšen sad bo rodila
ta zadnja akcija Dr. Gortšek. Jman
temno slutijo, da bo srekat skuma
počila, če je pravec napeta, kajti
nasilje ne rodi nič dobrega.

29 december

Izročilo premoženja starega gasilnega društva se še ni izvršilo. Dr. Goršek se je sicer 27 decembra popoldne podal s solici-tatorjem Volič in sodnim oficijantom Kromabekomogl. K. Karolu Aubl kot načelniku gasilnega društva z zahtevo, da se mu premoženje izroči. Ker Aubla ni bilo doma, ni nič sprabil. Vabitudine spravitelj, ker pravico prozpeti inna obitinski zastop, kar pa dr. Goršek v lastni osebi še ni, hove mu gasilnemu društvu, ki se do tedaj še ni sestalo na občnem zboru, pa je smel le obitinski zastop izročiti premoženje. Dr. Goršek je tedaj prenačil in ni šlo vse tako, kakor si je mislil.

Dne 28. decembra bilo je spazovati razburjenje med kraji. Nišlo je tudi več ljudi iz okolice. Kostilne bile so vse polue-povod se je razpraelalo o razpustitvi gasilnega društva. Ob 2. popoldne bil je občni zbor novega gasilnega društva, na katerem je bil voljen odbor; kot načelnika so imenovali veletrgo oca Brečko Krafuc. - To peti Krafuc iz dr. Voličine, ki je med ospeko in kufuovo govoril le nemiško, če tudi je kdo govoril z njim slovensko, most je ^{crno} rudič-jolte krahe in celo kole za vrtice in ^{je} mel pobaroane nariti navin.

Če je tedaj Dr. Gorisšek podarjal, da je staro
gasilno društvo bilo nemškega ustipeva,
posebno največih Auhl, kar se mora o
bistvu priznati, tako bi morali vsudar
dosledno osliti osebo, ki je glede narod-
nosti čisti značaj. A ker se je šlo za prijá-
telja Dr. Gorisšek in da se masovne osebo
svoje, ki ga je imel srečno krajne
do staroga društva, ker je moral kot
nondanji član sled nastalih diferenc
odstopiti, bil je izpoljen omene
navelni konu.

djudstvo maja z glasom, kajti dosedaj bilo
je običajno, da so bili člani društva me-
ni, večinoma rokodolci po poklicu
sedaj se pa kontingent v raju člani
v pretežni večini iz starnu uradnikov.

Dr. Gorisšek je podarjal pri običnem
zboru, da je društvo strogo nepolitivno.
če se to izvršuje, je dobro in umestno,
radoseden sem pa, ako bo sprejelo
stare člane razpuščenega društva ali
ne; v zadnjem slučaju bi se pojasilo
to, kar se je očitalo staremu društvu.
Stoar se razpleta dalje - videli bomo,
kako se bo končala. Objektivno se mora
priznati, da je stornu prizades nemške-
mu žtolpu v trgu najtežji udarec - in
tako bo nekda "der deutsche Markt H. Leonard"
še le sedaj popsluouca - slovenski.

aliso bo pa temu doslo mirno razrešje
tržanov, kakor se navaja v razlogih sres-
nega pregledarja, bo pokazala bodočnost.

12. prosinca

Čadvera požarne branbe ne napreduje tako
hitro, kakor si je sanjal dr. Gorišek. Brod seja
občinskega odbora, pri kateri bi se moralo
sklepati o izložitvi premoženja, ni bila
sklepna.

Danes bila je druga. Sklenilo se je, da
se zadeva izložitve premoženja tako
dolgo odloži, dokler ni rešen rekurz, ki
ga složi staro gasilno društvo. Tudi pa se
se marsikaj spremeni.

13. prosinca

Ukrajna hranilnica imela je proti uradni
dan. Načelnik je dr. Gorišek, kar je bila njegova
davna želja. Ali bo pa pri tem ostala, pokaza-
la bo bodočnost.

30. prosinca

Dolgotrajno življenje našega je kratko.
Kaj znaneso že gasila je lopata.
Tako sem mislil, ko sem
dobil poročilo o nenadni

Na Jezerskem so položili k večnemu po-
koju g. Jerneja Krč-a, organista in občin-
skega odbornika ter bivšega župana in več-
letnega oskrbnika Češke kočice na Sp. Ravneh
pod Grintovcem. Pokojni je padel v temi po
strmih, visokih stopnicah, ki vodijo na prosto
in je priletel pri tem na kamenita tla pod
stopnicami tako nesrečno, da je zadobil smr-
tonosne udarce in poškodbe na glavi in v
prsni. Obležal je v nezavesti in 10 ur po ne-
srečnem padcu je preminul. Pokojnik je bil
izredno priljubljen in splošno spoštovan. Ob
njegovi prerani smrti se je solzam njegove
rodbine in sorodnikov pridružilo nešteto so-
čustvujočih src vse jezerske doline. Ljudje so
prihajali neprenehoma pokojnika kropiti, ko
je ležal na mrtvaškem odru in so ga v po-
sebno obilnem številu prišli spremiti na poti
k večnemu počitku.

smrti mojega najljubšega prijatelja fer-
neja kri, ki je po ne srečnem padcu dne
24. prosinca našel tako žalostno smrt!
Koli se mi, da saujam - a vendar moram
verjeti!

O tisi in Baonijstkih planin bil si
moj, da ga ni daleč skrog po sloveniji.
Duša plinuita, glato srce - najlepše last-
nosti so te divile! Bil si skrben soprog
in oče - gost prijatelj, vrl narodnjak -
neutrudljivo v delu, priden kakor
čbelica - nikoli nisi utroval, delal
naprej, v akemu si spolnil željo, za
vsakega si storil, kolikor si mogel!

Sponinjam se te, ko sem začel zaka-
jati kot avskultant na feversko, pri ku-
pil si se mitakoj, tu sklenil sem
se za vedno v moje srce.

Koliko veselih ur smo preždeli sku-
paj pri štularju v družbi furja čenk
in Housa Hoja. Kako smo prepesali -
hodila soa na planine, še kratko
pred izbruhom svetovne vojne soa
stopala proti češki novi - ljubko si pri-
povedoval svoje zgodbe - kako sem
bil srečen v tvoji družbi - in leta
1918, si me tolažil, ko sem pršel
iskat zdravja na feversko, na feverskem
oku fotografiral napu pedijak,

Zahvala.

Ob izgubi našega predobrega soproga in skrbnega očeta, gospoda

Jerneja Krč,

nam je došlo toliko izrazov sočutja, da se ne moremo vsakemu posebej zahvaliti; zato izrekamo na tem mestu najprisrčnejšo zahvalo za vse izraze globokega sožalja in vso tolažbo v bridkih urah.

Zahvaljujemo se še posebej preč. duhovščini, ki se je udeležila pogreba, preč. g. Ivanu Spornu za lep nagrobni govor, dalje občini Jezersko in vsem cenj. prijateljem blagega pokojnika za poklonjena venca, g. nadučitelju Z. Švikaršiču in pevskemu zboru za lepe žalostinke in vsem, ki so se od blizu in daleč v tako obilnem številu udeležili pogreba.

Naj vam Bog poplača!

Jezersko, dne 3. februarja 1925.

Globoko žalujoča rodbina KRČEVA.

Jezersko. Novo jubilejno leto se za nas Jezerijane ni posebno srečno začelo, pobralo je nam v noči od 24. do 25. januarja moža, katerega bomo zelo pogrešali, gospoda Jerneja Krča, cerkovnika in organista ter bivšega župana na Jezerskem. Ko je v soboto popoldan bil še popolnoma zdrav in dobre volje, in prijazno se pogovarjal s prijatelji, je stopil okoli osme ure v temi na domači hodnik in tam tako nesrečno padel čez nove strme stopnice, da je na kraj stopnic nezavesten obležal in v nedeljo zjutraj izdihnil svojo blago dušo, star še le 53 let. Njegova smrt je hud udarec za vso Krčevo družino, z njim zgubi pa tudi cerkev in fara dobrega cerkovnika in organista, katero službo je opravljal v zadovoljnost svojih predstojnikov že 21 let. Občina zgubi na njem pametnega in delavnega odbornika, Slovenija pa zvestega pristaša, ker je rajni bil vedno zaveden Slovenec in pošten krščanski mož. Njegov pogreb 27. januarja dopoldne je bil prav lep in veličasten, trije gospodje duhovniki in mnogo ljudstva ga je spremljalo k zadnjemu počitku. Častiti gospod Janez Sporn, župnik in komendant na Reberci, so rajnemu za slovo na grobu govorili častne in pohvalne besede, katere so marsikaterega ganile do solz. Domači cerkveni pevski zbor je rajnemu pod vodstvom gospoda Švikaršica zapel za slovo doma in na pokopališču dve žalostinke „Gozdič je že zelen“ in „Prijatelju v slovo“ prav lepo in ganljivo, in v cerkvi po peti maši prelepo pesem „Zadnja pot“. Ta pogreb nas zopet živo opominja na besede sv. pisma: „Čujte, ker ne veste ne ure, ne dneva“. Ko je rajni Krč bil še mlajši, je vsako leto vodil tujce in letoviščarje na bližnje visoke gore, na Kočno, Grintovca, Skuto, Rinko in Križ; hodil je po nevarnih skalah, pa nič hudega se mu ni zgodilo, ker je bil pazljiv; sedaj se je pa doma na lastnih stopnicah smrtno ponesrečil. Sveti mu večna luč! Prizadeti ugledni Krčevi družini izrečemo naše sožalje.

to slino hranim kot najljubši spomin
leta 1921 soabila 14 dnuj skupaj, tam pod
vrokim brintosem kakakovi verandi
suo jurali sloo. in leta 1924 dne 31. ju-
lija soa se sešla zadujo krat na Fezerstenu,
le prehitro minule so ure - bil je lep
dan, ljubko soa kramljala, spraulpal si
uro do vrta. tam soa še ostala ne kaj časa.
kenni oblaki pridrgeliso izza brintosea
in od kotre sem je, kakor si se šaljšo
igrajtl - šturualo - urzel poš me je
opovinpjal - da je treba ojeti sloo - se
eu poljub - še sulkrat soa si sogla v roke -
še eu pogled - na soidenje - in zgivilsi
mi sypred oitj - ka sedus.

Ne v planinah, kjer si toliko krat
gledal surti v obraz - ne tudoma objela
te je bela, neizprosna žena!

Tam pri cerkvi sv. tjeolda sprte vi moji
najljubši krife prdfatelpi furtj semk-
Hous Hopa in ti moji ljubti ferucej! Blage
duše - šteti prafafi - serui prdfatelpi -
črna zemlja vas krife, visoke gore
gledap na vaše grbooc - planinske
kožice krasile bodo vaš niriui dou-
a v srcu oseh, ki suo vas ljubili -
esetela bo svetlica vednega - blagega -
spominna - spravajte niriui - na
soidenje nad zgodavini!

Velečnyj gospod K. Slavnič!

Posílám 11 l. busnie, sčís nekaj
sosa pa dobite si en. rabojcib in borovnic.
Prosim, sporočite takoj ko prejmete in
v pokusnem redu je došlo.

Prisrčno pozdravlja Vas in Vašo obitelj.
vdani J. Križ

31. 8. 21.

Pi je prska dolina. bila si mi vedno draga
saj najlepša leta moje mladosti pre-
živel sem tam. Kako rad sem se obis-
kal. saj smel sem vas tri prijatelje.
sedaj je mirno vse. Ko se bom zopet
gledal tih planinska vas in dolina.
ne bo več veselo moje srce. izgubil
sem vas mile prijatelje. mirna je
mladost. ostal mi je le spomin
na vas, dragi prijatelji in na sive
planine. spomin vedno lep, ki
mi ugasne, ko tudi jaz gatresem
oču.

4 socian

Bil sem uradno pri sv. Antonu. Lep dan
je bil, solnce je poškrljalo svoje blagodej-
ne žarke iz jasnega neba, ptičice
so pele, kakor v spoudadi, saj mnega
letos še nisimo imeli. Od visokega
hriba gledal sem na cerkev sv. Antona.
Kise je blestela od solničnih žarkov,
kise se upirali v belo steno. Iz stolpa
doveli so glasovi vseh štirik zvonov,
tako ubrano, lepo, melodično. Neke
sem se spomnil lepta nekdanjih
druj, ko sem z veseljem hodil tu
sem. vročih lic, mladost v sre-
veselje v očeh.

Danes belijo se lasje, žalostno gledam
na hrib - vse očelje je minulo - ni več
quaracco, prtpakeljev. Stojno do rijo zoo-
novi - mlademu botfu pojejo slovo -
spominjam se tudi one, ki mi je ogre-
vala srce. Kakor sem danes zocoled-
druže ni več - umrla je, daleč dol v
Slopi - daleč proč od solunskih gor.
Stopam s hriba - stojno pojejo zoonovi -
slnce se nagiba k zatonu - še enkrat
pozdravljajo belo cerkvo na hribu gla-
ti žarki - trenutek še - ugasnil je zadnji
žarek. Stopal sem po dolini - v sre-
pa sem nosil žalost - minulo je vse.

5 sociari

Volitve so pred durmi. Krast polastila se
je oseh strank, 14 škratijic stalo bo na
volišču. Določeni sem kot predsednik
osilnega odbora o to. Lenartu.

Agitacija dosegla je vrhunec. Zelo
ugodno je stalisti Slov. ljudske stran-
ke SLS. Proti njej nastopa najbolj Ma-
rodni blok, za katerega je nosilec
liste o mariborski oblasti profesor
Bokoro, manj iz italijanske fronte-
carjano, kjer je izdal postojanke avstrijske
čet in povegnil k namemu najzagro-

ženemu soračniku - Labom. Kato mu
naiprotu tih ne daj drugoga ime
na kakor „špijon“.

Dr. Gortšek se pela na osehruplje,
da bi pridobil volivce za to listo.
A razpust okrajnega gastona, gasil-
nega društva o to. Leuarta in celo
prejšno postopanje ni ravno najboljše
priporočilo. Dne 1. sociāna bil je pri
to. dnu, a ni prišel do besede, poveda-
li so mu o se grehe, nazadnje je smuk-
nil pri zadnjih vratih ven in šel
po križu, dol - moški, ženske - obraci
pa za njim, napravili so mu z lovi
porivanci in drugim orodjem majh-
godbo - ob enem žalostivko k bodočemu
pogrebu njegove stranke.

Dne 2. sociāna imel je veski kandi-
dat Dr. Lipold skod pri to. Antonu. Ke
o Cogetincih so ga fantje prisilili,
da je moral zapustiti osto. Kborovati
ni mogel. V spremljevalcu študenta roji-
nskega je prišel do predstava Trivak in
od tam domu. Dr. Gortšek je se se
takoj napravil soadbo, sedem
fantov so 4 sociāna zaprli roji-
niki in jih quali v Maribor. So za-
slivaru bili so sypričeni, pesaje
prišli so v to. Leuarta, kjer so se od-

daknili. Potem pa so prepasali glasno
krogrog perem o tuda jalen, krečili
nimno hiše dr. Gorjšek, da je njegova
žena ova prestravana gledala, kaj
bo. Fantje pa so peli dalje proti do-
mni. Bila rodi protisilo - struna
preveč napeta - lahko poči - opazujem
vse kot kronist - bog oc, kaj prinese
budovnost.

Ljudstvo je skrajno razburjeno, ima
pač tudi svojo soljo - isto bi se naj tudi
spričovalo.

Pri zborovanju dne 1. novembra pri
so. Ami rekoh je dr. Gorjšek nekemu poslu-
šaleu, naj bo trh, ker še nimna brh -
a tamu je točno odročil: Saj jih faj-
moiker tudi nimajo, a ocudar sme-
jo pridigati. Reči se mora, da ima
ljudstvo gdrav humor, ki odgo varfa
celemu razpoloženju - bomo videli -
kaj bom mogel gabeležiti v prstodržni
dnech.

7. novembra

Kadufi dan pred oslitoarui. Nemoopod
kase od tremitka do tremitka. Razšir-
faj se letaki, komaj jih prstaj sofe strau.
ke nabife, jih že prstaj druge strauke
odstrauu in pletepi sofeoga. Ne je v
znamenju pred vbruhom ofenzije -
kot oslenu komisar sem pripravil

veja volitev. V tem volilnem okraju
ni nič manj kakor 14 študijske po-
stajevnih, karavoststvenost. Vdi
se politična nezgodnost.

svetian.

Dan volitev je napočel. Prej lepo vreme
spremenilo se je v rezno, zavelo je sne-
žilo. Ob 7 pričelo se je sprejemanje gla-
sov. Prišlo je dosti volivcev. Naporno
delo je, obiskovalci ohranjajo vzorec red,
podoben je je prej s strani katoliške
glasbe - to stajša poslovanje. Cel dan
prerabljajo volivci iz obiskovalcev. Se uari,
setarjeva. Avdeleova, Kauranova. Bor-
manje, Spodnje Kerjance in Spodnje
Kerjance. Udeležba je široka. Vdi
se, da pripravljajo agitatorji omahje-
ce na oslošče. Bliza se šestura
zaključek. Po spravljenih formalnostih
ugotavlja se število glasov.

Rezultat je sledeči: Od 465 volivcev
glasovalo je 331. Dobili so:

Dr. Korosec 252, Radič 6, Hartner 8, Dr. Proko
57, Kaganiki 1, Pucelj 3, Makuc 8, Schauer
(Nemec) 5, Dr. Raonik, 8, Korun 4, Krstbar 8,
Möderndorfer 8, Strbenac 8, Dr. Mar-
kovič 2 (stranka sprazuma).

Kmalu po razglasitvi pristajala so
iz okolice poročila. ljudstvo kazalo je
veliko navdušenje s obojimi strankami,
katere je dobil naslednje liste slov. ljudske
stranke dr. Korosec. Kako je drugod po
Sloveniji, se ne more zgoditi, ker je
telefonični promet za privatne stran-
ke prepovedan.

9 social

Bil sem v Martovu, kamor semšel
solilne spreje kot predsednik solilnega
odбора. Zvedel sem prenosice o rifanju
zmagi narodnega bloka. Vendar ni nič
gotovega zgoditi, vedno se število spre-
jetijaj. V slovenski tina SDS stranka
20 glasov, 3 kadice, 1 Pucelj, 1 dr. Žerjanc, 1 dr. Vrh.
dr. Kortič je razbesil iz svoje stranke
zastavo. Kaj nam prikaže Narodnega
bloka, - stval sem glasove razodurh
ljudij - upih umenje je: stranka, ki dela
z nasiljem in tepta pravice - ne zasluži
zaupanja. Strupatvina mi je stranka
sporazuma, ona ima moj glas. Ne ubo-
vnu se terorju - pravi sem in neod-
vsem - nočem se prištejati kuplje
nim dušam, ki se hlinijo biti pristajaj,
a jhu je mogov pri vsem vse dru-
gaj, a ne morajo drugaj, ker so
odloicni.

12. socijan

Proo razburjenje po volitvah se je poleglo. Ugostovljeno je, da ima Narodni blok 162 mandator, sedaj večino. Upraviče spoznavajualnega bloka nazivajo je sedaj pokopano. Koliko so listi pisali o zmagi - žal mi je, da sem verjel - sem nekdanj pri Koroškem plebiscitu bil optimist in sem bil varan - in tudi sedaj. Karimal se prostuo niseu za vse gibanje, a ker se je kazalo tako grozljivo, sem postal pozoren. Kmalu sem želel, da zmagamo, saj bridko me je bolelo, da se nam delajo krivice. Listi se nstetljajo, uradniki se premesčajo, pravice ne najdeš, ker nisi pristal. Postal sem apaticen - žalostnim srcom gledam v bodočnost - ni sporazuma - boj traja dalje - kakšen bo konec?

13. socijan

Odvetnik Dr. Salberger se je preselil v Ljubomer. Razmere v So. Levartu niso niso ugajale. Nso niso imela Dr. Gortiček in tedaj vse stranke zabajajo krivemu. Neummo ljudstvo - pustilo bi tožbo in kmalu bi se nehalo ose krivcaufe - a neummo ne izumre in tako ostane ose pri starcu.

Nisicer navada kronista pisati o vremenu,
 a zaradi posebnosti naj bo tudi to omeje-
 no. Če od septembra naprej bilis solučni
 duosi, dežani bilo nie, tako da je bilo ve-
 liko poruankanje voda. Nazadnje je tu-
 di naš domrači studence spešal. Inga
 ni bilo, najvišje gore bile so kopre. Soluce
 sijalofe plifetno kakor sponladi, pomla-
 danške coelice - *Crocus verius - marjetica*.
 so se pozdrasjale, ie sise sprehajal po soluč-
 nih hribih. Danes proskrat suoji, a poš-
 terno - še en poskus gine. Kmalu pa speša
 rjerna moč - prišla bo sponlad in zopet
 bodo žorjgoleli škorcei, ki so tudi že prišli
 v deželó.

8. suiec

Dne 8. suieca vrtla se je proclasa
 poddesetletnice obstoja akadem.
 društva Triglav. Kot staršitna društ-
 ven se udoležil proclase. Zopet je
 dičel moje pri trak, ki sem ga nosil
 nekda kot aktivni član v bradeu.
 Nisuhaj mesto, da bi na dolgo in
 široko pripovedoval potek eele slo-
 nosti. Veličasten je bil prigor, ko
 smo čakali na kolodvoru tovarne
 iz Ljubljane. Najetlično pripopikal

je bryzslak na kolodvor. Vrtil se je v ruen
sprejem. prvrine besede. zarbla
je himna našega društva iz so-
gih mladeniških grl aktovih čla-
nov. soluce pošljalo je sope glate žar-
ke na skupno in se sočilo s postih
barvah naše zastave. entlsem na
entrat, da sem zopet mladeničy
istru ogijem in naodnišemem v
srecu kakor nekda.

Sijajno bilo je zborovanje s dooram
starega mariborskega grada. Mo smo
slavili 25 letnico o Mariboru,
pa nihče ni mislil, da se vsi
so letnica o soobodnem, jugoslo-
vanskem Mariboru.

Ke to je dalo celi slavnosti pou-
ben sijaj - naodnišemem - naši idejali
so se tresnili. Iz nemiškega grada
kjer smo se v ožjem krogu ogrevali
za procvit in lepšo bodočnost naše
domovine - smo šli kot pijavice
na dlo med naše ljudi - težki
so bili bopi, trpeli smo kot macajni
sloovci pod nemiškim biven-
a napočla nam je zarpa soobode.

Naodnišeni goori popdignili so
sijaj te slavnosti, naj soalkem šlo je
to, kar je goovrtl, igdru srca in je

našlo tudi odnosa v srcu vseh nadožetih,
raj vsi smo bili enega mišljenja,
vsil zavzeti za isti ideal.

Elitni ples o kotrovi doboravi zaklju-
čil je celo slavnost.

Bilo je ogromno itoilo občustva, a
ose v najboljšem razpoloženju.

Ni bilo ne konca ne kraja pozdrav-
ljanju med tovariši. Skoro vsi nek-
danji tovariši smo se zbrali - marsi-
kateroga niseem videl oči, odkar
sem zapustil univerzo. Pač je marsi-
kateri že osioel, marsikateroga je
niseem lahko oči spoznal - nimilo
je več kot dve desetletij - in to je
dolga doba.

Delo se mi je, kakor bi bil v bajni
deželi, kjer zagledam o krasno raz-
svetljeni doboravi vse drage tovariste
iz davno minulih časov - Zopet smo
veseli - zopet nam žari iz lic isto
naoddušenje kakor nekdaj - ki ga
tudi ne gatre nobena sila.

Vzbujali smo spomin na mlada
leta, na dobo mladostnih idealov -
in prejšeli smo srčne čase!

Segli smo si zopet v roke - na svi-
denje - odšel sem - v srcu pa mi
ostane najlepši spomin - na mlado
in naš ideal - društvo Triglav!

10. misec

Pa zopet nekaj o našem že slabo proslulemu demarktu.

Dr. Gorisek ni mogel preboleti udarca, ki ga je dobil pri zadnjih obituskih volitvah 10. avgusta 1924. Zato je iskral priliko, da doseže razpust običnega sveta.

Razpust požarne bramborice in pa okolnost, da se je obituskim svetom sbotal izpolniti odredbe velikega župana zaradi izročitve preročanja, mudil je najlepšo priliko do razpusta. Visedajnem sistemu bilo je to tudi lahko doseči.

Danes prišel je komisar Leočnik in razpisal razpust. Kerent je gostilničar Ketzner - moj pošteni prijatelj - a ta je le na papirju - ker dejansko je kerent dr. Gorisek.

Od prej takozvanih klerikalnih odbornikov bili so imenovani dekan Janžekovič - ki pa je to mesto odklonil - in draonik dr. Kraumberger ter upokojeni nčitelj Tabunkovič.

Poslednega razburjenja ni bilo - ljudje so se osemu že prisodili - marksisti se je le smejal - saj vidite, da obitovski upravi red ne obstaja, in

da se mora cela uprava ukloniti
temu, kakor sedaj sistem hoče.
Je pravi izraz nasilja - brez pravo-
nosti tistih, ki imajo drugo
mišljenje. Jusqu'au bout!

11 sušec

Najdlji požarne brigade Karol Auhl izro-
čil je povelje in je prostovoljnega gasil-
nega društva gerentstvom občine Sv. De-
mar. Bil je zadnji čas, kajti eno uro po me-
je pripeljal se je komisar iz Maribora, ki
je imel ukaz, da najdljika kaznuje z de-
narno globo ali pa ga zapre.

Tako je končalo staro gasilno društvo, ki
bi imelo letos slaviti petdesetletnico sv-
stojja. Ves čas delovalo je ne glede na narod-
nost in politično prepričanje trpečemu
človeštvu v korist, reakcija, ki se je pojavila
v zadnjem času, našla je tudi tu spob-
tiko - društvo je bilo razpuščeno - kakor sem
že omenil - z nalogi - ki delajo stransko
pravnemu čutu - a sila je pravica.
in tako se mora temu ose ukloniti
ali pa bo to prineslo dober sad, bomo
videli. Reklo se je še vedno, da dre-
vesa ne rastejo do nebes.

8 maj

Moji dragi prijatelji iz lepih časov na uni-
verzi. O Joanu Luk, deželno sodniško sodnik
v Mariboru pregledoval je tukajšno sod-
nijo v dobi od 5-8. Bilo je prav prijetno,
ozbujača so prijatelje spomine na
nekdanje dni, ko so bila še skupaj v družini
Triglav. So pač druge razmere. Nekdaj
prikajali so tuji - Nemci - sedaj ljudje
naše gore, ki so nam prijatelji in ščitijo
naše koristi.

21 maj

Napravil sem v družbi Lenarčičev
izlet k sv. Duhu. Neboško lep razgled se
nam je nudil po zelenih vrhovih, po
visokih gorah, po solunskih otročkih
goricah, gledali smo tudi kraje, kjer
še bivajo Slovenci, a so pod tujo po-
moč. Dabi jim prstila rešitev, da
bi bili združeni vsi v krilu naše
slave.

16 junij

Dolgotrajno je žrtovanje pozimi v
našem kraju - a zato smo srečni po
letu. Letos je poseben čas, ki nam
ga nudi narava. Krasi ducovi.

zelo je bujno sili naprej, coctfe raz-
veseljuje tope oko. Pod oknom soeti
vinska teta spojni duh razširja
in omamlja clovoka-napramu ono
tajno moč, o kateri pope že kregorčič.
Od cerkve sem slišijo se orgle-šolarica
maša je nežni glasovi udarjajo mi
na uho-tako miho-do vred sega-
joče. kinfen sem spominja me na
daone dni-ko sem tudi pol pri
maši-mimulo je že trideset let-a
veselim se z mladino-saj vse nam
ostane ocdno mlado v spominu
na srečna leta.

Narava kako krasna ji-bil sem
pred docna dnevi v gradu-kaka
prošna-kako gadublo-a tu dihaš
tisti sveži zrak širijo se ti prva-
le ven-le ven-na prvo-tam
je veselje-tam prstnost zroljenke.

10 julij

Dopust! Kako veselje se ti ozbudi v vrcu,
ko slišiš to dražestno besedo! Dal sem
slovo sukopariinu antonu, zaklevil
pisarino, s kakšnim njiškou sem
dal nabiti na docri napis: Predtoj
nik na dopustu do 6. avgusta.
Ven z zapraščenimi kosčeti, naj-
potrebnejše v njih prostora in kajdi.

na Korosko - v deželno mojega krepoveca.
Kako se mi ferajih do irce, kako razfar-
nil obraz, ko sem vas zopet videl, ljube
gore in zelene doline z belimi cerkvi-
cami po mnogih odličnih hribčkih.
In moja rojstna vas - Roberca, zopet si
me sprejela s svojimi obličji - zopet
poslušam domači govor župne cerkve,
zopet žuboreče studenca na sredi
vasi. In zopet gledam prijazne obra-
ze domačinov - njih me ni tako sladko
govorico - da rojstna vas, pri tebi po-
zabim vse bolečine.

11. julij

Kgodaj sem stal - udaril sem jo proti
Telikocu in Trušnjam. Kanimali so me
razvaline starodavnih gradov, v kate-
rih so gospodarili vitezi iz Trušcij. Obis-
kal sem razvaline nekdanjega grada
v 79. Trušnjah. Krasen razgled se mi je
videl po ravnini proti hrobru in
na drugo stran proti zapadu in jugu.
Kako lepa si Koroska dežela - kako
sabljska - a tuga legla mi je na me.
nekdaj slavavili so kruti nemški vi-
tezi tukajšuo slovensko ljudstvo -
zasijala jim je za kratko dobo glava
poboda - a zopet so morali ukloniti
klic pod tujim jarmom.

Obiskal sem drage prebivalce pošve hiše
v Kolinjah. Minulo je že 24 let, kar sem bil
tukaj; drage manjše nisem našel več,
tamna pokopališča spi-mirno spaupe
pribravljeno pi je bilo vse gorje svetovne
vojne in disanja nemških čet po pre-
obratu v tukajšnih krajih - po nesrečni
plebiscitu rajgal je od nemških tarpeo
natujkan globlje miru domi že itak to-
liko skrušnih prebivalcev.

Krija mo so me sprejeli v novo zgraje-
ni hiši - koliko truda. Koliko skrbij je
bilo treba - da se postavi iz razvaline
nič en kranj.

Ozbuja li so se daori sponuini - bila so
lepa leta - časi mladosti - sedaj mo se
gledali gorpet - a lasje so nam postali
sivi - le srce ostalo je isto.

Am videl sem blagi obraz mejuarje.
Djbeta - ki je kranil vse številke Evre
in barigoljševih članov - a nemška dra-
hal mu je uničila vse - sponuinal
se je shodov v St. Stefanu in pri Kreucertaj
ker sem kot osvobodilskih in cel osve
goore - minulo je vse. Srčno sem mu
stisnil roko - saj to je narodnjak - ko-
roški Slovence. Ni so edini v svoji značaj-
nosti - koliko je trpel na duhi in telesu
a gubil ni vero - da bo tudi Korotki
Slovenca še prost in upa ter krepiti-
ha on kraj groba.

Obindovanje vredno in naravnost gaulgiov
je narodno mišljenje nekaterih tukajš-
nih prebivalcev. Če tudi žedu očje ostre
nemški duh in hoče pokopati zadnji
slovenski žboly. Pravli so mi, da se že
rejo ob nedeljah stare žene na ka-
kari samostnem kralju v gozdu ali
pela, ena inna list: Korovki slovene-
in ga čita glasno, druge pa poslušajo
in paajo, da jih nihče ne zasleduje.
Mu loijo se veselje, da so lišale sloven-
ko besedo. in v srečanju je utrjen
up- da pridejo lepši časi. Da dokler
bo imel korovki slovene to ljubezu-
je še dobro za nas - a čas hiti - rešitev je
mijno potrebn.

Nilopetje slovenskih deklet - Anika
in Anke nazodril nam je obraz - o
slovo dobil sem šopok rudičih nagelje
Kor - stivili smo si roko. na roidanje
v srečju pa sem imel lep spomin
da korovka še živi - treba je le, da se
kralj Matjaž zdravi in doigra ljudstvo
iz faruca suzujosti.

In zapustil sem milikranu. Kjer pre-
bivajo ljubki ljudje. s katerimi smo bili
nekdaj v rojstnem kralju skupaj - zapus-
til starodavne razvaline - ostale so mi
v spominu njihne prasljice od gra-
dov in nekdanjih časov! Tako je - žtolje
samo je dolga prasljica - bilo je nekdanj.

12 julij

bratstva in lečmah - Josip Wutte, in cel
bi darovati na sojem domu pro
daritev. Komendantor sporu proabil
me je - zanimalo me je, saj to je narod
na slavnost - kjer sem, in cel priliko
videti verno koroško ljudstvo ob žačt-
ku podjetne doline.

Odličen je ta kraj - pod visokim Obrejem
in nično gorke vasice Apac je ob tihode-
novi dravi na nekakem polotoku mala
naselbina s štirimi hišami, na drugi
strani drave pa se dviga strmo stara
škabina s sojini njavini in sivini
pečini in plazov. Tu je tedaj domu no-
romaniška - priprota kmetiška slo-
venska hiša.

Bila je posebnost - noč maša bila je
na domu oltar bil je postavljen na
prostcu pod košatim orknom. Bilo je
kaj oščastno, ko je došel spred z novo
mašnikom k oltarju - nad njim stuje
nebo - glavo solnce pošljalo je sofe oge-
vajne žarke iznad visokega Obreja na
oltar mašnik - in mnogo brojno ljudstvo
slavnostca pridiga na prostcu - geslo:
kemi se ljudstvo svili - dajte mi kruha
je ravil župnik dobrounik iz Rožka tako
krasno - nič ni bilo bolj prikladno, ka-
kot ta izrek evangelista Marka. Od dalje
pristo je verno slovensko ljudstvo,

da vidi srca sosejega naroda darovati
najsočnejšo daritev. Dubovnik je od
nekdaj na Korovškem biltisti, ki je z vero
vred branil tudi narodne pravice -
kajti sedel je, da tam, kjer se vera spo-
tuje - obrani ljudstvo tudi postoto
do sosejega materinoga jezika.

To bila je ob enem narodna manifes-
tacija. Kde se ni je, kakor bi gledal
podobo - socienik na oziženem mestu,
strogo pa serno ljudstvo, ki gleda z zampau-
jem na dubovnika, ki misli k drugogri-
nemu. Tam zuna naj parazaja oihar-
presti nevarnost - ljudstvo se čuti varno-
saj v njih sredi je njih partir in naj-
stajis vse upa. To je slovensko Korovsko
ljudstvo po plebiscitu - ozeli so mu
so slovensko inteligenco - ostal firm
je le še dubovnik - on govori še nje go-
jezik v cerkvi in šoli - on soustojne
z narodom, on mu lajša tepljenje
on se z njih raduje in žaluje -
zato je nepobiten dokaz, da ostane
slovenski štrelj na Korovškem,
dokler bo obranilo sozi vero.

Kakor so gručli topici, kako lepo so
poli apaiški poci - kako sočana je bila
ta slavnost v prosti naravi, sredi
tihe - nepravne savi. Spomin na
to ostane ni vedno lep!

13 julij.

Ni me spelo na Beberci. Procc me je
vzelo jasno nebo v planine. Udaril
sem jo na kriv to. Hecne. Med potoma
sem si ogledal vinograde v St. Ljubi.
Kauemarjari so, vidise, da jih ne zna-
jo več obdelovati. V polju so žele žanjice
rj, klepetale so v nemirni, kar se mi
je zdelo zelo čudno v drugat čisto slo-
venskem kraju. V temnem gozdu
prišel sem na vrh hecni to. Hecne. Krava
nazled midise sloocku po mihi pod-
jurski dolini. Kako lep je ta svet in
vendar za nas izgubljen po naši krivdi.
V temnem gozdu je sloj na pot proti
Slovarnici mimo razvalin nekdanjega
Hudoga grada (Euerberg) ki se je raz-
sul leta 1347 kakor to opisuje Kronik
Myres.

Prišel sem v Slovarnico. Koliko pripet-
nih spominov me vse na to vas.
Kot oskulističnik sem bil na borovcah
kot govornik, šalji vse, opazovalce, ko
so nastavili požarno braubo. Viskal
sem pravo, s katerimi se je več let
nisem več videl. Mnogo drugih pa
mi vse, šli so po svetu ali pa spijo
že davno - vse no spanje. Stojem sem
se obrnil proti domu - kaj tilepi slovenski
kraji niso več naši.

18 julij

Hodil sem jo čez Linčevod - Velikovec
po drzavni cesti proti Rudolfini Goru-
čani, da obiščem kofu Vogelnik, ki je bila
nekdaj pri komandatorju Turnah na
Reberci in želelame še videti, prej da za-
tisne oči. Hanimirna je ta pot. Gledaš
razvaline na križu nad Kobramu in
dalje na strmem vrhu nad legom Grebnič.
Tu nad Rudolfini na doh mestih
razvaline nekdanjih močnih pleme-
niških Weipenegg, katerih zadnji po-
tomce je padel v boju dne 14/3 1293
na Kaštrjah. Odpira se ti pogled na
krasno labudsko dolino. Isto skrito
je cerkev v Goručinah pod Turninimi
gozdovi. Po kratkem odmoru sem jo
vračnil čez Dravo - pravo Lippitzbach-
in se spournil na poveru:

Lippitzbach ist ka Thol
As glet a grobu.

Des je velika odobrina, v kateri teče
Drava - tiho mirno, kakor bila že
utrujena od daljše poti iz Eiralskega.
Hodil sem po nekdanjih trdnjavah
slovenske podjunske doline - Koabek.
Kato - dures slivš je posod. noviška.
Karsuje - to kembslj, ko se bližaj mestu
Pliberk.

23 julij

Videl sem Celovec - H. Kid - srečaval sem
ljudi, quare iz prejšnjih let - obiskal
dejelno sodnijo - in okrajno v H. Kidu.
Sami sponzori - tako lepi na nekdan-
ja leta. Srečal sem svoje nekdanje kolege
osak je že sio, od nekdanjih naših šefo-
jih je le malo več - srečal sem jih - številno
let jih tare, sklonjeni k sloni hodijo po
mestu. Sun, prah in surad beucina
qual me je zopet v tiho mirno gorsto
vas nazaj.

24 julij

Krasno vreme goabilo me je v planine.
Obiskal sem že Simanovo in staro gor,
sedaj podal sem se na Dviseo. Ujel
sem kaj krasen razgled po Savinjskih
planinah, od katerih sem že očisto
prehodil. Bil je oni nebeški mir, ki ga uči-
vaš le tam gor v gorskih oisavah. Poleg
tebe žubori iz skal bister studenec,
oabite, da poskušiš njegove dobrote-
kako dobrodejno opliva hladna kap-
ljica, kako si čvrst, kako vesel. Pri tem
dloock res pozabina osako opojno
pifaco, kani sponja, kaj je vredna
trajnost. Kdor ljubi pravo naravno ve-
selje, pravi naravni užitek, ta naj
gre na planine, okrepcan na duti
in telesu se vrača in ima lepe spo-
minke.

26 julij

Bil je to lep dan, ki ga ne pozabim. Profesor real-
ke v p. Joann Hutter obhajal je ta dan v to ja-
kobi v Rožu glato mašo. Še dolgo let se
nisva videla več. Kato je bila moja sestra
želja, da se udeležim te redke slabo-
nosti. Potek tega pomenitega dne je zabe-
leženo v priklapljenem dopisu objavljenem
v Moravskem Slovescu z dne 5. avgusta
št. 41.

Nepozabna mi ostane pridiga žup-
nika Stefana Bayer iz Logavasi, ki
je imel kot vodilno misel besede
pralmita: Spominjam se pretek-
lih dnuj, a mislim na vse tase.
Dumnil je, kaj je glatomašnik ose
doživel - veliko se je zgodilo v teku
50 let. - dospel je mnogo - 38 let bil je
profesor na realki v Celsovu. Tr-
pel je mnogo - a sedaj je našel svoj
mir.

Velicastna je bila služba božja.
neskončno lepo peliso šentjakovski
pesni - nepozabno mi ostane man-
ganje okoli cerkve stojace na ri-
sovem krivu. Nebo jasno - soluce po-
siljalo je soofe glatke žarke izza viso-
kih gora - sludal je sočian mir in
vred tega miru vršla se je lepa

Št. Jakob v Rožu. (Zlata maša.) Praznik, ki ga šentjakobska kronika ne omenja in kate-rega se ni radoval samo gornji Rož temveč cel slovenski Korotan, smo praznovali v naši farni cerkvi na god sv. Ane, v nedeljo dne 26. julija t. l. Pri lepem vremenu in ob ogromni udeležbi vernikov je daroval prč. g. Ivan Hutter, profesor v pokoju, svojo zlato mašo Bogu v čast in zemljanom v zveličanje. Že v soboto zvečer so vrli šentjakobski pevci z župnikom načelu počastili zlatomašnika z lepimi slovenskimi pesmimi, na njegovem sedanjem domu v Narodni šoli v Št. Petru. Umetniška razsvetljava Narodne šole ob tej priliki, delo čestitih sester v sirotišnici, predvsem č. s. Filipine, je napravila na gledalca naravnost čaroben vtis: v sredi zlat kelih, pod kelhom številka 50 in črki J. H. ter nebroj raznobarnih lučk po celem poslopju. V nedeljo zjutraj je prvi pozdravil jubilarja domači g. župnik Šenk, nato so sledile deklamacije deklic iz sirotišnice, ki so privabile mnogim solze v oči. Potem se je pričel pomikati sprevod z zlatomašnikom, prč. gg. proštoma Gregor Einspielerjem, Limpelom, mnogimi duhovniki in svati od Narodne šole proti šentjakobski farni cerkvi. Pred cerkvijo je iskazala čast jubilarju slov. požarna bramba pod vodstvom g. Kobentarja ml. Nato je po slavnostni pridigi, ki jo je imel čg. župnik Bayer iz Loge vasi, daroval jubilar ob asistenci prč. g. prošta Einspielerja in Limpela svojo zlato mašo. Zlati maši je sledila popoldne v Narodni šoli slavnostna pojedina. Pri tej priliki so mnogoštevilni govorniki, predvsem prč. g. prošt Einspieler, prošt Limpl, jubilarjev bratranec dvorni svetnik Ivan Strauß, dr. Ilavnik in drugi slavili številne vrline, ki dičijo našega jubilarja. Vsi govorniki, zlasti slavnostni pridigar, so povdarjali zlatomašnikovo dobrosrčnost, njegovo vzgledno delovanje na realki v Celovcu, kjer je vzgajal in učil študente kot njih pravi oče. „Če bodo vsi profesorji tako prijazni kot je ta, bom v enem letu napravil vse šole,“ tako si je mislil, je dejal dr. Ilavnik, ko je prišel skupaj s prvim profesorjem, ki je bil naš zlatomašnik. Dalje so povdarjali govorniki velike zasluge zlatomašnika, ki si jih je stekel kot dolgoletni tajnik Mohorjeve družbe ne samo za slovenski Korotan, ampak za vse Slovence. Prečastitemu gospodu zlatomašniku, ki je še vrst in zdrav na duši in telesu, želimo iz srca, da bi še doživel mnogo let, zdrav in zadovoljen, in da bi mu Bog dal peti še biserno mašo!

Korotanski Slovenci 5.8.1925. št. 31.

slavnost - me tako oživljuje.

Posebnost je bila, da je nastopila svet-
jakobska požarna brauba s slovenskim
komandom. Nemci v dostripi to šetrijp,
su s to. Semartu pa se je razpustilo prost-
voljno gasilno društvo, če tudi je bilo
possem slovensko.

Tri veseli gaba si minul nam je po-
poldan. Bil sem v družbi koroških slo-
vencev, zopet sem slisal njih govorice,
zopet sem slisal miho narodno
koroško slovensko pesem. Tam čez
juzaro - tam čez quajnico - dovelo je
tako miho - saj bili smo na izviri
gledali še tisto hišo, katero je imel
nekdanji župnik Treiber v mislih,
ki je bil nekdanj v to. Jakobu in učil
peti prošta Gregorja Kinspselek,
ko je bil pri njem kot kaplan.

Podali smo si roke - pogledali še sukral
v oči - v srečo ostal nam je lep spomin.

Tebi pa dragi platonovnik, želimo si,
da bi ostal še krepak kakor si do sedaj,
še mnogo let. Bil si vedno svet za svoj
poklic, ljubil si svoj narod in mnogo
storil zanj - koliko si podpral difake-
jaz sam to dobro vem - zato naj bodi
pešer tvoje ga žrtoljeva lep - saj ti
si to zaslužil v obilni mieri.

27 julij

Od št. jarkova poljal sem se v Beljak. Za-
miralo me je, si ogledati celi zgornji
Dol. Kako divca je ta kraj, kako prijetne
so vasi, koliko je belih cerkvik po dolini
in po višavah - in biser vsega - baško je-
zero. Tu vse posest so slovenski kraji,
slovensko ljudstvo - Vse me je zabo-
lelo, ko sem se spomnil, da bi bilo lahko
sre v naši kraljevini - a izgubeno je sre.
Tudi čez jizaro - tudi čez quajinvo -
tu so tudi lepi kraji - tudi paradiz -
a le prebriskta rečica je:
Lajni voči moj ljubi, dragi domu

28 julij

Obiskal sem kaplo ob Draovi in Sočus-
vas, kjer sem nekdaj podučeval Mauro - la
Kovaničnik kot gimnazijec in oirokošlec.
Koliko lepih spominov se mi je zbudilo.
Kako smo bili brezskrbni kot mladi
fantje, se igrili in zopet pokiteli v
hribe in planine. Tako sem spoznal
celo dožnjo dolino - spoznal ljudi, njih
šego in navade. Mnogo od teh ljudi je mi-
no spi - obiskal sem grob mojega naj-
scifega dobrotnika bratca Kovani-
čnik - prazgodaj ni slegel v grob, delo

in skrb za soofce ti je stalo moč. Ko pa
kropka postava se je morala ukloniti
Koroški ženi. An vi dojočova mati. tudi
mirno spette - bili ste oziroma slovenske
žene - tika - potrpežljiva - dela ona no-
sila je soofega žoljenja usodo udauo-
na tihem je trpela - saj ni imela nič
dobrega. Obiskal sem sorodnike moje
dobrotnika - udovo in stina kaus by-
bujali suro sponirne - sponirne na
lepedni. Tu ti Stefan Singer, videl
sem te gopet - postal si tudi je so-
zanimno si bil v pripovedovanju
toofth dogodkov izgačasa presobrata
in plebiscita - sedaj pišeš kroniko
in ovekovečiš ose dogodke za poznejši
čas - velike važnosti bodo ti zapiski.
saj bodo važni odlomek za zgodovino
Koroških Slovencev - le žal, da se tako
malo piše o tem - očitno bodo po-
mrli - utrueno sporovilo pa je že
nezanesljivo in tako pride marsikaj
v zgubo.

Ko mano bil je župnik Stefan Bayer,
ki je isto pripovedoval o dogodkih koncu
leta 1918, ko je bil v svrtui nesamosti.
Brutalno so se obrašali nemški vojškovci,
žal so tudi jugoslovanski vojaki napra-
vili mnogo škode, ker jih je neki nemški
kar preslepil, čes, da je to nemški žup-
nik - razbili in pokradili so mu ose - trpel je

je dosti - a vse je prenesel - mirno - sto-
jerno.

30 julij

Bil je pogreb župnika Valentina Primoziča
v klinjah. Dimec mu to pri tej priliki, ker
je bil dober trik dijakov in se ga hoalo žno
sponinjaru, ker tudi jaz nisem šel
praznih rok od njega. Bil je moj po-
sobne vrste. Djeu je bil v H. flju pred
80 leti. Njegova glava oolina bilo je
nad vse dobro sree in pa odkritost in od.
Dajdal je vse svoje premoženje ubogim
znajdelo je naučiti tudi to, da je četo,
kar je imel - 40 šlingov - zapustil
veseljem. Če kdo ni imel plavati pogreb-
ne stroške, mu jih je opustil - nekou
je rekel, ko je pravit naj čaka na plačilo.
Dimaš sploh kaj? "Mirno" - potem
pa ni treba plavati in mu ni ne
čakati! Tu račun je bil poračun.
Nekoč ga prosi berač za milo dar,
Primozič mu da goldinar. Berač
začuden gleda srebrni goldinar
in nazadnje reče župniku: "Gospod
viste se brykone quostili - dali ste
mi cel goldinar. to je preveč,
kaj pa berač, če ni potreben,
odreže se župnik in gre soop pod
dalje.

Konec aprila 1925 bila je Birma v
klinjah. Škof Dr. Hoffer povedel je, kako po-
sebnosti ima župnik Primožič. Kdaj
se je v sojo usoda z besedami: Ich lasse
alles über mich ergehen, mag geschehen
was will. Župnik Primožič kot star-
ček bil je razburjen. K nesreči mu je še
mislil kratko prej mežnar: Der Sakra-
menter hot a nit können warten
auf die Firmung - hot a müssen früher
sterben. Tako je zdihoval. Ko je bil dan
birma in ~~cerkveni~~ cerkvena Ključarja
mista bila pravičasno na tlem mesta,
jepl se je: Diese Laben vicher sind a noch
mit da. Prišel je škof. Ko so se izvršile
nordne ceremonije in je dal škof
župniku stolo, vzdihnil je nazadnje
Primožič: So, sind wir jetzt fertig.
Škof se je smehljaj. Ko je bilo birmanije
skrok, prašal je škof župnika po vpraš.
"Da, kje pa jih naj najdem?"

Šlo je v cerkvi vse gladko. Ko pride škof v
župnišče in praša župnika, kje je zanj
soba pripravljena, zaključil ga dol po
stopnicah: Sakramentske babe, kje pa
ste pripravile sobo za škofa.

Pri obedu dobil je škof malo kupico.
Primožič odzval je kupico, in jo nadomes-
til z veliko, natrčil vino in rekel:
Frikts Buba - Seve konveržen smek!

Ravno v istem času bil je svovelfer
Hindenburg kanclerjem Nemcije.
Škof je to omenil. Kupertik Brincožič
s tem ni ni redel in ker ni dobro slisal,
praša naenkrat slivčič tunc Hindenburg.
"Was ist mit der hinteren Burg." Leo-
silen smek. Ko se ta poleže in stoar po-
jasni; praša škof: Haben Sie Furcht vor
dem Hindenburg? Kupertik se odreže:
"Vred tern ne, pa pa pred "gehörntem
Siegfried". Mi silje na glodnja.

Obed je bil končan. Škof se je poslovil.
Prioratik rekne je župnik: Ah danke
fürstbischöfliche Gnade, dass sie mich
mit beide Ohrwachen ausgerissen
haben.

Škof bil je z vizitacijo zelo zadovoljen,
poročilo se je glasilo ugodno, nebina
je bila, da je vse v redu: bis auf einige
Erziehungsfehler - die aber nicht mehr
gut zu machen sind.

Škof poslal je župniku še novo
pipo, ker je ta pri obedu padikoval,
da se mu je pipa stela in si novo
kupertine more.

Bil je original - ko je kodil s Bajtše
ma~~nt~~coat, lokel je med potoma
česlje, jih djal na palico in šel tako
s palco brez ravno po palcu in gozdu.

V visoki starosti pokrila se je bolezen - legel
si v grob - brez zakladov pojročnega kama
na - a staoil si si kajen spomencih s
sojjo dobrodelno roko - rajdal si vse -
a pridobil si si globoko spoštovanje
vseh župljanov - posebno pa reovih,
katerim si bil velik dobrotnik!

Te outice ti povestim v jakoalo, ko si
mi kot reoncemu dijaku stisnil srebrnjak,
da sem mogel na potu skozi Rožno
dolino kmalu lažje domu.

3 avgust

Bil je predgadufi dan dopusta. Služajno
prišli so peoci kapelkega nemškega pros-
kega društva in prepesali lepe narodne
koroške pesmi. Kačudil sem se, ko so
zapeli nekaj slovenskih pesem dovičev.
Da tako je - so porodu Slovinci, slovensko
so nekda j peli - a moji germanizacije
jetudite dobila v soj ortinec - utoh-
nila bo slovenska pesem - in kjer je
bival slovenski rod - dovela bo nemški
pesem - usoda, ki mi gre tako občutno
k seui. List za listom pada od drevesa
koroških Slovencev. je nekaj let - ostale
bodo gole veje - posušile se bodo tudi
te, zgrudilo se bo drevo - koroških Slo-
vencev ni več.

4 august

Kadriji dan dopusta! Moram zapustiti
Koroško. Neoprijetu lep dan je, niti enega
oblaka ni na nebu - očeraj so se ročili
okolišne v ravnici zapadlem snegu, da
nes so kopri in mi pošljajo pozdrave,
ko se vedno bolj in bolj ponika vlak
proti ožhodu. * Bogom Koroška - * Bo-
gom planine - ali vas še vidim kedaj -
tako srečen kakor letos?

15 september

Kapraji sem doma. Ne miha me ští
o družbo. Kaprolem sem zvesta sljanjem
ggodosinske proesti: kadriji oitez Re-
berian. Ker je ni dela in kratak čas,
tako sem najbolj srečen.

25 september

Pogledal sem zopet malo na Koroš-
ko za dva dni. Bil sem tudi v Št.
Kodu. Pogledal sem si stare kraje in
razvaline, kako prijetni čuti so me
obdajali, kako sem bil tedaj srečen
in vesel. Kdolo se mi je, da ranjam.
kumilo je že 18 let, kar nisem bil
včistukaj - a spomin na te lepe
čase je ostal.

11 oktober

V Mariboru bila je s priliki polletnice nesrečnega plebiscita na koroškem velika manifestacija s pooko in goosri na glavnem trgu. Udeležil sem se manifestacije tudi jaz. Bilo je impozantno videti sprevod okoli 10.000 ljudi. Naodusemi so bili goosri župana Dr. Leskobar in osemletnega profesora Dr. Gregorja Božman. Bilo je celito naodusenje. Tmel sem svoje misli. Sedaj se dosti goosri in naodusenje - a po tovi zorniti je prepozno. Morodajni činitelji so preglji pravi trenutek, ko bi jim lahko koroska kot grelo jabelko padlo v naročje - sedaj je prepozno - ne morem si kaj, da temu vidim - a mislim, da imam prav. Kajno škodaje ga ta bisce - a prepozno je - zamudili smo pravo priliko, da bi ga pridobili zase.

21. oktober

Dne 19 in 20 inuli smo trgato v Dobrenfu. Nabralo se je 244 brent, množina sladkorja je tehtala 18 - 19°. Krene bilo v obče ugodno, tako da sem danes opoldne na prostem zaspal in sanjal o oirskih duhosih, ki kmalu ganejo rogoviliti v sodosth. Bil je dan nebeske lepote.

4 november

Nled ravnada avstro-ogrské monarchije
biliso vsi vojni obvezniki odvojani soop-
časne prisage. Ker je v naši kraljevini vsj-
na obveznost, izvršiti se je morala zaprie-
ga iz nova. V to svrto bili so klicani ovi moški
od 21-50 leta k prisegi v Sv. Lenart. Trajalo je
to 4 dni. Lenartjani prišli siso proti na
vrsto. K prisega vsila se je v cerkvi po
doklani fanjékoie po predloženem primer-
nem nagovoru. Bilo je skoz ovedni živah-
no žrtljenje -

7 november

Od 21/9 na do sedaj so neprenehoma
požigi. Najprej pogorela je vinčariva Jan.
Čuček v Zavrhu, nato hlev Josipa Golob dne
20. oktobra, 21. pogoreli ste doc poslopji
in sicer Janeza Pokri in Marije Krajnc
v Zavrhu, 29. oktobra zažgal je nekdo v lista-
jaku poselstva Turko v Zavrhu, sgeuj so
pa zadušili. Nato noi pogorela je vinčariva Ma-
rije Kurmik v Zavrhu, 30. oktobra opopelil je
pojar fanjékoie gospodarsko poslopje v dor-
manju, onas je nekdo hotel zažgati fanjékoie
v vinčarivo v Zavrhu, 5. novembra ob 2^h ponoči
zgorela je Keratova vinčariva v Zavrhu, 6. no-
vembra ob 19^h izbruhnil je sgeuj v gospo-
darskem posloppju v Rogušina fras v

sv. Lenartu, naono kar slivšim, da je bil danes
v Partnuju in v Sp. Gasteraju ogrenj.

Ljudstvo je silno razburjeno, ker očitno
zafiga globna roka, ki navilno je, da iprnhre
ogrenj v gospodarskem poslopfu. Ba je so nasti
grozilna pisma, da bo še tu in tam go-
relo, kar se se še bolj pomnoži razburjenje
ljudstva. Dolej se storilecu še ni moglo
priti na sled.

12 november

Ke nekaj dnij dežuje. Danes po noči je bliska-
lo in grnelo ter liho kakor iz škafa. Nastopla
je poodeuj. Csla Crsta je pod oode. Kodeljka
in Pirihosa soarna sta okrog in okrog ob-
dane od oode. K sv. Lenartu se je moglo samo
od sv. Trojice po okrajni cesti, a ledopoldne,
popoldne tudi ne več. Autopromet do Ma-
ribora je ukinjcu. Lno kakor na stoku, je
dino dobro je bilo - tudi k sodnici ni bilo
nikogar. Proti večeru poodeuj poukasa.

22 november.

Obiške solitose. Kakor sem je omnil,
je razpustil veliki župan d' Pirkmaver
obiški zastop, ker se očitna ni uklonila
ukrepon zaradi izproitve gasilnega vroj-
ja noocnu gasilnemu društou. Spovetka
se je mislilo na tud solilni boj, govorilo se

je celo s štirih kandidatskih listih. Sporočilo ve-
delo je poudariti, da se ustvari do napred-
ni listi, lista SDS (Klerikalcev) in lista Kem-
eov. Kausi in SDS Bran Karpi vložili so tudi ne-
kaj reklamacij, in to tako napredno stranko.
Prosimenovariih strank slojeneroklama-
eife morala je tukajšna sodnija zavrniti,
ker niso zadovoljvale postavljenih določb-
lom. Ničesar je das, SDS in Kemci niso
vložili nobene liste. Kiro se mogli spora
zavrniti, kdo bo novilec liste, vsekakor
nadproi. Quobus certantibus tertius
gaudet. Sedaj so bile do napredni listi
postavljenе proutis iz taktičnih ozirov,
da bi slovili od tretje liste klikor mo-
gove se vsililec. Bile ste slovenska
napredna stranka: novilec: D. Hilan
korisnik in obrtna delavska stranka:
novilec: Krečko /: nekdanj feliks / krajne
oketrgovec v so. Semartu, ki je nekdanj
novil emu žudec. žolte kratkose in ni-
nil ene slovenske besede -

Pritem dejanskem položaju napovil
je danajšnji vsililni dan. Dsek vsililec
bilo je 140. Od teh je oddalo 66 glas za sloo.
napredno stranko, 36 za obrtno-delavsko,
ostali niso prišli, deloma ker niso
očeli, deloma ker so se kot prstasi
nasprotnih strank niso hoteli ude-
ležiti vsililce. Proa lista dobila je

6 odbornikov, druga 3. Kozoljenci so na
prvi: Dr. M. Kortšek, gostilničar France
Kotzer, sodnik Dr. Jos. Cerner, nadoficijal
France Kiger, f. g. Gurne, čelpar in pis-
ar Anton Domšek, na drugi listi
Srečko Krajnc, krofci Henrik Toplak, urar
Peter Bernik.

Po razglasitvi izida droclisa vsi v Hg. Kerjovec
v gostilno France Kahl, da slavijo zmagi, ker
v Sv. Lenartu je bila dui prepoved točenja
opojnih pitja. Korakali so z godbo skoz trg,
svirovidus so dosti pozili, ker ob velikem
bruscu prišli so se ob 10^h in šli se v sokols-
ki dom gasit žej. Kozoljenci odbornik
Anton Domšek prorpel se je v jarek in
poškodoval na glavi, nesli so ga domu,
kjer mu je boljša polovica umivala gla-
vo po rožjem načinu.

Politoe se niscu udeležil, ker se ne uume
šasau v politične stvari in tudi ni bilo
nobene potrebe.

Kdo bo župan, se še ne ve, govori se, da
zastava veliki župan, da prozame to mes-
to Dr. Goršek. Koper skrb oec, - je pa tako, če
hoje clocek oec imeti - nazadnje težko pre-
bati in enkrat je ovesek otega - bo mo videti
kaj prinese bodočnost - naslednjem do-
godku in jih zapisujem - to je moj naj-
sejji užitek, katerega mi nikdo
kratiti ne more, poznejši rod pa naj
bere, kako je bilo v Sv. Lenartu nekdaj.

28 november

Dobri sem v roko Dorn in šel letnik 32
in druge. Med drugim čital sem tudi član-
ke o Joannu Cankar. Spomnil sem se čisto
ko je bil leta 1914 kot gost pri Dr. Alojzu Kragh-
u v Trojici. Sešel sem se z njim večkrat. Ra-
zumnost ga nisem mogel, kaj misli, ker
žal, kakor to tudi težko zapisem, bil je om-
ben od virusnega duha. Le nekoč, ko sem
bilo gotilni ferd. Milinarčev v Trojici sem
govoril z njim, ko ga viruski duh sovito
do cela preopli. Pravi sem mu, da sem
suditu in tam pisal kaj v Mir. Pri tej
priliki mi je rekel: Prateljstvo mi
težko stoa, kar ovedite se in pršte
naprej, kar sam pride na misel, ljudje
ose berej.

Kato se dobro spominjam, malo ču-
den se mi je zdela izrek - sedaj ga
razumem. Tu je sebi to lahko rekel,
kajti velika je imel svoi nabrane
in pisal bi in psal, da bi ne bilo konca.
Ljudje pa bi brali ose, ker to je psal-
Cankar!

30 november

Sprejel sem pismo od Dr. Gottška kot
predredutka S.S. Bil sem presenečen
nad osebrno. Opojasnilo naslednji
da sem dne 25/11 25 poslal kot upravitelj

28 november
28. 11. 1925.
Sv. Lenart, dne 28. 11. 1925.

Velečenjeni gospod

dr. Ožbe I l a u n i g, sod. svetnik
t u k a j.

Naš član g. Mr. Bogdan Devide izročil nam je dopis z dne 25. 11. 1925 prās. 1815/25 z katerim se njega na to opozori da naj njegova postežnica ne praši in pometa ravno v času, ko prihajajo uradniki in stranke, ki morajo požirati ta prah.

Ta dopis nosi Vaš podpis.

O namenu, ki ga zasleduje ta dopis smo si jedini kakor Bogdan Devide tako naš odbor in gotovo tudi Vi.

Prej pa ko reagiramo na pristojnih mestih na tak dopis Vas vljudno opozorimo, da brez nujnih potreb ne sežete k sličnemu sredstvu, katero nehote zahteva, da se posveti v druge dele tega poslopja kjer bi kritika in pritožba gotovo bolje zaleгла kakor v predležečem slučaju.

Za SDS.

t.č. predsednik:

državnega poslopnja lekarnarju Bogdan De-
vide, ki ima v tem poslopnju lekarno, do-
pt, naj opozori sofo postrežnico, da naj
ne prasi in porueta pred soditjo ob času,
ko gredo stranke in uradniki k soditji,
kar sem sam očehat opazoval, jedujic 25/1. 00 9 mi

Kakor naodeno sprejel sem prejšnjo
jenu pisno osebino, da so si kakor lekar-
nar Devide tako tudi odbor SDS stranke
jedini, v kakšnem namenu sem jaz
to pisal in da sem si tudi jaz bil tega
soest.

Tedaj ker so bile 22. noembra občinske
oslitve, ker se jih jaz nisem udeležil,
lekarnar Devide bil pa kot zadnji kan-
didat na slovenski napredni listi (da
je bila to lista SDS-stranke, so še le po
oslitvah v časnikih, povedali), sem jaz
v feji in masčevanju odposlal ta dopt
lekarnarju, ki ga je izročil nato duhovnik.
Opravnikih se sicer goori, da so umstniki
v juridičnih konštrukcijah. To pa, kar
sem danes doživel, pa presega vse mej.
Sponinjan se nastare ruske čase,
da je bilo razjaljenja veličanstva, če kdo
donna ni postobil, ker onoo podoba na
najvišje mesto. Kaj enakega je tukaj,
kar storiš, kar gooriš, ose letina SDS
stranko - osakima le njo v mislih, ovek
si pripadeva, žaliti njo - tudi tedaj, če
bibrenil kancu na cesti, ker nuj je

bil na postupu, to je seljalo članom
Stranke! Čestitam tej bistrumnosti
prihlopnu pravo, naj sodi osem poz
nejši rod.

Seve nisem mogel misliti, ker bi nazad
nje res mislili kaj takega. Kaorut sem
odločno, da se mi podtikajo taki nameni
in sem izrazil svoje zaupanje nad tem,
kako morejo priti do tega.

Spajal bom posledice, sedaj sem, ka
ko imam postopati proti ljudem, ki so
takega mišljenja.

zovečer ob 9^h

Popoldne ob 2^h bila je solitev župana
in občinskih svetovalcev. Katerje bilo
videti že naprej, bil je izpoljen županom
Dr. Milan Korišek, za pod župana Brečko
Krafc. Pomniljo so je to o toliko, da je proi
slovenski župan v našem kraju. Od krito
moram reči, da mi je mrzelo, da je še
sedno bil župan Karol Aully, sicer po
tenjaka v duhu kemec in duševno ne
navištini in sedaj ne zastopa primeren
zastopnik trške občine. Stega stalno
prav srčno pozdravljam to izpoliteo.
Ka-sra u karsto zadeco pa se ne brigam.
Zovečer bila je bakljada v čast nosemu
županu, zapeli so mi tudi doo perui.
Velim, da bi bilo delovanje nooga občine

Koga odbora vpešuo ni da bivendar
enkrat v našem trgu nastal nide.

1 december

Na ožhodni strani našega trga stoji križ, ki
nosi ime srški ali sodniški križ. Natančna
zgodovina je popravna v bodrijski kroniki.
Križ je že zelo star in je v zvezi z obstojem de-
želске sodniške v Hrastovcu, ki je bila od
15 stoletja do leta 1849. Leta 1814 so križ, koro-
ga narovo pozidali, slavnostno blagoslovili
kar je izvršil tedanji dekan Jakob Salamon.
Pozneje je križ dala popraviti župnika Trigler.
Od tega časa je križ zopet razpadel. Obiški
zastop pod župnikom Karolom Auhl je sicer
sklenil, popraviti križ, storilo se pa ni nič.
Ko je bil francetzer gerent, se je to delo
izvršilo - slika je bilo tudi povod za to,
da se stori agitacija za bodoče volitve.
Delo je bilo končano - slika je popravil
slikar Ledinek - sicer ne posebno srečno.
Obiški urad prostl je župniški urad,
da izvrši blagoslovljenje križa, ta cere-
monija bila je določena na dan
narodnega praznika kjedinjčevja.
Slavnost vrstla se je ob 9^h pri raono ne
prifetnem vremenu. Spredaj je korakela
godba, nato dekan Janžekovič z župnikom
Larbauer, za njim so šli uradniki sod-

nife, daoskarife, finanč. svetlega oddelka
in finančne kontrole, občinski zastop
z moos + poljemim županom de Gortvek
na čelu, nosar štupica, okrožni zdravnik
dr. Kraumberger in žodnozdrosnik Sauer
ničeljšoo moščanske in osuoo na
šole ter okrožnišoo, zadaj pa drugo
občustoo ter nooo gasilno društoo
z največnikom Brečko Kraufe in poseljui
Korn Kavč. Kontrolorjem Jagodič.
Mo je izvršil dekan obred blagoslovljenj
napravil je govor približno sledeče
osebne.

Pred oscurse zahvaljuje občuske
mu zastopce, da je delo izvršil tako
lepo. Omenil je mimogrede, da se
niso kriti vsi stroški. Kdaj je križna
stal se ne ve, cerkvena kronika le ve
posodati, da so leta 1866 odnesli od
tega križa poplačeno kupolo in fo doli
na ponik. Ker so bili o tem kraju
Slovani in kot pogani častili rajfic
ne bogove, je mogoe, da so ga pok
vili v čast Triglavu, ker ima križ
tri ogle. Mogoe pa so mislili tudi
na sv. Trojico. Rajfištl je tudi z godo
oduo sočetkov na križu. Posebno
sv. Kolbarga, ki je umrla l. 1313 na Firob.
Korn in sv. florijana, ki so ga pogani
z mlinskim kamnom okoli vrata

ogli v reko Drugo. Med tega je postal patriarh
proti nastecam prosvetnim po ognju, pri
tem je pomembno pogledal dekana na
ilane noo ustanovljenega gasilnega
društva, katerega zgodovina je bralca
je prejel s teh zapiskov zgodet.

Nazadnje je omenil govoril, da nas
spominja na križ s trojico ogli na kfe.
dinjske troimonskega naroda Srbov,
Hrroatov in Slovencev. V jugoslovanski
državi se vsi dobro počutimo, govorimo
jezik, o katerem se vsi razumemo, kar
v Avstriji ni bilo. Steu pa je dekana
konial: se oči bi vam lahko povedal,
a sedaj me gobe, sedaj pa gremo v cer-
kev.

Ku korakali smo vsi v sprejodu v cerkev,
kjer se je vršla slavnostna masa z zah-
valno pesnjem in tunciranjem oseh
treh himn.

Tako je bilo izvršeno slavnostno blago-
sloljenje po 111 letih, kolikor nam ve
povedati kronika v zapiskih trške
obitne in sodnijske kronika. Kaj je
tedaj govoril dekana Salamun, nima-
no poročila, da pa se poznejši rody
kako je bilo dne 1. decembra 1925, pa
sem to zabeležil.

Mnogo ljudi je bilo mimo z žalostnim
a tudi osebim srcem. mnogi bodo rodovi
mogoče bo v poznih letih zopet taka slavnost-
stvo pa naj popisše tedanji kronist.

Zgodovina tržkega križa pri Sv. Lenartu v Slov.
goricah. Na vzhodni strani trga Sv. Lenart stoji na tri
vogle zidan križ. Kdaj so ta križ pozidali, se ne ve,
vsekako pa se more trditi, da je zelo star. Dognano je,
da so ob času, ko je bila v gradu Hrastovec deželjska
sodnija — od 15. stoletja do 1. julija 1850 — izvrševali
smrtno kazen glede moških in copernic na morišču,
ki je bilo tik prej, ko se pride čez Velko. Vsak zlo-
činec, ki so ga po smrtni obsodbi peljali iz Hrastovca
na to morišče, je opravil pri tem križu svojo zadnjo
molitev, da bi našel milost tudi pred večnim sodnikom.
Tako je dobil ta križ ime »gerihtni križ«, most čez
Velko poleg morišča pa gerihtni most. Ta križ je tekom
let popolnoma razpadel. Vsled tega ga je leta 1813 zi-
dar Jožef Reisenbüchler, in sicer meseca sušca znova
pozidal, leta 1814 dal je napraviti tedanji trški sodnik,
še sedaj med tržani znani okrajni kirurg Karol Ivan
Šrambek lepe slike in križ opremiti z lično ograjo. Dne
26. junija 1814 ob dveh popoldne je blagoslovil križ
tedanji dekan Jakob Šalamun ob obilni navzočnosti
vseh župljanov. Tekom let je križ zopet zgubil svoje
ponovljeno lice, vsled česar je gospa Trigler dala križ
zopet prenoviti. Na križu se je nahajala do leta 1866
velika pozlačena krogla, katero so isto leto v procesiji
prenesli v cerkev in jo postavili na zvonik. Vsled vre-
menskih sil in da so ob Telovem vedno prav neumest-
no zabijali žreblje v križ zaradi vencev, je začel zid
razpadati. Vsled tega je dal občinski zastop ta križ pre-
noviti in postaviti na vrhu, na mesto prejšnje ploče-
winaste strehe ličen križ s podstavkom, na katerem se
vidi letnica 1925. Slike je prav dobro obnovil domači
slikar Ledinek. Na dan narodnega praznika ujedinjenja
je izvršil duhovni svetovalec in dekan g. Josip Janže-
kovič ob navzočnosti zastopnikov vseh tukajšnjih ura-
dov, občinskih odbornikov z novoizvoljenim županom
na čelu, učiteljstva in šolske mladine, požarne brambe
ter župljanov na slavnosten način blagoslovljenje pre-
novljenega križa in imel ob koncu prav pomemben go-
vor o nastanku in zgodovini tega križa, pri čemer je
prav poljudno razložil pomen vseh šestere slik in na
zadnje povdarjal, da naj nas trioglati križ spominja na
ujedinjenje troimenskega naroda — na slogo in na spo-
razumljenje. Tako se je vršila ta slavnost, kako se bo
pa obhajala enaka, naj poroča tedanji kronist, Dr. J.

Mo. Karpodar z dne 10. 12. 1925 št. 52.

2 december

Ker sem sicer pod 7. novemberom s
mnogo štovičnih požarih, dopolnitve
poročilo, da zapreli francosa ^{Erjeka} t. j. Ka-
vorka, ki je najbolj sumlivo. Tudi se, da
ni pri zdravi pameti. Dejstvo je, da so
od tega časa nehali požari.

7 december

Vihar, ki je nastal priliki občinskih volitev,
se je že polegel. Tudi lekar, katerega sem
povoal, naj mi naznani nedostatek, ka-
tere ve, še do sedaj mi ni sporočil. Dgov-
šek me pozdravlja prijazno, v uradu obič-
je z menoj kakor bi nič ne bilo. Kemi se
zdi, da le čuti, da so prehitro ustrelili
kakor že večkrat.

11 december

Povest. Z začetkom l. 1926 pričnemo priobče-
vati daljšo, velezanimivo zgodovinsko povest iz vi-
teških časov, ki se odigrava predvsem v slovenskem
delu Koroške. Nato opozarjamo naše čitatelje že zdaj
in pozivljamo vse druge, ki se za koroško zgodovino
zanimajo, da si list pravočasno naročijo, ker poznej-
šim naročnikom nikakor ne bomo mogli ustreči s prvi-
mi številkami.

Koroški Slovesec
z dne 9. 12. 1925 št. 49
prinesel je na pri-

ložnem izreku natisnaro vest,
Tadaj je moj spis sprejel! Kako sem
vesel, saj pisal sem iz ljubezni do ko-
roških Slovesecov, da jim ne ohrane
čut za materni jezik, da ne pozabijo na

to, da so del Slovencev, ki čutijo z njimi
onkraj meja in imajo le eno željo, da bi
jih rešili tujega jarma. Povetel sem
spisu. Kaduži vikar Rebercan marsika-
tero no, pa kako rad, saj le eno mi je pri-
sren, da bi se osrečil mili slovenski
rod v zaslužnem korstani.

13 december

Obiskal sem korškega vojaka prosta Gregorja
Kinspieler v Sv. Jurju. Obujala so sponine
na Korosko in nekdajse lepe dni. Izročil
mi je sliko župnika France Treiber, ki je po-
žil in uglasbil očino lepo pesem: Tam čez juro
Cel žrtovstvo obelodanin v Slovence. Pri tej
priliki povedal mi je šalbo, zgodbo, ki se
vsled svoje drastičnosti ni za jeonost.
Ko je župnik France Treiber prosil za žup-
nijo v. Jakob, katero je tudi dobil, bil je med
kompetenti tudi tedanji župnik v H.
Jlfn nad Draos, imena ne vem. Tase je du-
til tako gotovega prosilca, da je pustil
iz svojega posestva v H. Jlfu voziti grof
čez Draos na njise šentjakobke nadarbine.
Župnijo pa le ni dobil. Ko se je to zvedelo,
prišla je neka gnana berejalca in kle-
petulja k župniku in ga pomilovala,
čes, gospod fajmošter fare niste dobili,
kaj bo pa zdaj z grofem. Župnik itak

slabe solje, nahruli klepetuljo z besedami
Ferdanana vesulja, ki imaš šajn
skoli n. . . , kaj pa tebe moj drak an gre
seveda je gnana klepetulja hitro zgine
pri doerih ven.

14 december

Došla je vest, da je kaplan France lop v
starosti 40 let umrl. Kakor je že pri kmets-
kem ljudstvu, udal se je solji sta-
rišo in postal duhovnik. Spoznal
sem, da ni bil srečen; zbolel je že pred
daljšim časom na pljučih in sedaj
nagloma umrl. Mislim na sojo
usodo, težke boje sem imel, a prema-
gal sem vse - ker vedel sem, da bi kot
duhovnik ne bil srečen - in gorje tiste
nam, ki v sojem stanu ni srečen.
Se danes se mi je prikazal moj pri-
jatelj Matija Perc, bil je upadlega obra-
za. Kolikokrat mislim nanj, kako
težko je šel v semenišče, bil je kot du-
hovnik skrajno nesrečen in to je bila
tudi njegova zgodnja smrt. Kako rečem,
vsak si naj dobro premisli, prej da si
izpoli soj stan, ker le otistem je sre-
čen, do katerega je imel veselje. V tem
ojiru bibilo se mnogo poduka kreba,
da bi ne silili starši sope si uo o
v stan, za katerega nimajo volje.

23. december

Dr Kottšek imel je razgovor z mojo ženo, ki
mu je pojasnila neopravičenost takega
dopisa nam. Prišel je k meni in se opra-
vičil, da je imel edino le interese SDS
stranke pred očmi in da je mislil, da
osebno preganjam lekarnarja do iste
neresničnosti tega pa sem mu dokazal.
Pri tem sem govedel, da je poštui nadzor
nikoli Janžekovič stoar tako zasulaj,
ko je bil laui po letu tukaj, kakor bi
jaz hotel sprasiti lekarnarja iz hiše,
radno nasprotus pa je on sprožil to
misel, ker je hotel imeti v erarivnem
poslopfu pošto. rekel sem mu, naj se
obrne na gradbeno direkcijo, ker jaz nočem
ostari delati, ker bise mislilo, da gre
to na mojo inicijato. Spoznal sem,
da na ta način nastane nesporazum
ljenje - sedaj je stoar pojasnila
in tako je sklenjen mitr. Upam, da
je trajen. Ker v malih krajih je vedno
neprijetno, če se razumništoo nera-
zume, meni je bilo vedno do tega,
da so prijatelji odlošaji, da pa se
ne klavjam, zakleodamaj poros in
stavovska dolznost, za spravo pa
vedno proi podam roko; kper počem
hoditi svoja pota. Ker imam sofe
najraje se menaj ne napada,
ker to je krbočeno in navilno.

25 december.

Dobil sem od doktorice Angla B. Kermit k va-
bilo, če bi sodeloval pri ptologi, katero hočejo
izdajati v Koroski v Koroskem Slovence.
Ker veseljem sem obljubil, so jo pomislili, saj
najlepše razvedrilo najdem, če v prostih
urah sestavljam sprave, tedaj sem v drugem
lepšem kraju, kjer je narava veselo in
stina zadovoljnost, pritem pozabim na
vse neprilike in imam posebno zadovoljstvo,
ker sem, da delam obljube in do Koroskih
Slovencev, kiso tako potrebni, da jih drži-
mo in jim damo duševno oporo.

31. december

Staro leto nagiba se k koncu - še nekaj ur
in zatonc v osenec. Zopet eno leto bližje
na poti, po kateri hodimo vsi do graba.
Minulo je le prehitro - brez posebnih do-
godljajev. Bilis so že razburljivi duovi
a bilo je tudi dosti solučnih. Videl
sem Korosko - mojo žibelko - in to mi je
v kolajbo. V družini ni bilo ne gode
v uradu so tekla kolesa brez posebnega
gastofa. Sicer je žoljenje bolj posebno
če si na oddihnem mestu. Tako se
zatoalim kemoginemu, da se je vse
dobro steklo, prošim ga, da bime so-
dil srečno v novo leto - saj žoljenje
je vendar tako lepo.

* Regierungsrat Andreas Zeche †.

Freitag verschied in unserer Stadt ein hervorragender Schulmann, dessen Tod bei vielen Hunderten schmerzliches Bedauern und lebhaft, aber nur freundliche Erinnerungen hervorrufen wird. Andreas Zeche wurde am 7. März 1849 zu Groß-Siegharts in Niederösterreich geboren, besuchte das Gymnasium in Kremsmünster, studierte an der Wiener Universität Geschichte und Geographie und wirkte seit 1872 als Professor dieser Fächer an den Gymnasien in Wiener-Neustadt, Bozen und Laibach. 1878 nahm er als Verpflegungsoffizier am bosnischen Feldzug teil und wurde schon 1885 zum Direktor am Staatsgymnasium in Villach ernannt, dem er 22 Jahre hindurch vorstand. Lange Jahre, über seine 1907 erfolgte Pensionierung hinaus, war er Mitglied des Landes-Schulrates für Kärnten. Im Ruhestande hatte er seinen Wohnsitz in Graz. Der ruhige Verlauf seines äußeren Lebens schließt eine Fülle erfolg-

reicher Tätigkeit in sich. Bei seiner väterlichen Güte und freundlichen Gerechtigkeit war es den Schülern trotz seiner natürlichen, angeborenen Autorität immer wohl und geborgen zu Mute. Den Lehrern war er ein überaus feinfühlig, hilfsbereiter und zuverlässiger Freund. Nicht zuletzt waren es die Eltern der Schüler, die ihm unbeschränktes Vertrauen und aufrichtige Hochachtung entgegenbrachten; verstand er es doch bei aller Bescheidenheit und Liebenswürdigkeit durch sein vornehmes und repräsentatives Wesen sich und seinem Stande in jeder Hinsicht das gebührende Ansehen zu verschaffen. Weiten Kreisen aber ist Zeche durch sein Lehrbuch der Geschichte für die oberen Klassen der Mittelschulen bekannt. Bei seinem ersten Erscheinen war dieses Werk bahnbrechend. In durchaus neuer Art wurde der Lehrstoff inhaltlich auf den gleichzeitigen Stand der Wissenschaft gebracht, in klarer, pädagogisch begründeter, durchsichtiger Gliederung und knapper Form dargestellt. Kein Satz ist oberflächlich hingeschrieben, jeder das Ergebnis langwieriger Arbeit und Überlegung. Er war es, der als erster die Kulturgeschichte wirklich gleichwertig mit der politischen Geschichte behandelt, vor allem die Kunstgeschichte gewürdigt hat. Anfangs gliederte er seinem Lehrbuch das von Alfred Müller verfasste Werk „Die bedeutendsten Kunstwerke“, zwei Bände, an, später gab er seinen Büchern selbst sorgfältig ausgewählte Bilder bei. Trotz seines hohen Alters war der Verstorbene bis zuletzt unermüdetlich tätig, das Werk den Anforderungen der Wissenschaft und der Lehrpläne anzupassen und es auf seiner anerkannten Höhe zu erhalten. Auch sonst wurde seine tätige Mühe öfter unterbrochen. So unterrichtete er im Kriege drei Jahre ausfühlsweise am akademischen Gymnasium in Graz. Unvergleichlich mehr als die Auszeichnungen, die ihm in der alten Monarchie an Titel und Orden zuteil wurden, ehren ihn die Hochachtung und Liebe, die alle, die ihm näher traten, seiner strengen Pflichttreue, seinem allen geistigen Bestrebungen offenen Sinn, vor allem aber seinem ehrenhaften, uneigennütigen und edlen Charakter entgegenbringen mußten. Sie werden ihm als einem Manne, wie er gerade der heutigen Zeit so notwendig wäre, ein dauerndes dankbares Gedenken bewahren.

Dr. K. L.

1926

1. prosinca
 17. zopet leto. Kdise mi
 utovilo je zopet toliko
 neumnijero teje čas na
 bližano se korenu, ki je vsa
 ben. - V šolskem domu
 1900 leto - mi bilo mič poseb-
 e - ples, na novega leta dan
 eri noril tojko glavo, nima
 tako navada, da se v tje
 obsele razveseljuje, ki
 ob v to leto večna!

24. prosinca

prišlo poročilo, da je umrl
 bradeu Andrej Zeche, upok.
 ke gimnazije; lepi spomini
 i vzbujajo ob tem imenu,
 nik konvizijske, ko sem
 izpit. Bil je mil in dober.

stvari in se sedaj ga vidim, kako se je na-
 smehljal, ko je nam razpustil srečni izid
 izpita. - Kdaj je tudi on šel svojo pot, za
 oseni drugimi - edini profesor Dr. Kapotič
 (Tavpotič) je kot razvratelj celovite gimnazije
 prižgal cerkev.

SV. RUPERT V SLOV. GOR. V tuk. šoli se je vršila v nedeljo, dne 10. t. m. prireditve šolskih otrok, ki jo krajevna kronika zabeležuje kot prvo te vrste. Otroci so v žaloigri «Lojzika» kakor tudi v enodejanski «Kaznovani šaljivec» nastopali, četudi prvič, prav sigurno ter zeli primerno priznavanje in pohvalo občinstva, ki je do zadnjega kotička napolnilo dvorano. Učiteljstvo in drugi gostje od Sv. Barbare in Sv. Trojice so nas počastili v prav častnem številu. Sv. Lenarta — zvezdo in metropolo Slov. goric pa je zastopal g. sodni nadsvetnik dr. Ilavnik. Pohvalno je treba omeniti g. Franca Kramberger, veleposestnika v Gočovi, ki se osebno sicer ni mogel udeležiti prireditve, a je pokazal razumevanje s tem, da je poslal lepo vsotico za vstopnino. Hvala! Čisti dobiček se bo porabil za uboge otroke domače šole.

Wir geben tiefbetrübt die Nachricht von dem
Ableben unseres lieben, guten Schwagers und Onkels,
des Herrn

Ferdinand Schaffler

gew. Besitzers

welcher am Sonntag den 24. Jänner 1926 um 1/2 7 Uhr
abends nach langem, schwerem Leiden, versehen mit
den heiligen Sterbesakramenten, im 76. Lebensjahre
sanft im Herrn entschlafen ist.

Die Einsegnung findet am Dienstag den 26. Jänner
um 2 Uhr nachmittags in der Aufbahrungshalle des
Landeskrankenhauses statt, worauf die Ueberführung
nach Unter-Bremstätten erfolgt, woselbst am Mitt-
woch den 27. Jänner um 9 Uhr vormittags das
Begräbnis auf dem Ortsfriedhofe stattfindet.

Der heilige Seelengottesdienst wird anschließend
an das Begräbnis abgehalten.

Unter-Bremstätten, am 24. Jänner 1926

632

Städt. Best.-Aust., Graz, Grazbachg. 48. Tel. 0454, 0416.

1926

1 prosinca

Mimolo je sedaj zopet leto. Koliko mi
kakor bi sanjal - utonilo je zopet tako
dvoj v večnost - nesmišljeno češ čas na
prej - vedno bolj bližamo se koncu, ki je vsa
koncu neizogiben. - V šolskem domu
suo dočakali novo leto - ni bilo nič poseb-
nega, petje - ptičje - ples, na novega leta dan
pa je marsikateri nosil težko glavo, nima
smisla, a je že tako navada, da se išče
navadno v alkoholu razočeljevanje, ki
je kaj varljive.

Kaj bi bila pot v to leto srečna!

24 prosinca

V roke mi je prišlo poročilo, da je umrl
dne 22. 1. 1926 v Gradcu Andrej Žeche, upok.
ravnatelj beljaške gimnazije; lepi spomini
spomini se mi vzbujajo ob tem imenu,
bil je predsednik Komisije, ko sem
delal glasbeni izpit. Bil je mil in dobro-
srčen in še sedaj ga vidim, kako se je na-
smehljaj, ko je nam naznanil srečni izid
izpita. - Sedaj je tudi on šel svojo pot, za
osemi drugimi - edini profesor Dr. Kapotiček
(Taupotič) je kot ravnatelj celovške gimnazije
prižalfercu.

14. marec

V četrteksem čital, da je umrl dne
10. marca 1926 Josip Lottersperger, bivši
podpredsednik deželne zveze v
Celovcu. Ker sem pod njim služboval
najim povsotim de vstike. Bil je vica
strogo nemško-nacijonalen in spomin-
jam se, da je leta 1906, ko je nastopil mesto
predsednika dr. Alfred Schmidlortz
Lachscustann, podpredsednik Lotters-
perger nastopil govor, v katerem je
rotil predsednika, da naj ne pusti
jeztkovnih novotarij, judomaciti, mti-
lil je na dr. Brejca, ki je tedaj imel krol
bojzaradi neodbeslovenščine pri
celovškem sodišču. Tedaj je reklo o me-
ni in še sočnik Knef, nekdajšloven-
kega mišljenja, se je nad tem zgra-
žal - drugat pa je bil ljubeznivo in
dobrosrčen uradnik. Tem, da se je
izrazil o meni, da me spoštuje, ker
sčtuo kajem, da sem slovenec, glede
drugeth pa ne ve, kako jemfih mišljen-
je in jemt tedaj ni ganpati. Ko sem
postal leten adjunkt, bil je on prvi,
ki mi je pisurmo čestital. Tako se
vzbujajo spominini na nekdaup lepe
dni, eden za drugim nekdaupth mo-
fth predstojniko lega v grob, in pro-
stancem sam - zastouj si želom tth
leptth časoo nazaj.

15 mare

O tukajšnem trgovcu Brečko Kraju
ki je moral v Gradec, da se je pod orgel
operaciji, piše neki dopisnik iz Marije
Suzane v Futro z dne 13 marca 1926 št. 60.
"Kvanti narodni borec" - Med vojsko
je rosil frankfurtski trak pri vni
in govoril izključno le nemški - taki
so že narodni borec - samo eno črko so
napačno postavili pri tiskarju - mislil
je recatis aarici. V družbi takih, borec
se pa ne počutim dobro in zato sem
hajil doma.

18 mare

So. Lomant stresa sojo staro obleko. Dži-
velo je slepševalno društvo, ki si je
stavilo za cilj, da se zmanjše liec tega
slepša. Ne so zaradi po trgu akacije
in še mnogo drugega se pripravila.
Djudje so veseli, da kaj poslužijo, slava
nooega župana pa nase. Koton žna
pa žna - prejšni odbor imel je moč
v rokah, a bili so staro kaptno ži, ki
jim je manjkal čut za nekaj noo-
ga - polagoma jim je ušla ova moč
iz rok, samo krtizirauje ne pomagaj
nič - delo - dejstva to sleče.

9 julij

Kakih posebnih dogodkov ni. V vremenem
pisati, pa ne gre, že sem namaj, ko sedaj
že deset dni nepreustoma deluje
in moram biti doma, ko bitako rad
poletel na Koroško v času dopusta. Tako
pa gledam pri oknu in mislim na
oddaljeno domovino. Kobljen sem na
moosmašo Jos. Boštjanovič s št. Vidu za R.
julija, pa št. Jurij s slov. gor. bismoral
iti, kjer oblaja intidam proti Gregor Ein-
spieler glasomašo. Težko se je odloščiti.
Domovina me vleče.

11 julij

Kasilno društvo za to. Lenuart je na-
basilo motorus brigadus iz čehoslo-
vaške. Dne 9 julija so go popoldne pri-
peljali ob štrljanju s topiči. Odem
najbise vršila posebna slavnost.
Dne 10 julija bila je večer bakljada
z godbo po trgu in nazadnje serena-
da pred hišo kumice gospe Jovipne
Krajne, soproge načelnika požarne
brambe trečkota K. Bilo ni posebnega
naodkušnja, ker je sedaj močno
dejavalo.

Danes ob 4 zjutraj bila je budnica in
streljanje s topi. Ob pol desetih bil
je slavnostni spoved v cerkvi, ker se
je ob enem praznoval god sv. Cirila in
Metoda. Med službo božjo pripeljal se
je v osto veliki župan kariborske
oblasti dr. Ignaz Pirkmaier, Trški župan
dr. Goršek šel je iz cerkve, da ga sprejme.
Veliki župan bil je nasadno oblečen,
imel je mehki, zelenkast klobuk, dr. Goršek
imel črno glavič, tako kratke, da nitinice
segale do čeljes, kratkosuktno iz ožek
cilinder je bilo malo sučeno. Po službi
božji bilo je blagoslovjenje nosobrij-
galnice. Zvršil je ceremonijo dekan
Janžekovič ob asistenci treh duhovni-
kov. Veliki župan se je malo zamudil,
ker je pri trškem županu pajuterko-
val. Kradniki, ki so bili tudi na zvoči, niso
bili razporejeni, zato so se pomestali med
ljudstvo. Po izpovedi v cerkvi ceremo-
niji imel je župan dr. Goršek nagovor
in poudarjal pomenu napredka nabave
novega orodja. K temu je odgovoril veliki
župan Pirkmaier, nakar je imel načelnik
celjske župe Kungos prav lep govor, ika-
terem je poudarjal pomenu požarne branbe,

Bo ecclesiastica laongiti bini moralabiti tombole.
Kar je bilo sb 12⁴. Toda aranjma bil je slab,
začelo se je čele sb trch. Vsled tega so ljudje
umirali, kar je imelo za poslediko, da
sta se največnik srečno krafne, pri katere-
mu je bila velika pojedina, in sbruski
sajnik intusdi izvrijovči član garilne
ga društva franjo Brezno k oštus pred
osem ljudmi skregala. Tekom propira
rekel je največnik: Kdi in se sloči, kar je
tudi storil. Bo končani tombole bila je
vaja na nosi brigalici pri tokolkeru
domu, ki je prav dobro uspela pod posej-
som davinega kontrolorja jagodič.
Kakljničk tovrila je veselica z velikim
papiranjem kakor na odru. Kliti
župan naprosil je spoldne pride-
knu in meci obisk. Keč se mora,
da je prav ljubeznivo uradnik, ki se reno
trudi, srečni oseni potreba ljudstva.
Fijanizabastalo črez slab aranjma,
je pa tako, sodstvo birad imel samo
eden in ta se ne briga in tako ne gre.
Absolutizem se je prejšel, vsek
ina pravico sodelovati in tudi dati
narob.

Sv. Jurji v Slov. goricah.

Znani koroški rojak in voditelj koroških Slovencev, Gregor Einspieler, prejšnji prošt v Tinjah, je obhajal dne 18. julija tukaj svojo zlato mašo. Ko je moral vsled nesrečnega plebiscita zapustiti Koroško, oropan vsega premoženja, je našel nazadnje tukaj kot župnik svoj mirni dom. Župljani so ga vsled njegovega ljubeznivega občevarja takoj vzljubili in zato so tudi zahtevali, da mora v njih sredini obhajati to redko slavnost. Okrasili so župnišče in cerkev kolikor možno lepo in mu napravili na predvečer ganljivo podoknico. Po gričkih pa so svetili kresovi in pokali topiči. Najlepše vreme je še bolj dvignilo veselje vseh župljanov, zato so na slavnostni dan pridrveli od vseh strani, da počastijo svojega ljubljenelega pastirja in mu tako olajšajo bridko usodo begunca. Pred odhodom v cerkev so imele ganljive nagovore zastopnice dekliške zveze in Marijine družbe ter šolarka Andrejina v imenu šolske mladine. V vznešenih, temeljito prevdarjenih besedah je popisal minister n. r. Ivan Roškar jubilantovo delovanje za jurjevško župnijo in mu izročil diplomu, glasom katere ga je vseh šest občin imenovalo častnim občanom. Zlatomašnik je pri najboljšem telesnem in duševnem razpoloženju končal cerkevno opravilo. Veliko gostov se je nato zbralo v gostoljubnem župnišču. Iz nekdanje domovine sta prišla profesor Ivan Hutter, tudi zlatomašnik, ter poslanec Vinko Poljanec, župnik v Škocijanu, ki je prinesel pozdrave koroških Slovencev, ter zlatomašnikov brat Matevž s svojo hčerko Pavlo iz Sveč v Rožu. Iz Maribora so došli zastopniki tamkajšnjih koroških Slovencev beguncev dež. sodni svetnik dr. Šaubah, poštni ravnatelj Kramer ter tovarnar Hochmüller. Iz Črneč je pripotoval nekdanji urednik „Mira“, župnik Josip Rozman; da ni manjkala nečakinja Zala s svojim soprogom, finančnim komisarjem dr. Božičem je naravno, saj so skupaj bežali s Koroške in pri njih je imel jubilant prvo zavetje. Zlatomašniku se je poklonil tudi dež. sodni svetnik dr. Ilanig kot sodni predstojnik ondotnega okraja. — Vrstile so se napitnice med prepevanjem vrlih šentjurskih pevcev, vzbujali so se spomini na nekdanj tako lepe dni v zgubljeni domovini. Ime Gregor Einspieler ostane zapisano za vedno v zgodovini koroških Slovencev in vsi, ki ga poznamo, mu kličemo: Bog ga ohrani še mnogo, mnogo let!

18 julij

Nekdanji voditelj Koroških Slovencev, biošič prišel v Trzinah obhajal kot sedanjí župnik v St. Jurju v slov. goricah glavo mašo, katero slavnosti se se udeležil tudi jaz. Natančen popis je razviden iz dopisa o Koroškem Slovencu.

19 julij

Bitanek dopusta sem porabil za potovanje na Korosko. Zopet sem jo videl mojo milo domovino, zopet so me pozdravljale one ljubke gore kakor nekdanj - a vendar ni oči oset tako kakor je bilo. Brž so me sprejeli domačini, da še celo najbolj zagriženi agitatorji tja za plebiscitno dobo so me pozdravili prijazno in me vabili naroj dom. Kar se tiče slovenskega jezika, se pa vidi, da slovenska govorica gineva, otroci pozdravljajo izključno le nemško, slišal sem fanta v kapli ob drač, ki je rekel; sou mu

an werden wir nur deutsch beten. Ljudje so socialno manj brezbržni, slovenskega čitiva pride le malo med ljudstvom, koder ima koroskega slovenca, saj je in dentist, in tako je malo odjemalcev. Veselilo me je slišati, da mi je podlistek: Zadnji oitez Reberčan - ljudem zelo ugaja, objavljen je celo, da se natisne knjiga. Pač pišem, da le ozbudim zanimanje do čitanja slovenskih spisov in stare ljubozu do materinega jezika.

Dobieserupai dobil utis, da so Korosci obsojeni narodno na svet, ki stebrni, ki se stojijo, zginejo tekou let, novi narod bo ozgojen o čisto nemikem duhu in slovensčina bo scasona zgineila. Se so ljudje, ki upajo na porico, a se pri sedanjih razmerah ni pričakovati. In tako bo prišlo, da bo tam, kjer je tekla naša zibelka za slovenski rod, tudi naš grob. - Nudila se nam je tako lepa prilika, a ožkosrčnost in nepograjnje razmerje zakrivilo je, da smo zamudili pravi trenutek, ki se ne povrne lahko več.

20 julij.

Solunim dan je bil 20 julija, ko sem ope-
palico v roko ter jo udaril pod Staro
goro skoz ferise, Obrife, kjer sem obiskel
sorodnika, občeznaranga amerikaus-
kega učejca Simona Pegrija pri Ka-
radu. Carliljiva je ta oseba, dosti je
skusil v Ameriki in situadi prido-
bil lepo premoženje. A kar mi naj-
bolj ugaja, ostal je priprost, veru in
shranil je ljubezen do slovenskega
naroda. Letajko sem se lovil, saj Bog
se, če se odlova še kdaj.

Is slojni cesti sem ubiral korake
proti prijaznim Apaiam, oas, kiseru
jetoliko suvilila, saj tam so nesli mo-
jega očeta k krstu. Ni prijatelj, župnika
Joann Nagl, sem se pomudil nekaj
časa in jo krevil pod sibiru Obirjem
proti Selam. Na križstviu potov zapazim
sponcerik padleny sojaku mladik
let, - kolko verose - ki je s božih leta
1919 dal groljeuje ga soje naodineje.
Kamislil sem se v daone dni, koli-
kokrat sem hodil tu mimo, mimo
je bilo ose, tako prijeto. A vojna fu-
rija diojati je morala tudi tukaj,
tam s bližnji dioni Smarjetimir-
no spijo navi junaki, tudi oni so
prolili kri - a žal zastouj. Kdaj pri-

de dan, ko ~~pride~~ najde plačilo
njih srčna kri, ko zasije korovskim
slovesnem svetajerija dan. Odalec
je vse to in bojim se, da jim je to
soedlo soluce zatouilo za oedno.
Ob žuboreceni potoku sloj. Terne
gozdooc šla je moja pot, odprla se
je dolina med Košto in Setičami,
v kateri so slane bele. Pri Trklu se
ustavim, še vidim granice obraze,
saj je celih 13 let nisem bil vse tu-
kaj. Kje so časi, ko sem še kot oesel
študent hodil v to planinsko do-
lino, pozneje kot aokultant na
uradnem poslu kot zapornikar.
Koliko snotu prepovoli, se mefali in
se veselili žoljenja, njihov oei, ne žup-
nika franca Rup, ne Trkla, in ne mu-
go drugit, saj minulo je od tega časa
trideset let. - bolooil sem se - pslogo.
na sem stopal dalje in gledal
na svoe stene Košute - o ta zid, ta
je krio, da so lovci dobri slovesni
od svojih bratov. Meenci me sre-
čavajo - pozdravljajo me v nemu-
ni - spomnja me bridko, da se raz-
širja nemški duk je tudi to zadip
slovesno trdujao. Kjer se je le malo
slušala ~~stara~~ nemška beseda, je post-
la sedaj ona sladarica - sloveski

živeli pa mora zginiti. — Kogledal
sem stolp župnijske cerkve sv. Urbe,
Bodini pozdravljena tih, planinska
ka vas — saj kolikokrat prihajal sem tu
gor in ožival sočji planinski zrak.
Srečoval tuje obraze, saj tisti, ki smo bili
skupaj, so že šli večino na daljšo pot,
drugi so se spremenili, nisem jih več
spoznal. Krenil sem k kmetu. Se ženo
na korenina. Tomaj Olip — gospodar hiše.
A osvoili lasje kmet, da je tudi mnogo
pretrpel, ni očividnejši Tomaj — tisti
naoduse ni narodil, udal se je v so-
jo usodo, prevoji ga tarstvi jarci in
gato je minulo nekdanje veselje. Povsi
hodim — dosti nevihte govorice slivim
tupi — kmeti pristi so sem — pozdravil
sem donjavlega župnika Kauti v pri-
jaznem župništvu — ter noo mašni-
ka Repnik, ki je pred doema drsoi
bral noo mašo. Kako gleda idejalno
v soot, kako je gozet ga sooj ozoiveni
poklic, v, mlasti duhoonik, le noo
idejale v sooj msem, saj jih boš po-
treboval, dosti truja te čaka na tojeu
potu in dosti razočaranja. H soevli
nim profesorjem v Rožnar zapustila
soa prijavo vas in se podala po
krasno napeljani cesti v sootko,
ker uživa romantično planinskega
potoka, ki se preriva skozi skale, pada

v globoki tolini, se razpršuje in zopet
hiti v penicih se valovih proti dravi.
Hitro ti mine čas in naenkrat si
v Borovljah. Po kratkem odmoru jih
zapustim, ko še pozdravim staro
mamičko mojega tovariša Dr. Čemer.
Tam pri Kapli se ustaviva in po-
zdraviva starega znanca Stefana
Linger. poročil se je popolnoma
sojenu poklicu in zgodovini - ve-
čeri je v sojen stanu. Mladost je
minula, in sajne želje se niso spol-
nile, da bi si izpolnil drugi stan.
Dobri se moramo v zlojenju tako
maršičemu, leta minejo in čas ali
se rane - delo nam da razvedilo
na nekdanje čase stane nam le
spomin. Pogledam še v šestuover
obitnem dobrotico gospo Klavčič
in sina Maro - ta. Resni mož je
postal in velika idej ima - pouče-
sem na nekdanjega sojega učena.
Sreča me kmet Birman - razvedli
se me videti in mi povedati, da
se v njegovi hiši z zanimanjem
čita moj podlistek. Blak prikaže
poslovinse od znanec - pelje me
črez dravo - vedno višje in višje -
dokler mi ne zakrijejo hribi dionu
kožno dolino.

24. julij.

Carpe diem! Letos je bilo res tako, le malo solučnih dni je bilo in ti so se morali dobro porabiti. Kato pa le na prej, ko dne 23. julija zasije solnce tako lepo sem od Bece. Hitro sem v Beljaku, kjer me prijme moj prijatelj Viktor Röhrl. Sklep je malo napraavljen, nič manj kakor za Velikoga žonarja so se odločila. Ob topleni dnevni dospesa v Dalsach, proo postajo na Frolskem. Velik avto nas popelje čez mnogo številne ovinko krasne ceste napeljana čez Iselsberg. Zapustili smo kirološko mejo, drovino skoz temne gozdove prof. Winkleru. Tu obstojimo in se divimo gorstini velikanom, ki nas oabijo v sozje kraljestva. A dolini Mällthal smo - bryz bozi avto in nam odpira razgled na številne odopade, ki se kakor bel pajčolan sovijajo struinih skal in padajo v nizao obdani od naovne. Kraji Delach, Sagritz so za namni - sama imena, ki jasno privajajo, da je bival nekda tu sloocene. Pol me pred gnano bozjo poljo So. kri - Heiligenthal pokaze se nam cilj našega potovanja. Veliki žonar - da res, v polnem pomenu besede gasluzi to imeno - velik je zares in soličastu in kraj je ved gora dalje na okrog.

Kato pa se nam tudi ni tako pokazal v
osej soofi krasoti. Se so ga zakrivali obla-
ki, le tu in tam pokazal se je za trenutek,
a potem zopet odšel, gosti in zastonj.
Toda naenkrat razgrubili so se svi obla-
ki in sedaj se je doigal pred nami v
vsi veličastnosti pokrit od svojega
snega padlega na prajšni dan, kik-
dar ne pozabim tega trenutka, bil je
tako lep prizor, da nisem našel besede,
s katerimi bi izrazil svoja čustva.
Olegel se je vrak na zemljo, izza Hoch-
Thor pa je priplavala polna luna.
Kedno bolj sočel postajal je Goonar,
nazadnje videlo se je le njegova v bajni
lunni svetlobi pa je bilo za isto o pol-
vraku. Dolgo sem ujet oalstarazgled,
ob treh zjutraj sva ostala, brez zajuter-
ka odvrnila sva po struni stezi proti
Klocknerhaus. Njova sva lepota solni-
nega vzhoda. Dospela sva do ime-
novane hiše in našla najboljšo
postrežbo. Pred nami stal je oclikan,
nepopisen je ta stis, ki ga dobis ob
pogledu na maso, ki so na kapivčev
proti sinjemu nebu. Tu pod njim
razprostira se ledenik, ogromna množina
gina, ki se ne promakne nikamor.
Solnce je sijalo prijetno iz popolno
jasnega neba, niti najmanjša sapica

ni pihala. Bilo je tako sličastvo, očiščen,
da sem se le težko ločil, saj sem mi-
namu, kdor nimam nobene vere, naj-
presem, tukaj čuti svo moč slovarstva,
tu mora spoznati, da je nad nami
bitje, ki je vstvaril ta krasni svet.
Sopok planink in črnih rožic - Kohbrösl-
sova opla tebi kot sponi in na dionu kralj-
Velikega Žosnarja. Urno držal je z nami
avto nazaj, peljala so se do Lincea,
odkoder so se vrnila s prijateljem
osak na svoj dom.

2. avgust

Hitro mineva je čas, zopet sem moral
zapustiti milo koroško in se podati na
mesto mojega delovanja. Nekako težko
človek vživi v svoje posle, misli okajajo še
vedno nazaj na pretekle dni in glavo
prostost.

12. september

Udeležil sem se kongresa pravnikov,
ki se je vršil od 9 - 11. septembra v Ljub-
ljani. Tidel sem zastopnike vseh sta-
nov-juristov, gladala je žitovakost, vršilo
se je izmenjavanje različnih nazorov
na polju prave vede, čutilo se je pro-
sod stremljenjem, da se sestavi za novo
ustvarjeno državo tudi svetni zakon.

da se tako ustvari trdni temelji za
našo državo. Irbini Hroatijske sobili oia
nam od sijajnega sprejema, ki je pr
redila bela ljubljana sojtu in gostou
tes kas bilo je veselo razpoloženje. Pri
tej priliki sem obiskal tudi opere -

Veini moruar ni je kaj ugajal, raj
pa je operni pevec Detto tudi in cel
glas, da ga mora iskati. Drugi večer
bil je v dvorani Union koncert, ki
ga je predila Glasbena Matica. Uga
jale so sesamo glasbene točke juvstov
Deo, Lajovic, Krek. Koncert v cel je nad
ose sijajno. Setal sem se z mnogimi
prijatelji in znanci in oburoila se je
voj staroga prijateljstva. Prabil sem
se predliho, da sem napravil izlet v
Celovec in Belfak za en dan. Ob najlex
sem vromarju pripeljal me je brzo
slak v Maribor. Sponin najlepse dni
sestanka pravnikov pa mi vedno
stane trajen.

10 oktober

Dan žalostnega sponinca - raono
šest let je in tudi nedelja kakor 1920,
ko so se odlocila usoda koroiških slo
vencev. Kaj pomagarske pirarouje po
časnikih, sedaj je vse prepozno. V
Mariboru predili so dne 9. oktobra
v dvorani Union - Einspielerjevo

Nepozabnemu Korotanu.

(K šesti obletnici plebiscita.)

Spomini, ve ptice selivke,
ne dá vam ostati doma!
Po toplem, prijaznem poletju
nemirnih ste polni željá.
Vzbudi hrepenenja se moč
in vzáme vas dan ali noč.
Krasnejši vas vabijo kraji,
tam bivate, pevate raji.
Pri nas se ozračje hladi
in solnčna svetloba bleđi
in hladna so srca med nami,
med rodnimi brati, sestrami.

Tako odhajate spomini
nazaj v deželo mojih sanj,
tja v divne kraje Korotana,
ki hrepenče mislim nanj.
Brijó vetrovi tam hladneje,
a v meni žar plamtí še zdaj
in vem, da srca mnoga greje,
ki so ljubila me nekđaj.
Spomini, tužni ste in tihi
kot nemi, pritajeni vzdihí,
ki zanje ve srcé samó.
Mar sliši vas, razume kdo?
Mordá, kdor tam nekđaj je bival
in raja kras in slaj užival.
Mordá, kdor je za bratsko ljudstvo
gojil ljubezni toplo čustvo.
Ljubezni vzorne sem bogat
na tleh koroških bival rad.
Zakleti so takrat sovragi
jemáli jezik nam predragí.
In vendar, — mórda baš zató,
da ne bi zémleje te izgubil,
s srcá sem mladega močjó
ta biser dragoceni ljubil.

Potoki in reke in morja krvi
prostósti rodili so dneve
in vedel sem, da se Koroška buđi,
skrivnóstne sem slušal napeve:
po širnih gozdovih so smreke šumele,
o svóbodi mladi in krasni so pele,
gorá nebotičnih je sin
potoček do cvetnih dolin
zaganjal valove
in dramil robove.

O svóbodi deklica zdrava
mogočno šumela je Drava
in sestra mlada in čila
skakljala, drvela je Zila.
Iz jezerskih sinjih valóv
glasovi so peli duhóv,
naznanjali rajsko veselje,
izpólnjene misli in želje,
začetek življenja
po dnevih trpljenja.
V trepetu vzdrhtelo je včasi srcé,
vedoč, da sovražniki zviti prežé,
da narod naš mirni in mali
v verige bi nove vkovali.
Pa téšil me up je močan,
da blizu združenja je dan.

Oj vinotok, ki nam zoriš grozdóve,
veselje vinogradniku budiš,
ti si skoval okove za robove,
naložil Korotanu novi križ!

Moj Korotan, ko kruto si ugrabljen
od mojeга srca si nepozabljen.
Srcé prepolno žalostnih prevar
zadel, pretresel strašni je udar.
Ljubezni pa mladóstne žar in svit
plamtí mi kakor nekđaj ognjevit.
Ljubezni čustvo najbolj nežno,
najstrástnejše in najmočnejše
najgloblje je in najsvetejše
za bitje, ki je nedosežno.
In ti moj korotanski raj
za nas si nedosežen zdaj!
Le zdaj? — Ah, da nam kdo odgrne
prihodnosti zastór težak,
mordá pregnal bi misli črne,
razjásnil src bi naših mrak.
Ko zémlejo kdaj prevzelo širno
pravice bi spoznanje mirno!
Pravičen si le Ti, Gospod!
Osveta naj bo Tvoja!
Le vate naš zaupa rod
v bolesti dneh in boja.
Za vse, kar nam srce trpi,
maščuj nas, Vsemogočni, Ti!
Ti lahko združiš, kar ločila
brezsrčna je, brezvestna sila.
Ti majhnim, slabim moč nam daj
in naš bo spet Koroški raj!

Na Vrbi ob Vrbskem jezeru stoji sredi kraja na križišču cest spomenik z napisom »Bis hierher und nicht weiter kamen die serbischen Reiter Anno 1919«. (Do sem in ne dalje so prišli srbski jezdecí leta 1919). Ta spomenik, ki je bil opetovano povod dolgim razpravam v občinskem svetu Vrbe, prinašamo na naši sliki. Slovenski in soc. demokrati občinski odborniki, ki tvorijo polovico občinskega zastopa Vrbe, so večkrat zahtevali odstranitev tega kamna, a do danes še vedno zaman.

Vrbi, ki hoče imeti sloves svetovnega mednarodnega letovišča, ta kamen ne služi ravno v najboljšo reklamo. Za nas pa vsekakor pomeni kos naše zgodovine. Pravijo pa, da se dogodki iz svetovne zgodovine prav radi in pogostokrat ponavljajo. Takih slučajev bi iz svetovne zgodovine lahko več navedli, in to nam je tudi tolažba...

zahajal na Češko in njegova knjižnica šteje še danes prav mnogo knjig v češkem jeziku.

S češčino se je pričel Krek baviti bržkone že na gimnaziji. Saj je veljal za nekakega izvedenca za slovanske zadeve. Prvi dokaz, da je bral Krek češke knjige, imamo pa iz aprila 1895, ko je Krek kot devetnajstletni bogoslovec bral v Cirilskem društvu svoj prevod dveh čeških pesmi. (Izbr. spisi I. 49.) Ko je prišel Krek l. 1898. v dunajski Augustineum, so zapisali predstojniki o njem: »Govori slovensko, hrvaško, češko, nemško in italijansko«. Kakor prijatelj prof. dr. Domačič pripoveduje, da je vzbudil Krek njegovo pozornost ob prihodu v Augustineum s tem, da je na njegov nagovor odgovoril v češkem jeziku. »Vse slovanske jezike je razumel bolje nego dobro in jih je govoril dobro; češko je govoril posebno na koncu svojega bivanja na Dunaju prav dobro.« (Izbr. spisi I, 32, 33.) Svoje češke tovariše je vabil Krek za počitnice na Kranjsko, v »zemeljski raj«, v selško dolino. Nekateri so se tudi vabilu odzvali in navezali tako osebne stike s Slovenci.

Krek je pa tudi rad sam zahajal med Čehi. L. 1891. je bil prvič v Pragi v družbi sedanjega kanonika Janeza Sušnika, ki je bil takrat župnik v Selcih. Oglevala sta si takrat tudi nekatera druga mesta na Češkem. Čez tri leta se je udeležil (koncem julija 1894) češko-slovanskega katoliškega shoda v Brnu, kjer je pozdravil zborovalce v češkem jeziku.

Danes še ni mogoče naštetih vseh stikov, ki jih je imel Krek s Čehi, ker je Krekovo življenje nekoliko podrobneje preiskano šele do l. 1897. (Tako malo pa Krekovo življenje vendar ni preiskano, da bi se mogla opravičiti neverjetna gorostasnost, da je odpravil S. D. v zadnjem zvezku Narodne Enciklopedije Kreka s celimi 18 vrsticami, to je s pičlo šestinko strani, in pri tem še z napačnim rojstnim datumom!) Mnogi izmed čeških poslancev, ki so sedaj prišli v Jugoslavijo, bi gotovo mogli povedati marsikaj o svojih stikih s Krekom ob priliki njegovih poti na Češko. Pisec teh vrstic je imel priliko, da je opazoval Kreka v češki družbi junija ali julija l. 1907. ob priliki neke prireditve dunajskih katoliških Slovanov. Krek je tam govoril v štirih jezikih: najprej slovensko, nato hrvaško, češko in poljsko. Po govoru se je usedel v družbo čeških duhovnikov in se je med njimi družabno razvil kakor med najboljšimi prijatelji. Domov je šel v družbi češkega krojača z Dunaja in še v hotelu se je nato češko razgovarjal z natakarjem Čehom.

Stiki s Čehi so mu prišli prav med svetovno vojno. L. 1916. je potoval na Češko za daljše časa. Zdravil se je v kopalšču Podjebradu in precej je občeval s češkimi politikami. Tu je dobil o takratnem splošnem političnem položaju v Evropi informacije, ki bi jih doma ne bil mogel dobiti. Čehi so pač imeli čisto drugačne zveze z inozemstvom kakor Slovenci.

Kako so cenili Čehi Kreka in njegovo ljubeznivost, da se je tako vglobil v njihov jezik in v vse njihove razmere, se je pokazalo med drugim tudi ob njegovi smrti. Posla-

do stop kozaških, koder Don buči,
do tja, kjer Tatra ti v nebo strmi:
Slovanov dom — to dom je tvoj.

Kje jezik tvoj?

Kjer čuje ti utešeno srce
Slovanov glase mile in sladke;
kjer jezik milo ti zveni v uho
kot harfe glas, kot citer zvok milo,
sovražniku kot votel grom strašno:
Slovanov jezik — jezik tvoj.

Kje up je tvoj?

Kjer brat ti nudi roko in srce,
kjer čuješ bratovsko sladko ime,
kjer bratovska ljubezen ti sladi
na zemlji svetle in temotne dni,
s teboj se smeje in s teboj solzi:
na brata srcu — up je tvoj.

Krog se oglej!

Triglava trojni vrh kipi v nebo
in Sava bistra moči to zemljo.
Očetov vera src je naših kras,
slovenske govornice mil nam glas.
Tu bratov četa gleda ti v obraz:
Krog se oglej in mi povej

in mi povej:

si li zapustil dom slovanski? — Ne!
Slovanski hrib in log pozdravlja te.
Ostavljal si li jezik svoj? — Nikdar!
Naš mili jezik ni slovanski mar?
In srca bratje dajemo ti v dar.
Oglej se — in srce ogrej!

Domovina Čehov in Slovakov.

Lepa je; kamorkoli pride Čeh, se je spominja. »Kje dom je moj?« Od položnih hribov Šumave valovi svet tja proti Moravski, preide v rodovitno Hano, začnejo se lesa bogati Karpati in se zgubijo tam v ogrski nižini. Visoka Tatra nadomešča naše Alpe.

Bogata je. Na 140.000 km² preživlja 14 milijonov prebivalcev, 100 jih pride na 1 km², še enkrat toliko kot pri nas. Na višku je poljedelstvo; rž in pšenica, hmelj in sladkorna pesa, les in vinska trta itd., nepregledni so nadzemski zakladi te blagoslovljene zemlje. Pod zemljo so pa nakopičeni skladi premoga in železa ter drugih dobrin. Vse to je ustvarilo industrijo najrazličnejših vrst, in v vseh vrstah popolno. Šestdeset odstotkov industrije stare Avstrije je bilo v sudetskih deželah doma. Prometna sredstva, 14.000 km železnice, vodne ceste, lepo razvito avtomobilstvo, prevažajo blago po deželi in ga odvažajo v inozemstvo. Kajti med prvimi trgovskimi deželami je Českoslovaška, tkanine prodaja, premog, železno blago, steklenino, les in leseno blago, pivo, instrumente itd. itd.

Važna je, voditeljica Male entente. Sredi Evrope leži, niso jo zastoj imenovali srce Evrope. Ob vseh njenih mejah živi bujno življenje in se pretaka promet in izmenjavanje blaga. Pazljiva mora biti njena politika, prevažna je lega v središču Evrope.

Zakaj smo izgubili Koroško?

(Predavanje poslanca Franca Smoderja na II. prosvetnem večeru v »Ljudskem domu«.)

Nacionalni prerod pri evropskih narodih je črpal iz korenin njihove prošlosti, njihove zgodovine. Spomin na lepše dni je živel v narodih v poslednjem človeku in ohranil v njih čut nacionalne skupnosti, narodnostno zavest.

Slovence je usoda zgodovine ločila, da so živeli posamezni deli svojo lastno zgodovino, le veliki vojni in drugi veliki dogodki so jih od časa do časa združevali, tako da ni v narodu skoro nobene tradicije njegovega samostojnega življenja in se je ta tradicija ohranila samo po listinah in zapiskih. Čudovito žilav mora biti naš narod, da se je kljub temu vzdržal in to v najneugodnejših razmerah. Izginili so veliki narodi, o katerih ni nobenega sledu več, slovenski narod se je po več ko tisočletni borbi vzdržal in ko se je zdelo, da ni več sposoben za svoje življenje kot narod, da bo kot narod zaspal in umrl, se je dvignil iz mrtvila.

Najlepšo zgodovino, ki priča o moči in sposobnosti Slovencev za lastno narodno in državno življenje, imajo panonski in koroški Slovenci. Po pravici smemo trditi, da je Koroška zibelka Slovenstva v naši zgodovini. Mogočni so bili slovenski knezi na Koroškem, ki so jih obdržali Slovenci tudi pod nemško

nadvlado. Ko so se leta 820. koroški Slovenci z ostalimi južnimi Slovenci združili k skupnemu oboroženemu odporu proti vedno naraščajoči nemški sili, so Karantanci dobili tuje grofe kot svoje vladarje. Pa tudi tuji vladarji so se morali podvreči slovenskemu obredu ustoličenja in to v narodnem jeziku celo do leta 1414. Slovenščina je bila na dvoru koroških vojvod nekaj dvorni, državni jezik. Leta 1227. je nemškega viteškega pesnika Ulrika Lichtensteinskega na njegovem turnirskem potovanju na Koroškem pri Vratih pozdravil vojvoda Bernhard s svojim plemiškim spremstvom z narodnim pozdravom: »Buge waz primi gralva Venus« (Bog vas sprejmi, kraljeva Venus). Pod frankovsko nadvlado se je dežela kolonizirala z Nemci in pod nemško upravo v Avstriji se je dežela ponemčevala. Toda zadnjih 70 let se nemška meja ni mnogo pomaknila naprej, ginevala je pa med Slovenci narodna zavest vsled sistematične germanizacije s pomočjo državne uprave, nemškega šolstva in z gospodarskim pritiskom. En del koroških Slovencev se je nacionalno osvestil, drugi del se je nasrkal nemškega duha, tako da za samoodločbo z ljudskim glasovanjem pod nemškim pritiskom ni bil več sposoben, kljub temu, da je zadnja leta pred svetovno vojno narodna zavest koroških Slovencev dosegla kulminacijo. Do leta 1913. nemška avstrijska javnost ni priznavala, da je tudi na Koroškem slovensko nacionalno vprašanje, in nemško časopisje je vse gibanje koroških Slovencev načeloma zamolčevalo. Leta

1913. tega ni moglo več, a ta silni dvig Slovencev je vojna zopet potlačila, dokler leta 1917. znana majniška deklaracija zopet ni razvnela slovenskih src na Koroškem; tedaj je bila Koroška trenutno zrela celo za plebiscit, a poznejši dogodki so nacionalno v narodu ne dovolj krepko zasidrano zavest zopet zatemnili.

Wilsonovo načelo o nacionalni samoodločbi je vtilo slovenskemu narodu nove upe za boljšo bodočnost slovenskega naroda, ki bi se bil pod nemškim gospostvom na svoji nacionalni periferiji polagoma krčil, toda v sreih koroških narodnjakov je vstala tiha, prikrita bojazen, da ne bi se zviti nemški diplomaciji, ki je imela zveze po vsem svetu, morda posrečilo doseči samoodločbo ne za ves narod skupaj, nego za posamezne njegove in sicer v nacionalnem oziru najslabše dele. Ta strah se je uresničil. Malo nas je bilo, ki smo s treznejšim očesom motrili porojevanje novo nastajajočih držav. Kar bo narod v času sile in nasilja sam držal, to bo tudi obdržal, smo dejali. Zato smo silili na to, da mora naše vojaštvo vse kraje ob meji zasesti, dokler ne bodo velesile odločile. Skoro bi dejal, da smo tisti, ki smo tedaj bdeli nad usodo koroških Slovencev, prestali skoro nadčloveške napore in z nezlomljivo žilavostjo storili vse, kar je bilo v naši moči. Smem danes konstatirati, da nismo opustili ničesar, kar je bilo mogoče storiti, da rešimo slovensko Koroško. Toda tedaj sem se prepričal, da Slovenci nismo kot državni narod dozoreli, da slovenski narod ni bil svoji nalogi kos, da se je posamezniki niso

niti zavedali, usoda naroda, ki ni imel svoje nacionalne države, živeč v državi, ki vendar ni bila njegova nacionalna država. Tedaj je padla na moj predlog o zasedbi Koroške beseda: »Vsaka kaplja krvi bi nam škodovala pri antanti, ki nam bo itak dala, kar homo samí hoteli.« Tekla pa je potem res kri, a zaman, ker je bilo že mnogo zamujenega in se je v antantnih državnikih usidralo prepričanje, da nam ni toliko do Koroške, ker bi jo bili sicer takoj ob prevratu ali takoj nato zasedli. O tozadevnih naših naporih v Ljubljani, v Zagrebu, kjer mi je obljubil v imenu srbske vlade še pred zedinjenjem s Srbijo štiri divizije polkovnik Milan Pribičević, in pozneje v Belgradu, bi napisal lahko celo knjigo, pa dovolj govore interpelacije, ki sva jih stavila s poslancem Grafenauerjem.

Vendar je bil glavni razlog, zakaj smo izgubili Koroško, povsem drugi, za nas v tistem času skoro nepojmljivi, ki ga je navedel prijatelj pri naši mirovni delegaciji v Parizu v pismu z dne 12. januarja leta 1919. z besedami: »Antanta je nam na severni meji skozinsko sovražna. Vodilna ideja njene politike je odškodovati Avstrijo na naše stroške za razne izgube na Tirolskem itd.«

Dne 26. maja 1919 je četvorica določila Karavanke za mejo nemške Avstrije, samo da bi neka komisija še naknadno navidezno ljudstvo »konzultirala«. Po protestu naše delegacije je četvorica 30. maja določila plebiscit v celem celovškem basenu brez Mežiške doline. V protest proti temu je naša delegacija

izjavila Wilsonu, da se ne udeleži izročitve pogojev nemški Avstriji. Nato je četvorica dne 4. junija sklenila ločen plebiscit v južni in severni coni. Vsi protesti naše delegacije niso nič izdali.

Od naše parlamentarne delegacije v Belgradu se je intenzivno pečal s koroškim vprašanjem samo Jugoslovanski klub.

Jaz sem imel vtis, da predsednik naše vlade v Belgradu ni dovolj energičen in da ne hrabri naše delegacije. Na nobeno osebno intervencijo ni pokazala, da se dovolj briga za naša mejna vprašanja na severu in nobene naše tozadevne interpelacije ni pripustila na dnevni red, češ, da bi to državi škodovalo. (Dalje.)

Najstarejša republika.

Andora, majhna državnica v pirenejskem gorovju (obsega 452 kvadratnih kilometrov in šteje okoli 6000 prebivalcev), med Francijo in Španijo, se sme ponašati, da je najstarejša republika na svetu. Njeni prebivalci so se v svojem težko dostopnem ozemlju trdno in zvesto držali stare tradicije, in razvoj enega tisočletja je šel mimo teh gorskih sinov skoro brez sledu. Na čelu te države, ki ne pozna nobenih pisanih zakonov, stoji predsednik.

Sedanji državni poglavar Andore je 55-letni Pere Font Altimir; on reprezentira še povsem patriarhalčno dostojanstvo in prepro-

sto poštenost prejšnjih časov. Neki tujec, ki je s svojo družbo obiskal Andoro, ga opisuje kot visokega, krepkega moža kmečke zunanosti, ki živi med svojimi čedami kot kak homerski knez. Velikih dohodkov mu njegovo dostojanstvo ne daje, kajti njegova plača znaša samo 75 frankov na leto. Toda mož se tudi ne čuti toliko uradnika, kolikor le bolj kmeta, ki kot prvi med svojimi rojaki živi od svoje zemlje in svojih čred.

Predsednik nas je sprejel zelo prijazno in nas povabil na zajutrek, tako pripoveduje obiskovalec. Oče Altimir pripada napredni stranki, toda on ve, da se mora pri njegovem ljudstvu počasi »napredovati«, če se sploh hoče priti naprej. Pripovedoval nam je, da se je cela dežela dvignila kakor en mož, ko se je gradila cesta od španske meje skozi Andoro; ljudje niso hoteli o taki prevratni izpremembi nič slišati. Drugikrat je hotela neka tuja družba tu v središču te mirne in svobodne države ustanoviti igralnico, toda spričo hudega razburjenja Andorcev se je morala ta misel takoj opustiti. V Andori tudi ni nobenih časopisov, dva tujca sta hotela tu izdajati list, je pravil predsednik s širokim smehom, a narod ju je vrgel ven.

Predsednik prebiva v prijazni hišici, zgrajeni v švicarskem slogu. Njegova hčerka nam je odprla in sledili smo ji po čistih, lesenih stopnicah v veliko izbo, kjer nas je sprejela domačica. Gospa predsednica nam je postregla z vinom in pogačo, nakar je šla zo-

pet na svoje delo na vrtu. Ko smo si potem ogledali domačijo, nas je na dvorišču obkolila cela množica prašičev, ki jih je morala domača hči šele pozapreti po svinjakih. Velik čebelnjak nam je s ponosom razkazoval gospod predsednik kot svoj najljubši »sport«.

Preden smo zapustili Andoro, je občinski svet nam na čast priredil pojedino. Peljal sem se tja s predsednikom v mojem avtu po ulicah, ki so bile tako tesne, da so ljudje komaj mogli mimo nas. Dvakrat sem moral med vožnjo ustaviti, ker so nekateri državljani medpotoma z gospodom predsednikom konfirirali o državnih poslih. Očividno jim ni bilo prav nič všeč, da se njihov poglavar vozi v avtomobilu, toda oče Altimir je smeje dejal: »Takole voziti se je pa le bolj prijetno kot pa peš hoditi.«

V mestni hiši zavzema glavni prostor jedilnica, ki je obenem posvetovalnica; v drugem koncu poslopja je pa ogromna kuhinja, v kateri bi se lahko speklo celega vola. Zdi se, da se državni očetje andorski najraje posvetujejo za polno mizo...

ENA

ZA SVILO
IN VOLNO

zbralo za svoje tri člane, ki so bili prizadeji po zadnji povodnji, Din 715. Če upoštevamo, da so pri društvu zgolj mestni delavci in uradniki, je to pač lep znesek, vreden posnemanja. Darovalcem prisrčna hvala, dobra srca — posnemajte!

☉ **Ogenj v vrvarni na Ledini.** V vrvarni Antona Albrehta na Ledini je izbruhnil sinoči okoli četrta na 10 ogenj. Vrvarna se nahaja v mestni baraki na Ledini tik za dvoriščem mestne elektrarne. V isti baraki, kjer je vrvarna, stanujeta dve ruski rodbini. Poleg te barake se pa nahajajo v neposredni bližini še druge lesene barake, ki so vse obljudene. Stranke sosednih barak so že po po osmi uri zvečer čutile oster dim, a si niso mogle razlagati, od kod naj bi ta dim prihajal. Okoli devetih zvečer je pa opazila stranka Zadnik iz sosednje barake plamen, ki je švilgal pri špranjah ven. Domači sin Mirko Zadnik je takoj s pomočjo v goreči baraki stanujočega

MOŠKA OBLEKA ali ŽENSKI PLAŠČ (3 metre volnena sukna)

samo 100 Din!

Fino DOUBLE-BLAGO za moško sukno, 2½ metra samo 250.— Din.

Fini Velour za ženske plašče, meter po 90.— Din
Pliš, meter po 180.— Din

A. Potokar, Ljubljana
VODNIKOV TRG 2.

Zakaj smo izgubili Koroško?

(Predavanje poslanca Franca Smodeja na II. prosvetnem večeru v »Ljudskem domu«.)

(Dalje.)

Jaz sem imel vtis, da predsednik naše vlade v Belgradu ni dovolj energičen in da ne hrabri naše delegacije. Na nobeno osebno intervencijo ni pokazala, da se dovolj briga za naša mejna vprašanja na severu in nobene naše toradevne interpelacije ni pripustila na dnevni red, češ da bi to državi škodovalo.

Na moj pritisk pri drugih klubih smo izsilili tajno konferenco, na kateri naj bi se nam poročalo o zunanji politiki in o stanju naših zahtev v Parizu. Saj so pred nami skrivali in nismo mogli dobiti drugih poročil kakor pisma, ki so po kurirjih prihajala iz Pariza od naših prijateljev. Pa niti na tisti konferenci, po zakonu za javnost tajni, nismo dobili nobenega jasnega poročila. Same fraze. Vedeli smo toliko ko prej. Jaz sem se ogorčen zglasil k besedi. Žal, da se v tajnih konferencah govori ne stenografirajo, ali imam še svoje zapiske o tedanjih izvajanjih. Naj slede tukaj:

To razpravo bi si bili želeli že zdavna, pa ne na konferenci, marveč na javni sednici, in obžalujem, da interpelacija Jugoslovanskega kluba iz prvih dni meseca marca ni prišla na pretres v sednici. Narodno predstavništvo

je imelo samo dvakrat priložnost, da je dvignilo svoj glas za zedinjenje in integriteto naših granic, to je bilo ob volitvi predsednika in v adresni debati. Ko pa je postalo vprašanje naših granic na mirovni konferenci najbolj pereče, je bila skupščina obsojena na nepristovoljen molk. V najkritičnejši dobi Narodno predstavništvo ni dobivalo skoro nobenih zanesljivih oficioznih poročil o poteku pariške konference. Ko se je v Narodnem predstavništvu odločevala usoda več kakor pol milijona bratov, se je tukaj v zbornici pojmovala državniška misel tako, da se je bil boj za začasne mandate, ki je Jugoslovanskemu klubu zagrenil sodelovanje, da je sklenil absenco.

V svetovni vojni ni zmagalo orožje, ampak Wilsonov program, ki ga je antanta sprejela. Svoboda malim narodom je bilo glavno načelo. Ko pa bi morala antanta to načelo udeležiti, je smatrala najmanjše narode za kupčijski objekt in najmanjši narod, nas Slovence je razkosala kar na štiri države, kljub temu, da je bila vsa slovenska javnost, ves slovenski narod najodločneje za zedinjenje s Srbi in Hrvati. Kaj je podvzela v tem pogledu naša mirovna konferenca v Parizu? Razen par privatnih poročil iz Pariza, pa ne od najmerodajnejših oseb, ne vemo ničesar, če se ne oziramo na nezanesljiva poročila v časopisju. Ne vemo tudi, kake podrobne instrukcije da je dobila delegacija od naše vlade in v koliko se je teh instrukcij tudi držala. Vemo pa to, da ima naša mirovna delegacija

sicer velik aparat, da pa člani niso imeli pravega stika med sabo, da se naši ljudje tam med sabo niso niti poznali, in da niso bili niti edini v zelo važnih vprašanjih. Za nas ni v tako važnem vprašanju kakor je določitev granic naše države, merodajna strankarska pripadnost tega ali onega delegata. In če bi se kateri delegat, naš najožji pristaš, neko rektno obnašal, ga desavuiramo, kakor smo desavuirali in vrgli iz stranke svojega nekdanjega voditelja dr. Šusteršiča.

Takorekoč popoln neuspeh, popoln polum naše stvari v Parizu skoro drugače ni bil mogoč kakor da naša delegacija ni na celi črti pravilno postopala. Razumem težkoče, ki so nastale vsled londonskega pakta, upoštevam, da naša delegacija ni bila enakopravna in da morda ni imela tudi toliko sredstev na razpolago kakor n. pr. italijanska, in da torej nasproti italijanski delegaciji ni imela pravega uspeha, toda nerazumljivo mi je, da naša delegacija ni mogla doseči nobenega uspeha proti sovražnim državam. Prekmurje je za nas izgubljeno; mažarski bolševiki so prodrli proti naši delegaciji tudi v Parizu. Prekmurci so Slovenci. Kaka je usoda granice na Štajerskem, tudi še ne vemo; to pa vemo, da bi bil Maribor s celim slovenskim zaledjem izgubljen, ako bi ga ne bili Slovenci sami osvojili. Ravnotako nerazumljivo mi je, da zahteva antanta za Koroško plebiscit in kakor se zdi, ne samo v slovenskem delu, ampak v celi koroški kotlini do Šent Vida. Torej naj odločimo usodo koroških Slovencev Nemci in si-

cer tisti Nemci, ki so bili najhujši germani in najhujši neprijatelji antante, tisti Nemci, ki so stoletja germanizirali, zatirali in usužnjevali Slovence. — Plebiscit sedaj, ko je izvrševala tam nemška oblast in soldateska vso svojo moč!

Plebiscit na od nas zasedenem ozemlju aprila v dveh dneh: 36.000 Slovencev in 600 Nemcev. V od Nemcev zasedenem ozemlju kmetje sami tajno skušali pobirati podpise: Ivan Švarc.

Na podlagi londonskega pakta na zahtevo Italije je antanta odklonila plebiscit za primorske kraje; za Koroško ga je pa odredila. Zdi se mi, da bi tukaj ne bilo posebno težavno za naša delegacijo izpodbiti plebiscit za Koroško, ako bi nastopila solidarno, odločno, in bi imela podporo od strani naše vlade. Plebiscit na Koroškem se mi zdi največje ponižanje kraljestva SHS in največji neuspeh naše delegacije.

Pa tudi ni čuda, če je bila taktika naše delegacije, kolikor je pač že danes mogoče presoditi, ta, da se je postavila za vse kraje nasproti Italiji, Nemški Avstriji, Mažarski na enako stališče. Nikakor ni res, da bi se bila mogla postaviti za splošen plebiscit tudi proti sovražnikom, ako se je zavzemala za plebiscit nasproti tako imenovanemu zavezniku Italiji. Seveda, ako se dobi med našo delegacijo v Parizu človek, ki trdi, da smo Slovenci imperialisti, ako zahtevamo Maribor, Celovec in Beljak, in če je morda res, da je to — kar pa ni dokazano — trdil tudi nasproti Amerikan-

Moj oster nastop je bil opravičen in že zgodovina nastopnega leta mi je dala prav, čeprav so me celo nekateri tovariši tedaj grajali, da sem bil preoster.

Jaz sem smatral, da koroški Slovenci po tisočletnem potujčevanju in sekanju plebiscita ne bodo srečno prestali, zato sem storil, kar sem mogel v tem oziru storiti proti plebiscitu.

Vprašanje na Stojana Protiča 20. maja 1919, na katero nikdar nisem dobil odgovora.

Nasprotstvo antante se je pokazalo tudi, ko smo končno zasedli Koroško s Celovcem vred. V Parizu se je antanta zgražala nad našo okupacijo, zanjo pa je bilo v redu, da je Italijanska vojska v sporazumu z Avstrijo zasedla del Koroške in sta si naša in italijanska armada stali blizu na Gosposvetskem polju. V Celovec je prišel angleški polkovnik, ki je zahteval zopetno evakuacijo. Sestavil sem zanj promemoria, ki ga je v angleškem prevodu izročila naša deputacija g. polkovniku. General Smiljanić se je držal dobro, pa se je moral končno udati zahtevi naše vlade, na pritisk antante, da evakuira zopet Celovec.

(Konec sledi.)

NIHČE NI PRISILJEN

da takoj kupi, pač pa si lahko pri meni brez-obvezno ogleda bogato zalogo angleškega in češkega blaga za moške obleke in površnike, raglane itd. po najnižjih cenah.— JOSIP IVANČIČ, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 4.

naša »Kras Duma«, list za ljudstvo, revnik 18., izpod peresa dr. Ivana Dornika sledečo oceno: Povojna doba je s silo potegnila človeštvo v materializem. Lov za denarjem, za uživanjem in razkošnostjo, nepriznavanje vsake postavne avtoritete nemorala, poplitvenost duha in duševnosti, nesocialno čuvstvovanje: to so znaki tega žalostnega časa. Toda v vsem tem strahotnem plesu se javlja vedno bolj in bolj — nemir srca. In razdvojeni duh se je začel gibati, iztegati roke po rešilnih vejah, vpiti po obnovi življenja, se žejno ozirati za vzori, ki bi ga dvignili iz blata. Najbolj se zrcali to v vseh vejah in strujah umetnosti.

Kot klic kvišku in k vzorom je izšla sedaj, polna miru in lepote, Sardenkova knjiga o sv. Alojziju. Posvečena je ta knjiga »Njim, ki mislijo, se bore in varujejo«. Tri težke besede, polne globokosti. »Kdor hoče svojemu življenju dati višjo smer... morda ne prezre te knjige.« pravi pesnik v uvodu; kajti »naše srce hoče živih vzorov iz naše srede«.

Iz naše srede! Kdor misli, da mu naslov nanzanja pobožno knjigo, se bo zmotil. To je pesnitev velikega pesnika. Sveti Alojzij se nam je zdel doslej nekako tuj, oddaljen, z meglo askeze, odpovedi zastrt, nedosegljiv, neposnemljiv — pretežek in previsok mladini. Zakaj? Ker so v zadnjih stoletjih in desetletjih razne nabožne knjige in življenjepisi svetega Alojzija odtujili našemu duhu in naši mladini, spačili njegovo podobo, ali pa jo dvignili od nas, iz življenja, v skoro nedogledno višino. Naloga te knjige pa je, približati vzornika mladim, podati končne zaključke dolgoletnih raziskav o razmerah, v katerih je bil sveti Alojzij rojen, se vzgajal in spopolnil.

Zato je knjiga razdeljena v štiri dele: v uvod, v študije, v katerih je v glavnih črtah naslikana zgodovina rodu Gonzagov, dobe, v kateri je bil sveti Alojzij rojen in se je vzgajal, razmer in nazorov, ki so vladali tedaj; Alojzijeve življenjepisi, njegovi boji, vzori, samozatajevanja in odpoved. Koliko slik, koliko misli in razmišljanj! Drugi del so pesmi... zopet življenjepisi svetega Alojzija in njegova zadržanja pot kvišku k spopolnitvi. h Kristusu. Kot četrti

lik bi zaslužil znanstvene študije. Začne s povestmi matere Donne Marthe, ki govori sinčku:

»Dušo nastavi!
Komur je duša polna svetlobe,
zreti ne da telesu trohnohe.«

Nato ga vodi po vseh potih, ki jih je hodil, skozi vse boje, ki jih je preboril, kvišku, ko mu začne peti duša:

»Nočem drugega vedeti med vami,
kakor Kristusa z ranami, solzami!«

Kajti

»Nove skrivnostne globine
našlo je moje srce.«

Potem se zlije v pesmi na brate, katerim kliče:

»... žito smo, žito ...

— — — — —
ista je hrana
za življenje slednjemu dana;
ista Kri nas žejne napaja,
ista zarja v srcu nam vzhaja ...
Vsi smo bratje! ...

— — — — —
Svatje istih smo samostanov,
božje mesto istih občanov ...

— — — — —
»Ljubi me!« je vsem ime.«

To je socialna pesem naših dni, ki govori in pove več nego cele znanstvene knjige!

Potem oblika knjige! Ta knjiga pravzaprav ni knjiga — ampak kultural! Z izbranim umetniškim okusom urejena, da že kar iz platnic in črk dihaš in slutiš lepoto, ki je v njej.

Ali se bodo uresničile kdaj naše tihe želje tako, da bo vsak naš slovenski dom kakor rožni vrt, poln dehtenja, lepote in miru, i da bo na vsaki mizi naših kmetiških hiš ležala ta knjiga — kot salonska knjiga naših domov?

sko, naj se takoj, vsaj pa do konca oktobra med običajnimi uradnimi urami zglase v mestnem vojaškem uradu (soba 3) v Mestnem domu.

☉ Ljubljana počasi napreduje. Mestna občina je pričela s tlakovanjem spodnjega dela Kongresnega trga. Tlakovan bo z malimi granitnimi kockami. Promet je radi tega zaprt z vozove preko Wolfve ulice, Kongresni trg v smeri proti Gosposki ulici. — Dalmatinova ulica in trotarji trga kralja Petra so vsi že asfaltirani. Včeraj so delavci končali tudi asfaltiranje Tavčarjeve ulice. — V ponedeljek so po dolgem obotavljanju pričeli z zgradbo poslopja poštne hranilnice na Aleksandrovi cesti. Ko bo poslopje dograjeno, bo Aleksandrova cesta znatno pridobila. Vprašanje je le, kdaj zginejo le še neokusne reklamne deske nasproti pošte.

☉ Če so ljudje borbena razpoloženi...

Iz te stvari bi lahko nastala prav velika afera če še ni, pa morda še bo. Zadeva je namreč precej komplicirana in je v kratkem povedana približno taka: Srednja velika družba boljših in clikanih Ljubljancev je napravila izlet proti Šent Vidu. Ko so se vračali, so srečali upokojenega železničarja in poljskega čuvaja g. Antona Grila, ki jim je privozil s kolesom nasproti. Eden boljših gospodov je zakričal:

Oblačila

za gospode in otroke kupite najugodnejše pri staroznani trdkri

L. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova 12.

Zakaj smo izgubili Koroško?

(Predavanje poslanca Franca Smodeja na II. prosvetnem večeru v »Ljudskem domu«.)

(Konec.)

Italija nam je povsod nasprotovala, zlasti v koroškem vprašanju. Z njo se je popolnoma strinjala Anglija. To se je jasno videlo v nastopanju plebiscitne komisije v Celovcu. Meni je bilo po prvih njenih ukrepih jasno, da nam je nasprotna in da postopa po željah in zahtevah, ki sem jih že leto prej čital v dunajski »Neue Freie Presse«. Komisija se ni držala mirovne pogodbe. V protest proti temu je podala ostavko naša pokrajinska uprava, jaz pa sem vložil vprašanje na tedanjega ministrskega predsednika dr. Milenka Vesniča, ki mi je odgovarjal na javni seji 17. septembra 1920. Naštel sem vse kršitve mirovne pogodbe in zahteval, da mora vlada proti takemu postopanju najostreje protestirati in eventuelno izvajati konsekvence, to je onemogočiti plebiscit. Ministrski predsednik je priznal, da so moje navedbe točne, odklonil je pa moje zahteve, češ da moramo zaupati svojim zaveznikom.

Pod najneugodnejšimi pogoji se je vršil plebiscit. Ljudstvo je videlo, da je plebiscitna komisija po svoji večini na strani Nemcev. Naš delegat je v nasprotju z določili za plebiscit izgubil v komisiji glasovalno pravico, nasprotno je pa prišel v komisijo avstrijski

zastopnik, ki bi smel govoriti tam le, če bi se vršil plebiscit tudi v coni B, to je, ako bi v coni A mi plebiscit dobili; odprla se je meja med conama. Naša uprava je bila samo še po imenu tam kljub tozadevnim določilom mirovne pogodbe. Zapovedovala je plebiscitna komisija, ki se je vmešavala celo v naše sodstvo in intervenirala pri sodiščih, če so ta nemške zločince zapirala in sodila po zakonu. Ne samo naša vojska, marveč tudi orožništvo je moralo zapustiti plebiscitno ozemlje, le domače koroško orožništvo, ki ga ni bilo, bi smelo ostati. Komisija je zabranjevala nam shode, dva shoda, v Velikovcu in Grebinju sem moral od angleškega distriktnega poveljnika v Velikovcu naravnost izsiliti. Nemci iz cone B so imeli v coni A popolno svobodo. Italijanski zastopniki pri distriktnih komisijah so med ljudstvom direktno agitirali za Avstrijo. Celo naši plakati in zastave so se zabranjevale, Nemci pa so smeli nemoteno grčiti vse, kar je bilo naše. Ljudstvo je to videlo in misliti si morete, kakšen vtis je to napravilo na tiste, ki niso bili dovolj trdni in posebej še na plašljivce, ki so se bali nemškega maščevanja, prepričani, da proti volji komisije ne moremo zmagati. Na naše reklamacije se ni mnogo oziralo. Tisoči Nemcev, ki niso imeli pravice po določilih, so se pripeljali iz cone B v cono A in so glasovali; v občinah, kjer je bila plebiscitna komisija postavila za načelnike lokalnih komisij Nemce, se je na debelo sleparilo in vsi naši odločni protesti so bili zaman.

Vrh tega del naše uprave ni bil najboljši. Z veseljačenjem in popivanjem se ne pridobi koroškega ljudstva. Predvsem pa je vplivalo na prebivalstvo dejstvo, da je bila vojaška obveznost v Avstriji po zahtevi držav zmagovalk odpravljena, o našem vojaštvu pa je nemška propaganda širila vse mogoče vesti. To je bila najuspešnejša nemška agitacija, zlasti še, ker se je ob naši zasedbi celo pri naših najbolj zavednih pristaših v tihih nočeh po hišah vse mogoče rekviriralo, kar je prišlo pod roko, in je bilo zaman ljudstvo prepričevati, da to v naši armadi ni dovoljeno, da je bilo to le slučajno tedaj, ko je naše vojaštvo smatralo okupacijo za vojno in je po svetovni vojni bila tozadevna disciplina zrahljana. Kdor je vse to videl, se proti vsemu temu z žolčem in neizrekljivo boleščjo v srcu, četudi z nadčloveško voljo, boril, ne da bi mogel mnogo spremeniti, ta se ne bo čudil, če smo plebiscit izgubili. Morda se bo bolj čudil, da sem takoj po plebiscitu, ko je bilo treba vsaj prve dni ljudi tolažiti in zadrževati nemško zbesnelost, ostal od civilistov, ki so »vodili plebiscit«, skoraj sam in sem z zadnjimi zvestimi sobojevniki spravil naše stvari iz Velikovca v Jugoslavijo in se s strtim srcem podal na avtomobilu čez Jezersko.

Mislím, da je odveč vsak nadaljnji odgovor na vprašanje, zakaj smo izgubili Koroško. Naj mi bo dovoljeno omeniti samo še to, da so gotovi ljudje po plebiscitu zgolj iz strankarskih oziróv in brez vsake podlage hoteli iskati krivce v nasprotnih strankarskih vrstah.

Koliko krivičnih puščic je n. pr. letelo na g. dr. Janka Brejca. Resnici na ljubo bodi povedano, da je dr. Brejc z vso svojo dušo, s srcem, s pametjo in vztrajno požrtvovalnostjo storil vse, kar je on mogel za ugoden izid plebiscita storiti, da vsi, ki so plebiscitno katastrofo slovenskega naroda na Koroškem hoteli izrabljati v nemoralne politične namene in od katerih niso mnogi niti z mezincem gemilj za koroške Slovence, niso vredni, da mu čevlje odvežejo.

Z mnogim, kar so storili postavljeni voditelji agitacije za koroški plebiscit v Narodnem svetu nisem soglašal, pa neplemenito bi bilo to iznašati v javnost, ker vem, da so vsi mislili najboljše, da so vsi mislili plemenito in so delali požrtvovalno. Pravim neplemenito, pa tudi nekoristno, edino le v zabavo nacionalnim našim nasprotnikom.

Eno pa naglašam: Dokler ne bo sleherni Slovenec občutil bol, da manjka našemu narodnemu telesu en ud, tako dolgo nismo ne politično, ne državno ne kot narod dozoreli. Če si sami ne bomo znali pomagati, nam nihče ne bo pomagal. Le naša ljubezen more zopet združiti naše neodrešene brate z materjo Slovenijo.

Presenetljivo lepo blago

za damske plašče v vsaki množini na drobno prodaja po neverjetno nizkih cenah

DRAGO SCHWAB — LJUBLJANA.

bi pripomni...
več spada k Goriški... v Selcih nad...
SAOJJO LOKO priča...
ževo) premovanje goveje živine. Za prodajo
bo na razpolago nekaj bikov. Živinorejci so
vabljeni, da se prireditve udeležo. Zunanji
obiskovalci imajo avtozvezo z gorenjcem v
nedeljo ob 4 s postaje Škofja Loka.

★ Tatvina dolarskih pisem. Te dni je
došlo na pošto v Kamniku pismo iz Amerike
na neko osebo v okolici. Nekdo pa je pismo
odprl, izmaknil dolar, ki ga je dotična oseba
poslala za sv. mašo po svoji materi. Pismo je
dal nato v novo ovojnico in oddal na pošto v
Kamniku, pa si tako potolažil vest.

★ Zdravilišče za delavce. Belgrajski
OUZD je kupil v kopaljšču Koviljači sana-
torij Stražilovo. Nakup je osrednji urad v
Zagrebu potrdil.

★ Desetletnica človekoljubnega dela.
Minco nedeljo je praznovala 10 letnico svo-
jega dela Liga za varstvo mladine v Zagrebu.
Pokrovitelj Lige je zagrebški nadškof. Liga
ima svoj dom, v katerem je prostora za 30
otrok.

★ Ureditve delovnega časa. Vse Delav-
ske zbornice naše države so se obrnile na mi-
nistrstvo za socialno politiko z zahtevo, da se
v bodoče strogo izvaja zakon o zaščiti delav-
nih sil in delovnem času; dovoljevati se ne
smejo več nobene izjeme.

★ Izpopolnitev meteorološke službe. Pri-
stojna ministrstva so odločila, da se po vsej
državi izpopolni meteorološka služba. Ustan-
novi se cela vrsta novih vremenskih postaj,
dosedanje pa se opremijo z novimi, boljšimi
aparati.

★ 25 letnica Jov. Antonijevega. Član bel-
grajskega Nar. gledališča Jovan Antonijević
je praznoval sinoči svoj 25 letni umetniški
jubilej. Jubilar je bil rojen v Čačku 1882. l.;
iz pete gimnazije je odšel k gledališču. Več

...
Ivan K...
Poljenec, obč. svetovalec; Matija...
obč. odbornik; Anton Kopač, lesni trgovec; Franc
Peternel, posestnik.

Ljubljana

⊙ II. Prosvetni večer, ki bo obenem »Koroški večer«, bo v petek ob 8. uri zvečer v Ljudskem domu. Program je pester, na kar opozarjamo vse prijatelje koroških Slovencev.

⊙ Predavanje s filmom o »Potovanju v Lurd«, ki se vsled nastalih ovir ni moglo vršiti v ponedeljek v Krekovi prosveti, bo danes zvečer ob pol osmi uri istotam. K velezanimivemu predavanju uljudno vabi odbor.

⊙ Mestnemu šolskemu svetu v Ljubljani. Ni dolgo, ko je bila priobčena v časopisih novice o nepravilni razporedbi pouka na osnovnih šolah v Ljubljani, osobito na III. deški osnovni šoli na Vrtači, ter se je apeliralo na merodajne kroge, da tej pogreški posvečajo večjo pažnjo in pouk pravilno uredijo. Ugotoviti se mora, da se nihče ne zgane in nam ni znano, ali merodajni faktorji ne razumejo ali nočejo razumeti naše prošnje. Ta neekonomična razporedba pouka sigurno ne odgovarja pravilnemu vzgojnemu načelu, ker se dogaja, da deca vkljub svoji šibkosti mora presedeti 5 do 6 ur v šolskih klopih in to en dan dopoldne, drugi dan popoldne ali nasprotno, tako, da ponajvečkrat deca kakor starši ne vedo, kdaj se pouk sploh vrši. Tako menjajočo razporedbo pouka moramo z ozirom na našo dečo grajati, kajti otežkočeno je s tem tudi gospodinjavno, ker mora deca često uživati še neprekuhano, postano ali pogreto hrano, kar je pa predvsem odvisno od oddaljenosti doma od šolskega poslopja. Naprošamo ponovno zgorajšnji naslov, da merodajni faktorji, kateri so za to poklicani, poskrbe, da se takoj vpelje reden pouk samo v dopoldanskih urah

...
Zasačen vlomilec. V ponedeljek zvečer so zasačili v podstrešju stanovanja profesorja Cimermana nekega moškega, ki je hotel pokrasti tam obešeno perilo in obleko. Poklicana je bila takoj policija, ki je vlomilca aretirala. Je to že star znanec policije, Ivan K., ter je dospel preko meje brez potnih dokumentov.

⊙ Povečanje »Trgovskega doma«. Lastnik »Trgovskega doma« g. Pregrad namera va zopet povečati svoje prodajne lokale. Na dvorišču zida veliko skladišče, kamor pride v spodnjih prostorih tudi prodajalna za moško in žensko konfekcijo. Tvrdka namerava konfekcijo, kakor tudi obleke po meri, sama izdelovati. Na pomlad prične g. Pregrad zidati v Cotovi ulici prizidek, ki bo popolnoma spremenil dosedanje lice hiše v lepo in impozantno stavbo.

⊙ Studenci pri Mariboru. Kakor smo že poročali, se vrši v nedeljo, 17. oktobra, ob pol 4. uri popoldne v Studencih pri Mariboru, Dr. Kerkova cesta 24 (vis-a-vis delavnice drž. železnice) v gostilni g. Gačnik vinska trgatav združena z veselico, ki jo priredi Kat. slov. izobraževalno društvo v Studencih v prid »Katoliškega doma« v Studencih. Spored veselice je jako zanimiv in vstopnina je zelo nizka. Vsak, ki želi dobrega in poštenega razvedrila, naj pride.

⊙ Začetek mariborske gledališke sezone. Ker se je morala pravočasna otvoritev radi odhoda vojne godbe odgoditi, je storilo vodstvo gledališča vse potrebne korake tako, da se bo lahko začela sezona menda še koncem tega tedna.

⊙ Plesna skupina Kratina iz šole Helerau-Laxenburg priredi turnejo po Jugoslaviji in nastopi okoli 25. oktobra tudi v mariborskem gledališču.

...
zelo reprezentativna. Vozi se po kulturnem znanje poštvalnosti občanov!

Brežice ob So

Osebnost. Prevzvišeni škof maribor Andrej Karlin se je pripeljal v petek po Brežice, odkoder se je odpeljal v Pišec, kjer je v soboto dopoldne krstil prvorodna Butlerja. Pri slovesnem krstu so bili še: dvorni kaplan in škofijski tajnik g. domači župnik g. Toplak, kaplan g. Rakun, dijan brežiškega frančiškanskega samostana Hajnske. V soboto popoldne se je škof lin odpeljal v Zagreb na škofovske kolone, ki so se pričele v ponedeljek dne 11. t. n. Umrla je po dolgi zelo mučni bolezni deljo zvečer najstarejša hčerka davčnega vitelja Slavka Klofutar v starosti 16 let, se je vršil v terek popoldne. Prizadeči naše sožalje, rajni Slavki pa večni mir!

V spomin obletnice plebiscita na Koroškem je visela v nedeljo s strehe mestnega občinskega urada črna zastava. — V isti namen je v dramatični odsek Čitalnice v soboto zvečer nedeljo popoldne Meškov igrokaz »Matija mivo je to, da se je igra prvič uprizorila v lani izdaji, ki jo je pisatelj priredil za prokajšnjega g. kaplana leta 1921. Popravlje oziroma izvorni rokopis hrani omenjeni gostere mu je pisatelj med drugim pisal takrat da ta listič ozir. popravljen izvod igre o Bi se morda igra vsaj po moji smrti kda smislu preuredila.« Igralci so resili svoj zelo dobro, obisk je bil prav poveljen.

Sava narašča. Vsled nalivov po Gorici je začela Sava v nedeljo dopoldne hitro naraščati proti večeru pa je zopet padla. V moči od na ponedeljek pa so bili novi nalivi nekje v skija dolini in je vsled tega Sava v ponedeljek dan rastle in dosegla 3.40 m nad normalno okoliških vasi, zlasti tako zvana Vrbinja, ma pod vodo. Tako je poštni avtomobil, ponedeljek dopoldne pripeljal iz št. Petra Gorami v Brežice, komaj prebrl vodo s Mostec, popoldne pa se je moral vlačiti v Škofjo po cesti skozi Dobravo. Tukaj smo imeli kapljice dežja.

Učitelstvo brežiškega okranega gledališča je zborovalo v soboto dopoldne in popoldne

Dr. Fr. Sušnik:

Ob spominu na Koroško

(Govor na Einspielerjevem večeru Jugoslovanske Maticе v Mariboru.)

Pravljice pravijo, da spijo v zemlji zakladi. Nihajo v zemlji in padajo in se dvigajo. Kadar se dvignejo v bajni noči, takrat zacvetijo goreče kresnice nad zemljo in vabijo izvojenca. In če ga ni, in če vreden ni, zopet zdrine zlato globlje v nedrja zemlji.

Tam za Celovcem smo svojo kraljevsko krono zakopali, da smo prišli brez nje pred svojega kralja Karadordeviča.

Ker Koroška ni poslednja med jugoslovanskimi hčerami.

Ko so se začele prve srbske vstaje in so se razbegli Karadorde in njegovi prijatelji mimo Maribora, je celovski kaplan Urban Jarnik našel zveze z njimi in se takrat — pred več ko sto leti — s srbskimi borci za svobodo sestajal v Celovcu.

Pred več ko sto leti, ko se je jedva svitala zarja srske svobode, je takratni celovski kaplan Urban Jarnik od Zile kazal Karadordevim borcem naše meje.

Ni Koroška poslednja med jugoslovanskimi hčerami.

Ko so se ozkosrčneži v Ljubljani pravdali za črke in kazali program za ono veliko vignetno leto 1488, je od Zile župnik Matija Majar zaklica na zbor ne le Slovence, temveč tudi Srbe in Hrvate v kulturno in jezikovno edinstvo; zaklical na zbor ves ogromni slovanski svet da se družijo v en jezik edinstvenega naroda slovanskega.

Eden največjih panslavistov, največji slovenski panslavist je bil koroški župnik Matija Majar.

In ni Koroška poslednja med slovanskimi hčerami.

Kar so zmogli komaj najkulturnejši narodi, to je dala Koroška Slovincem. Mohorjeva družba je delila v svojih rodovitnih letih vsakemu desetemu Slovincu po pet in šest knjig letno. Tako je veliki škof Slomšek blagoslovil Koroško, da ni bila le mati, temveč še tudi krušni oče slovenske duše.

In ko so v šestdesetih letih slovenske Muze blodno iskale besedo, so se zatekle na Koroško k Janežiču, tako da je bil Celovec desetletje središče slovenske književnosti.

Da, takrat je Rož še cvetel, takrat je Rož še veselo pel, ker še ni bilo žalostne pesmi gor čez jezero.

Tekmovala sta Št. Jakob in Sveče; Št. Jakob z Janežiči, Sveče z Einspielerji.

Tekmovale so Sveče z bodrim Št. Jakobom; Ko se je Št. Jakob ozaljšal z Miklovo Zalo, so se Sveče postavile z ogromnim slovanskim taborom.

Od Primorja in iz Ljubljane, iz Srema, Hrvatske in Štajerje so navreli častiti gostje na veliko slavjansko slavlje v Sveče, da počastijo zlatomašnika Andreja Einspielerja, da se poklonijo očetu koroških Slovincem.

Izmed stoterih je bil najlepši pozdrav velikega Jugoslovana Strossmajerja »svojemu slavnemu prijatelju Andreju«, pozdrav, ki je najsjajnejša zahvalnica koroškemu slovenskemu duhovniku.

To je bilo pred 39 leti, ko je sivel naš koroški Krek Andrej Einspieler, soustanovitelj Mohorjeve družbe, ustanovitelj »Mira«,

organizator in pisatelj, ljubljani in preganjani, oče in kralj slovenskih koroških src.

Še en pozdrav je prišel takrat na Andrejevo zlato mašo. Pisal ga je Ivan Resman, drobno pisemce in pravi:

Dr. Toman mi je še dečku rekel tole: Fant, kadar slišiš ime Einspielerjevo, takrat se odkrij!

Kadar slišiš ime Einspielerjevo, takrat se odkrij!

Ko so prišli pred 39 leti na zlato mašo Andrejevo slavjanski gosti, jih je v Celovcu pozdravil Gregor Einspieler:

Pozdravljam vas v Celovcu na slovenski zemlji.

Kakor zavrisk prebujene koroške duše je bil ta ponosni pozdrav, takrat, ko je sivolasi Andrej izročal ključke koroške deščine nečaku Gregorju.

»Fant, kadar slišiš ime Einspielerjev, tedaj se odkrij!«

Od Višarj do pod Veliki Klek, od Beljaka, Podkloštra in Celovca do Tinj in do Pliberka so šla koroška pota Gregorja Einspielerja.

Kakor orač in sejavec je bil, da so bile brazde ko valovi razdražanega morja.

Zdaj so hodile množice na tabore Gregorja Einspielerja.

Njegov »Mir« jim je bil nedeljska epistola. V njegovem političnem in gospodarskem društvu so kovali orožje za bran.

Nasprotniki so ga ubijali denarno z neprestanimi tiskovnimi tožbami;

obdolžili so ga celo političnega uboja; po avstrijskem poslaništvu so iz Petrograda lansirali vest, da dela z ruskim denarjem na popravoslavljenu.

Gregor pa je gojil politično in kulturno

deščino strica Andreja, še poslednjič tik pred svetovno vojno pri Sv. Katarini nad Pliberkom skupno s Krekom sporočil tisočerm zbranim iz Podjune in Roža:

Koroški Slovinci! Na jug uprite oči! Na jugu je solnce, na severu mraz!

Tako je gojil Gregor dedščino strica Andreja, dokler je ni moral izročiti za krvniško diplomatsko mizo, da je bila diplomatom za drobiž in za napitnino.

Dokler ga niso pregnale nemške tolpe, ga do golega oropale, mu uničile vse premoženje do zadnjega zrna; sorodniku pa, ki mu je hotel rešiti vsaj nekaj, požgali domačijo.

Kakor ubežni kralj, izropan in preganjan, je med nami poslednji koroški tribun iz rodu Einspielerjev.

»Fant, kadar slišiš ime Einspielerjev, tedaj se odkrij!«

Ker to so bili graničarji slovanski, obsojeni na smrt.

In so Sveče in Rožna dolina le še Solzna dolina in je koroška pesem le še zvon ubit.

Ko bi bil vedel pred 39 leti na oni veličastni zlati maši Andrejevi, da jo bo on daleč, daleč od Sveč slavil!

Zato molimo:

Da bi še demantno mašo bral!

In da bi jo v Svečah bral!

V velikem slovanskem slavlju kakor gošpod Andrej je zlato bral!

Da bi koroško veliko mašo bral!

O, saj koroška pesem ni zvon ubit. Saj je le krona zakopana.

In pravljice pravijo, da v bajnih nočeh plameneče kresnice vabijo izvojenca.

Zdaj bomo bdeli in čuli, da še tudi s slovensko kraljevsko krono od Gospe svete okronamo našega kralja.

večer, v proslavo bišega linjskega povelja
Gregorja Linpeler. Slavnosti se nisem
udeležil, občutil bi le spomine na žalost-
ne dni. Sem naznanja, da ne pomaga
toliko priročanje veselic kakor pa to, da
duševno pomagamo zaslužnjem s tem,
da vzdržujemo edini slovenski list in
mu dajemo čtivo, s katerim vzdržuje-
mo zanimanje za materinski jezik
in občujamo narodno zavest. Da
se stuje krasi govor dr. Fušnik, ki je
res ~~Kranj~~ biser, ga na tem mestu pri-
klopim. Sivolasi prošt Linpeler bil je
osebno na poti in prosil v svojem govoru
duševno pomoč za naše brate. S tem
končal se je ta večer - kerci na koroškem
so priredili s celoslovensko slavnost
veselijo se muže, do katere jim je pri-
poročila autanta - Wiltoune o čem
o samovoljbi naroda je samo
prazna fraza, z Koroškinimi Slovenci
napravili so kupčijo, da so zakrili
mogočnejši na drugem mestu nena-
sličjivosti pri pridobivanju novih po-
krajim. Pozna se, da je pravica le tam,
kjer je moč, - Slovenci pa smo že ob
preobratu zamudili ugodni kre-
nutek - zdise mi kakor čista pralja
ko v odločilnem trenutku rešitelj zborja
da bi rešil zakleto dekle, tako blizu je
bila naša sreča - a zamujeno je vse in
nikdar ne bo te prilike več.

22 oktober

Od 18 - 22 oktobra bil je na vizitaciji
sukajšne sodnišče višje sodni svetnik
Dr. Joan Kraučič iz Ljubljane. Vpsch
bil je prav zadovoljen. Dobil sem zabodi-
lo, da je skrajna sodnišči Kuj in Sv.
depart najboljši v celnem skrajju okraj-
nega sodišča Maribor. Teme naoda-
ja z veseljem, ker vem, da ni zastoj
moj trud in da dobim tudi prijetu-
je od višje oblasti. Ne pa tudi prijetu-
mesti nadzornika, o katerem ves,
da je res toj tovaris postaru, ki
čuti s teboj in je toje narodnosti.
Kako je pač bilo nekda - slovenski
uradnik nikoli ni zablasi storil,
sedno se je našlo kaj, da sega je mog-
lo zapostavititi za drugimi - Nemci.
Blisoprijetui duosi in tako sušpa-
eife se le veselim.

23 oktober

Končali smo trgato. Splošno je
letas slaba. Nabralo se je 80 brent-
teklo je slabo - vpsch 1000 litro v.
Knožina hladkorpa znaša 19°.
Se ni najslabše - za dobro voljo se
žebo, in to je v današnjih časih
potreba.

31 oktober

Najvišja apostolska stolica v Rimu odre-
 dila je za zadnjo nedeljo v mesecu oktobra
 nov praznik - Jezus Kralj. Dekan Janžič
 Kooč postal je osemu uradni urad-
 no vabilo, da se naj, in oba "udležji
 spreveda, ki bo od trškega križa v cerkvi
 kjer je kratka pridiga; slavnostna maša
 ter te dnu. Določil je natanko, kako se us-
 rajo zastopniki posameznih uradov uov-
 tito. Gasilno društvo je najprej klenilo,
 da se ne udležji, ker je dekan že nedeljo prej
 24 oktobra na prižnici napravnil, da se
 gasilno društvo udležji procesije s oc-
 tlikami, ne da bi dekan stopil z društvom
 prej v razgovor. Ko zbrano na obliki sabili
 ki je osebovala bolj počelje kakor sabili,
 se uradi niso oficijelno udležili, udlež-
 žili so se pa nekateri neoficijelno kot za-
 rebniki. Če oficijelno udležbo bila je
 dolga klop ob stariju pogrujena z rudi-
 čim prtom, zasedle pa so jo že prej žens-
 ke.

2 november

By nemških časnikos sem zgodet, da je,
 bilo v noči od 29 na 30 oktobra strašno neurje
 v Belski občini na Koroskem. Vled juga je
 v nekaj urah stopnel sneg, ki ga je bilo sem

debelo, ob 2^h ponoči pa se jekagal oblač, silne
mnoštvo vode pridročilo so od obeh stra-
nij, vzele hlode seboj, podrle mostove.
V Kapli poplavo la je Bela nizke hiše,
da so se ljudje Komaj rešili. Od Kapla
do Miklavca ozela je voda vse mostove,
razdrta železnice, tako da je Kapla po-
polnoma odrezana od prometa, ker
je tudi državna cesta razdrta. Labilo
seboj oč meseca, da bo promet na
železnici opostavljen. Take katastrofe
ne poznajo najstarejši ljudje.

1927.

1 province

Nimilo je zopet leto. Kakor običajno, slavil
se je bilo čisto večer v lokalskem domu.
Udeležba bila je številna. Še zjutraj, ko je
bila proa mraža, peli so vseljaki po trgu:
Ajno, misokoli. Kakor ina so je vselje-
jaz sem načel najprej v tem, da sem
šel zgodaj k počitku in sem zgodro in vesel
ostal. Kašumne vselice nisem več, kajti
sem v malom krogu, kjer se moram tako
pogovoriti, kakor mi je privo. Vem, da
se priklanjajo v šumni vselici in se las-
kajo, zgodaj pa je mišljenje vse drugače.
Du tega ne maram, zato istem so je razjed-
nilo tam, kjer je res prostor za to.

Okraj Maribor – levi breg

Volišča	Vp- livcev	SLS	SKS	Soc.	SDS
Cerkvenjak	834	504	10	5	85
Črmlenšak	295	138	1		14
Jarenina	628	261	32	3	25
Kamnica	592	197	18	22	10
Krčevina	574	87	31	73	33
Lajtersberg	474	89	17	83	10
Nova cerkev	613	145	35	3	19
Selnica ob Dravi	728	135	11	50	71
Selnica ob Muri	376	212	1	5	17
Sp. Sv. Kungota	266	77	5	5	19
Svečina	213	98	2	1	62
Sv. Ana	731	334	1	1	67
Sv. Barbara	560	243	19	1	25
Sv. Benedikt	507	332		1	38
Sv. Jakob v Slov. gor.	751	469	5	1	3
Sv. Jurij ob Pesnici	307	60	32		41
Sv. Jurij v Slov. gor.	728	452	1	3	19
Sv. Krž	249	142	3		23
Sv. Marjeta ob Pesnici	467	168	31	6	15
Sv. Martin pri Vurbergu	446	214	15	3	24
Sv. Peter	374	163	23	15	3
Sv. Rupert	246	113	3		30
Sv. Trojica v Slov. gor.	406	212	10	6	69
Št. Ilj v Slov. gor.	364	229	1	2	32
Sv. Lenart v Slov. gor.	468	193	2	7	107
Zgor. Sv. Kungota	307	102	22	2	63
Gočova	171	75	1		28
Sv. Duh na Ostrem vrhu	285	37	32	1	34

Okraj Radovljica

Vo- livcev	SLS	SKS	SDS	Soc. (Kristan)	NRS	Soc. (Bernot)
322	120	13	81	2	—	1
679	194	52	68	98	21	3
371	129	10	34	91	4	2
370	97	7	39	63	12	8
549	141	36	172	11	8	3
642	325	50	68	27	1	37
673	214	9	134	47	43	9
669	236	1	97	104	4	11
257	155	1	16	41	2	—
746	197	3	161	183	9	28
440	142	32	56	63	10	2
723	321	81	137	24	2	6
340	151	15	43	5	1	—
167	64	35	10	13	2	1
580	227	89	42	40	3	1
278	49	8	30	38	5	32
85	56	—	3	2	—	—
110	46	2	42	—	—	—
265	109	20	73	3	—	1
422	181	72	14	4	4	—
191	79	7	50	—	—	—

v les

ko od 10 do 30 cm.
e stalno po ugodnih
ev. proti akreditivu

Celje

Zrinskega
ul. št. 4.

provizijo.

Družinska pratika

1927

se še dobi

24 januar

Dne 23 januarja vršile so se volitve v oblastno skupščino. Na okrajnariborleobreg bile so 4 kandidatske liste, slovenska stranka, Radicevci, socialdemokratni samostojna demokratična stranka. O lo. Lovartu dobila je 4 žrtnice 193, II. 2, III 7 in IV. 107 glasov. Težavni stevilki se ni čuditi, saj je dr. Gorjšek napel vse sile, da je tiral svoje volilce na volilne, od katerih jih je mnogo volilo za njegovo stranko, če tudi protivno svojim prepričanju, a vsak se boji za svoj kruh in to je tudi politika. Za radi tega sem predlagal, da se me dovoli kot komisarja o lo. Dupert, kje teh priporovni. Volilnimu, ker stojim na stališču, da mora biti sodnik neodvisen nad strankami, kandidate 4 žrtnice bi pa že sploh ne volil, ker so med njimi taki, ki so bili prej izpraznjeni novinarji - in teh ne maram. Slovenska ljudska stranka ima kandidate, ki so pristni Slovenci in so tudi bili vedno šepred in tudi med vojsko. Džim velja moje simpatije.

28 januar

Sprejel sem iz Gradca vest, da je
moj dragi prijatelj franc Zmavc, kro-
jaški mojster dne 21. januarja naglo
umrl. Spoznal sem ga leta 1903
v gostilni gorpe južni, fakoni in ulica
št. 4. Kot Slovence iz Prlekije nas je slo-
venske dijake imel rad. Dajal nam
je obleko na daljše obroke in stem je bilo
marsikateremu dosti pomagano. Ostal
sem mi tudi poproje gost do zadnjega.
Dne 2. grudnia soabila še vesela skupaj, ko
minjal se je čas, ko me je obiskal, ozela
soa srčno slovo - zavedno. Poditi blag
spomin - pisal sem ti še za 700 god, ki
ga bi imel obhajati jutro - upam, da se
vedliš za vedno tam nad gozdauw.
Tako ginevajo prijatelji okolice in
če prideš še kdaj v Gradec, in mi se
samo štaniča. hujšo leta - ostane nam
le spomin na nekdanje dni.

★ Smrt v tujini. V Gradcu je dne 19. ja-
nuarja 1927 umrl krojaški mojster Franc
Zmavc, doma iz Prlekije. Bil je znan med
slovenskimi dijaki, katerim je šel zelo na
roke, ker jim je delal obleko proti plačilu na
daljše obroke. Slovenski visokošolei tedanjih
dni ohranijo mu blag spomin, tudi kot vedno
zavednemu Slovencu.

Slovenec, 1. 2. 1927. št. 25

in obitnem tega odbora tukaj ne bo
obitne in bil slovo srodje s rokah tu
kajšnega odobritnika dr. Gorishek - Bog
skrbí ga to, da dr. oosa ne rajejo do
nebes!

9. misca

Spomlad se bliža. že so prileteli škorski
zjutraj sedijo na dr. oosih in žongolijo
svojimi pesmi v čast Moaritu. Tudi hvinco
na orhu redi do dr. oosa je zasedel veseli
par, kako se imata rada - kako skrbno
nosita grezlo skupaj - tukaj se nič člo-
vek ljubezni - narasa ti pose vse. Trava
je zeleni in brstje poganja, da se razgije
v svet - kako je vendar lepo v naravi!
Kasno nebo se je proti večeru gatem-
nilo - od obzorja sem se je trikrat za-
bliskalo in grozno je prostkrat pretresel
zemljo.

Kapelški punt — tako se imenuje roman, katerega bo v naslednjih številkah prinesel naš list. V njem opisuje nam že znani in priljubljeni pisatelj Reberški Ozbej življenje in boje naših dedov izza časa cesarja reformatorja Jozefa II. V tem času so Turki zadnji-krat hoteli prodreti čez naše meje ter ropati in pustošiti naše kraje, toda naši fantje in možje so z uspehom branili naše meje. Pojavil pa se je še drugi sovražnik, ki je bil nevarnejši od prvega. Cesar Jožef II. je izdal verske odredbe, katere naše ljudstvo na noben način ni moglo sprejeti. Ne samo, da je prepovedal gotove verske pobožnosti in obrede, dal je odstraniti tudi ves kras in gotove potrebščine iz cerkve. Te odredbe so povzročile v naših krajih močan odpor, ki je bil v gotovih slučajih tudi uspešen. Najbolj so se branili prebivalci Železne Kaple in okolice Reberce, Žitare vasi, Galicije in Kamna. Poleg razvoja teh bojev nam slika pisatelj tudi življenske razmere naših dedov tedanje dobe, ki so stali še v gospodarski odvisnosti od grajščakov. Prepričani smo, da se bo za to povest razvilo veliko zanimanje. Zato priporočamo vsem naročnikom, da opozore svoje sorodnike in prijatelje, da si list prejkoslej naročijo, ker jim pozneje z že izišlimi številkami ne bomo mogli več ustreči.

20. misca

Koroški

16. marca 1927

Slovensce

št. 11.

21. srčca

Bilsem do adrii v vinogradu. Krasno
pomladansko vreme. Nebeški mir vlada
tukaj, živi se odpočijejo za novo delo.
Tu te nosi, tako mirno, mehke. Tu govede,
v kaki krasoti se kažejo naraba in pri-
čajo o nestkončni modrosti stvarnika.
Od čelnu prsti domu po celo novi
poti od Jesnice čez hribovni no fare-
mirne, št. Jakoba do št. Jurja. Nekoudu
lepo je to potovanje. Divcu razgled
se ti odpira na se s svetom pokrito
bohorje, strmo bregu Kozjakani v ozadju,
na svetjane gore v Aostriji. Pod teboj
pa so slovenske gorice, belini cerk-
vanci, hrani, otuogradi, gozdovi
in travniki. Kaka lepota, kako lepa
sliva. Veseljanii v ista rae, ko sto-
pam skoz te solnične gorice, polne
prezife - Bog vas obvari, da bi dale
pridnemu kmetu plavilo za mno-
gi trud. Tadau potovanje pa mi
ostane vedno v spouinu.

sva nekoč proti večeru iz mesta proti postaji (skoraj pol ure). Kar Dobrovce nenadoma postoji, se zagleda gor po Podjuni in pravi: »Poglej, kako krasno!« Nebo gori nad Celovcem je bilo kakor s prozorno, čudovito mehko krvjo zalito. Gorovje za Kamenom proti Medgorju gori, tisti navpični kribi ob Dravi med Grabštajnom in Galicijo, pa so ostro rezali v to okrvavljeno zaveso. Stala sva, gledala, občudovala, kar ločiti se nisva mogla. In vsa tista nežna večerna krasota je kakor iz ogledala odsevala z zdravega obraza Dobrovčevega. Tedaj sem videl, kako nežna, pesniška duša je.

Potem pri glavni mestni župniji Sv. Ilja v Celovcu. V Celovcu je bil tudi tajnik »Katoliškega političnega in gospodarskega društva«. Radj smo zahajali k njemu, da nam je povedal, kaj se snuje in kuje v Celovcu. Med vsem, kar sva govorila, snovala in zidala ob tistih obiskih, mi je najživeje v spominu tale dogodek: Bil sem pri njem malo pred sv. Rešnjim Telesom. Pa pride lepo majhno dekletce in pravi: »Herr Katechet, bitte, darf ich auch als Ehrenwache beim Allerheiligsten mitgehen?« (Prosim, gospod katehet, ali smem biti pri procesiji med častno stražo pri Najsvetejšem?) Dobrovce jo gleda, premišljuje, pa pravi prijazno, a odločno: »Ja, darfst.« Še danes vidim, kakšna nebeška radost se je razlila ob tem dekletcu čez lepo obličje. Ta dogodek sem gledal v duhu ves čas pri pogrebu, ko so otroci, zlasti črnske deklice, jokali tako neutolažno, kakor jih nisem videl in slišal jokati še pri pogrebu nobenega duhovnika.

Pa je prišel slovenski vpis krsta dr. Brejčevega otroka. Nemci so zagnali krik, kakor bi se Celovec podiral. In Dobrovce se je moral umakniti, za kanonika (mestnega kaplana) v Velikovec so ga poslali. Tam je deloval zlasti pri posojilnici, v narodnem oziru pa je nadaljeval svoje idealno delovanje v Pliberku in Celovcu. Od tam je prišel leta 1913 v našo lepo, gorato Crno.

V narodnem oziru je bil Dobrovce kremen, ki se ni dal nikoli upogniti, niti premakniti ne. Za plehke kompromise je bil nedostopen. Nikoli pa nisem opazil pri njem mržnje in sovraštva proti drugim narodnostim. Bil je pač plemenit, vzoren duhovnik po Srcu Jezusovem, zato tudi na vse strani pravičen.

Mnogo je pisal v »Mir«, zlasti pod uredništvom blagega g. Rozmana, ki si je znal pridobiti s svojo dobroto večše sotrudnike. A ni imel samo besed za svoj narod, tudi daroval, žrtvoval je zanj. Kupil je menda vsako slovensko knjigo. Če ni bila zanj ali je videl, da bi bila drugim bolj potrebna, jo je komu podaril. Ob vseh drugih čednostih sem cenil na njem zlasti to, da mamona ni ljubil, ne ga iskal in kopicil. Ne vem, a sodim, da je umrl ubog. In prav ta nesebičnost mu je pridobila srca ljudstva. Ko smo se peljali v petek Žalosne Matere z avtom iz Slovenjgradca v Crno, je bila cesta proti Črni res črna žalujočega ljudstva, ki je hitelo na pogreb. Množice, kakor jih Črna pač že dolgo ni videla, zastopniki oblasti in vseh korporacij s Prevalj, iz Mežice, Črne, dekani iz Pliberka, s Prevalj in Žih-

polja na Koroškem, 16 drugih duhovnikov — in to v času najhujšega dušnopastirskega dela in ob slabem vremenu — vse šole — in nad vsemi nehlinjena, globoka žalost za pokojnikom. Še nebo se je solzilo, solzilo z vso cerkvijo, moškimi in ženskami, odraslimi in zlasti z mladino, ki je na glas jokala, da ne bi mogla za očetom in materjo obupneje...

Slišali smo zadnje čase, da naš prijatelj Dobrovce boleha. A nismo pričakovali, da nas bo zapustil tako naglo. Ko je bil vendar vedno tako krepak, cvetoč, veder in vesel, mož v najlepših letih, šele v 54. letu...

Zdaj spiš v naši lepi, planinski Črni, ti verni sin planin. Kraj tvojega groba stoje resni, nemi čuvaji, gore, ki si jih tako ljubil. Smreke na njih ti pojo pesem uspavanko in gorski potok ti šumi v tihi, tesni dom večno svoj spev, zdaj tiho žuboreč, zdaj bučno in grozeč. Nad grobom pa razprostira svoje usmiljene roke večni veliki duhovnik Kristus Gospod, ki te je že sprejel v svoje naročje ter ti, zvestemu služabniku, že dal večno plačilo.

Počivaj v miru, zlata duša! Na svidenje nad zvezdami!

Pozor! Gospodinja Pozor!

Ali ste že preizkusile svetovno znano čistilno in polirno sredstvo

„**FURMOTO**“ za pohištvo, klavir, usnjene klubske garniture i. t. d.

Ako ne, poizkusite in uverile se bodele o njegovih vrlinah!

Matija Herbst, brat brivca g. Herbst iz Kočevja. Pokopali so ga v torek, 19. aprila.

Samoumor? Na velikonočno nedeljo zvečer okrog 11.—12. ure je neznano kam izginil orožniški narednik Andrej Blažič. Vstal je iz postelje in odšel samo v spodnji obleki, medtem ko so še vsi spali. Šele ko se je žena g. Blažiča zbudila, je pogrčila soproga. Išče ga povsod, toda zaman. Obvestili so takoj orožništvo, ki je preiskalo gozdove, hišo in Rinžo, toda brezuspešno. Narednik Blažič je bil mirnega značaja, priden in delaven v službi ter z ljudmi prijazen. Star je okrog 50 let bolj majhne postave in sivih las. Zadnje dni je postal zelo melanholičen in zmeden ter motnega pogleda. Ni to izključeno, da je storil to iz zmedenosti. Baje je zapustil tudi pismo, kjer pozdravlja ženo in otroke; on da gre v smrt radi neozdravljive bolezni. Zapustil je ženo in štiri nedorastle otroke. S prizadeto rodbino globoko sočustvuje celo mesto.

Ptuj

Krajevna skupina nižjih poštних uslužbencev priredi dne 8. maja veliko javno dobrodelno tombolo z mnogimi lepimi dobitki. Glavni dobitki so: pohištvo, drva, blago itd. Ker se čisti dobiček porabi samo za podpore bolnim članom in njih družinam, se prosí občinstvo za blagohotno naklonjenost.

Slovenska krajina

Zadeva tretjega sodišča v pravi luči. Ko so tako »Jutro«, kakor naši domači listi pisali, da je sodišče v Sv. Juriju gospodarska zahteva severozapadnega dela Slov. Krajine, smo bili mi edini, ki smo naglasili na tem mestu, da se skriva za vsem, prizadevanjem strankarsko politični namen, in smo izrazili svoje mnenje, da je edino primeren sedež za morebitno novo sodišče Gornja Lendava. Nadaljni razvoj dogodkov je trden dokaz za naše

Ksaver Meško:

Josip Dobrovč.

Ah, tisti zlati časi, ko smo bili mladi študenti lačni in žejni slovenske knjige, pa je imeli nismo: kupiti si je nismo mogli, drugi so nam skrbeli zelo po mačehovsko zanjo. Na nižji gimnaziji v Ptujju — bila je deželna in je odločal o njej nemški deželni odbor v Gradcu — nismo imeli v dijaški knjižnici ne ene slovenske knjige. Edini, ki nam je dajal slovenske knjige, o iroma Jurčiča, si je kupil in nam ga posojeval, je bil neki dijak dve leti pred menoj. Bil je za »tafeldekerja« (strežnik pri mizi) pri ptujstem proštu in je kar iz proštove blagajne jemal denar za knjige. Porabljal je ta denar sicer tudi za druge, bolj nečedne namene, pa so ga lepega dne izključili iz šole. Če bi bil kupoval samo knjige, bi se mu zgodila skoraj krivica — vsaj jaz sem se ob njegovem Jurčiču ves navdušil za slovensko knjigo. Sem mu za to še sedaj hvaležen.

Na višji gimnaziji v Celju, kamor sem prišel leta 1890, je bilo v tem oziru nekoliko boljše. Je bilo nekaj slovenskih knjig v dijaški knjižnici, a skoraj reči zanje nismo upali, ker profesor knjižničar, hud Nemeč, ni nič rad slišal takih prošenj. Na srečo so imeli nekateri sčočelj nekaj svojih, ki so mi jih, ko smo se bolje se nanili, posojevali: Antloga — sedaj višji sodni svetnik v Ljubljani — je bil naročen na »Ljubljanski Zvon«; Rasto Pusto-

slemšek — poznejši urednik »Slovenskega naroda« — je naročil Levstika, ko je začel izhajati; Ante Beg je imel nekaj celovških »Kresov«; lepo knji nico je imel Jože Goričar — pozneje avstrijski konzul v Ameriki; ta nam je, štirje Ptujčani smo stanovali skupaj, posodil Aškerčeve »Balade in romance«; brali smo jih nekega zimskega večera, pa sem jih poslušal s tako zamaknjenostjo, da mi je, ker sem sedel pri peči, pregorela na hrbtu suknja; za ulico še ni bila to prehuda nesreča, ker je zakrivala rano zimska suknja; pač pa v šoli — do Velike noči, ko sem dobil v počitnicah doma drugo suknjo, sem moral sedeti v šoli s tisto prežgano suknjo!

Že tiste jeseni, ko sem prišel v Celje, mi pravi nekoč Ante Beg, ki je poznal moj glad po knjigi in mu je ta moja lastnost prijala: »Ti, Dobrovč pa ima celo hrvatski »Vienac«. Poprosi ga, morda ti ga da.« Pa mu pravim: »Seznani me z njim! Ne poznam ga še.« Res me pokliče Beg nekoč, ko smo čakali pred šolo, da bi bila ura tri četrt in bi smeli vstopiti, me povede h krepkemu rdečeličnemu fantu ter mi pravi: »To je Dobrovč.« Povem mu svoje ime in razred ter ga prosim, če bi mi posodil »Vienac«. Opazuje me z živim, a dobrohotnim pogledom — bil je menda za dva razreda za menoj — ter naposled pravi: »Posodim, če boš pazil nanj.« — »Bom.«

Tako sva se z Dobrovčcem seznanila. Znamenit mož je bil v mojih očeh, ker je dobival tako sloveč list, kakor je bil v tistih časih »Vienac«. Savinjecan je bil kakor vsi zgoraj

imenovani; in ti so bili na šoli najinteligentnejši, pa tudi — najpremožnejši.

Veliko slavo je užival Dobrovč v mestu in na šoli, ko je rešil na celjskem starem gradu življenje dijaku Al'onzu Sorglechnerju, meščanskemu sinu iz Celja. Nabirali so rože, kar je Sorglechnerja pičil modras. Ko so bili drugi tovariši vsi preplašeni, mu je Dobrovč, pameten in odločen fant, izsesal iz rane strup, mu rano obvezal ter ga srečno privedel v mesto, kjer je nadaljnje oskrbel zdravnik. Dobrovč je za to junaško dejanje dobil hranilno knjižico z večjo vlogo in srebrno žepno uro, ki jo je nosil vse življenje. Z veliko slovesnostjo, pri kateri so bili navzoči vsi profesorji in dijaki, mu je ravnatelj Peter Končnik te častne darove izročil ter nam vsem stavil Dobrovčca za zgled.

Spet sva prišla skupaj leta 1897, ko sem prišel od benediktincev v Št. Pavlu v četrto leto bogoslovja v Celovec. V bogoslovju je bil Dobrovč brž še plemenitejši nego na gimnaziji — tista dobričina je bil kakor vsa poznejša leta. Nekoč je Janko Arnuš, ki je bil leto za njim, hodil na sprehode s kaj lepimi rokavicami. Pa ga vprašam: »Janko, kje si pa dobil te lepe rokavice?« — »Dobrovč jih je dobil iz Ljubljane celo škatljo, ducat. Pa sem si ene vzel.« — »Koliko pa si dal zanje?« — »Nič! Saj jih bo Dobrovč plačal.«

Tak je bil! Časih smo se njegovi dobroti kar smejala. Pa se je tudi sam smejal s svojim veselim, otrškonedolžnim smehom.

Potem v dušnem pastirstvu. V Pliberku,

kjer so redno nastavljali najboljše kaplane. Soseda sva bila tedaj, jaz v Št. Danijelu, Pa sem hodil en teden v Prevalje, kjer je župnikoval »naš oče« Kesnar, svet mož, in sta kaplanovala gentleman Smolej, sedaj župnik v Ameriki, in Maierhofer, velik narodnjak; drugi teden v Pliberk, kjer sta bila kaplana Dobrovč in angelski rajni Šimen Mikl, za njim že tudi rajni Jezerčan Teul. Dekan pa je bil Simon Bauer, zelo učen in inteligenten gospod, ki je imel sicer svoje muhe, a me je zlasti Dobrovč tako previdno poučil o vseh, da mi je po pogrebu tega zaslužnega gospoda dejal g. prošt Randl: »Najboljšega tvojega prijatelja smo danes pokopali.« Me je res imel rad, kakor jaz njega in sem ga pri tem tudi izredno spštoval.

Prišel sem v pliberško kaplanijo, pa smo prereševali to in ono, kar nam je bilo posebno pri srečju, potem pa šli v gostoljubno hišo g. notarja Svetine. Ko je Dobrovč odšel v Celovec, mi je gospa notarjeva nekoč rekla: »Zadnjič sem vprašala moža: Kaj pa župnik Meško zdaj tako poredkoma pride v Pliberk? Pa mi pravi: Saj vendar veš, da g. Dobrovčca ni več tukaj.«

Dobrovč je bil sin savinjskih planin. Zato je ljubil planine kakor vsi Savinjecani — saj so po vsakih počitnicah, ko so se vrnili v Celje, govorili samo o planinah! Mi smo jih gledali le od daleč in tedaj še nisem vedel in umeval, kako moč imajo gore do človeškega srca. Spoznal sem to šele na Koroškem — zdaj tudi jaz ne bi mogel več živeti brez njih! Šla

7 april

Kapelški punt, ki prihaja kot podlistek v našem listu, se bo kmalu razvil v mično povest, v kateri bodo igrali vlogo predniki še sedaj živečih kmetov po Lobniku, Lepeni, Beli in Remšeniku ter nekaj tržanov. Anka Hribernikova in Piskernikov Tomej igrata lepo in tragično vlogo ljubečih src, postavijo pa se tedanji župan Vegl iz Lobnika, sodnik in župnik v Kapli ter mnogo drugih oseb kot Pavlič, Pasterk, Vrbnik, Miklav, Kozamurnik, Vivoda, Jurjovc, Lipuš itd. Pri čitanju se bomo spomnili starih časov in spoznali naše prednike, ki so stali trdno v boju za staro pravdo.

Koroški Slovesec b. 4. 1927 št. 14

9 april

Spomlad se bliža in napoveduje zoro novijo. Že čvorči nastrehi ljubki podstršček, lastavice žvižgajo po zraku in kuhovca se je tudi oglasila. Tam gor v vinogradu slišal sem jo proskrat denarjanisemimel v zepu, da bi ga potresel. našel pa mi je 24 les. Mi se pač spominjam na pesem hoaležen bi bil deganogovnemu, saj žoljenje je tako lepo.

10 april

Dobil sem sboestilo, da je moj prijatelj Josip Dobroc umrl, Bil je najmlajše župnik v Črni. Župnik je pomenil eden od tistih mojih prijateljev, s katerimi sem bil v Celovcu skupaj, ko sem bil tam še askulant. Bil je vedno vedno dobre volje in blagoga srca. Redno je obiskoval naš krog tako znan, mo

pravo, katere predvnetu je bil profesor
redalke v p. Tomaž Schrey. Bil so to vecli
čas, ko smo se dosti urejali in razvedri-
li po uradnih urah. Ko prideu sedaj
minu gostilne doh blizu farne cerkve
v Celovcu, gledam otok na tiste
prostore, razpršili so se vsi, mnogo
jih je spi v grobu Schrey, Dobrosc,
Kojelj. Tako mine čas - tako gubim
prifatelja za prijateljem. Tebi dragi
Dobrosc, pa lahka zemlja - traper
Ti bo spomin.

4. maj 1926

Dne 28. aprila umrl je brat mojki
prošt, nazadnje župnik v Sv. Jurju
v slov. gor. Gregor Rinspieler po daljni
bolezni - umrl je raka na jetrih.
Kot bequice prišel je leta 1920 v
mesecu novembru s svojo naj-
starijšo ^{žalo} soprogo v Sv. Lenart brez
vseh sredstev. Dobil je leta 1922 župnijsko
Sv. Jurij po smrti župnika Sifarce.
Tam je našel mir, tudi quisto mu
je šlo boljše. Če št. in zdrav obhajal je
dne 18. julija 1926 glavo našo, dne
10 oktobra odločil se je še Rinspie-
lerjeva v večera, ki semu je prredit

† Gregor Einspieler

Iz Sv. Jurija v Slovenskih goricah smo snoči prejeli brzojavko, da je umrl g. prošt Gregor Einspieler. Pogreb bo v ponedeljek, 2. maja ob 10 dopoldne.

Gregor Einspieler se je rodil v Svečah na Koroškem 10. marca 1853. Dopolnil je torej 74 let. V mašnika je bil posvečen dne 16. julija 1876 in je lani slovesno obhajal zlato mašo. Do prevrata je služboval na Koroškem, kjer se je z vso dušo posvetil narodnemu delu ter ogromno storil za napredek slovenskega življa. Od l. 1888. do 1906. je bil župnik v Podkloštru, potem je dobil proštijo v Tinjah. Od tu ga je pregnala 1. januarja 1919 podivjana nemška druhal. Od tega časa pa do 1. junija, ko je dobil župnijo pri Sv. Juriju v Slovenskih goricah, je prehodil celo Slovenijo kot begunec. Nekaj časa se je mudil v Pliberku, a med plebiscitom ga je medzavezniška komisija na prošnjo avstrijske vlade izgnala iz plebiscitnega ozemlja in v najhujši zimi so naložili g. prošta v avto, ga zapeljali preko meje do bližine Prevalj ter ga postavili v sneg brez vseh sredstev.

Vse imetje mu je ostalo v Tinjah. Župnišče so mu podivjani nemški kmetje s pomočjo »Volkswehrovcev« izropali. 3. novembra 1920 je prišel zopet v Tinje, da reši, kar niso divjaki uničili. Ta poskus bi bil skoro plačal z življenjem. »Slovenec« je takrat obširno poročal o trpljenju, katerega je prošt prestal, preden se mu je posrečilo pod zaščito avstrijskih orožniških bajonetov zapustiti svojo domačo župnijo.

Za begunca se je sedaj pričelo žalostno romanje iz kraja v kraj, naša vlada mu ni dala podpore, češ, da za to ni nobenega fonda, in navezan je bil le na skromno podporo »Gospodstva« in privatnikov. Mudil se je v Ljubljani, potem v Ptujju pri Čučeku in nazadnje poldruugo leto pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Dne 1. junija 1922 pa je škof Napotnik na smrtni postelji podpisal dekret, s katerim ga je imenoval za župnika pri Sv. Jurju v Slov. goricah.

V najprijaznejšem delu Slovenskih goric je Einspieler našel svoj novi dom. Ljudstvo se ga je oklenilo z ljubeznijo in spoštovanjem. In ljubezen njegovih faranov, ki so videli v njem ideal dušnega pastirja, mu je lajšala težke spomine.

Veliko je storil pokojni Einspieler za svoj narod, veliko je zanj pretrpel, sedaj pa je odšel k Bogu po zaslužen plačilo.

Velezaslužnemu narodnemu borcu in pa trpinu bo ohranjen hvaležen spomin.

Veličasten pogreb prošta Einspielerja.

Sv. Jurij v Slov. gor., 2. maja 1927.

Danes smo tu položili k večnemu počitku koroškega narodnega mučenika, bivšega tinjskega prošta, koroškega deželnega poslanca in narodnega voditelja ter tukajšnjega župnika g. Gregorja Einspielerja.

Skoro vse Slovenske gorice so bile ta dan po koncu. Od vseh strani so prihajale ljudske množice k Sv. Juriju. Vozovi in avtomobili so po vseh cestah, ki vodijo k Sv. Juriju, vozili Einspielerjeve častilce. Iz Maribora so se pripeljali na pogreb: veliki župan in rojak pokojnikov g. dr. Fr. Schaubach z okrajnim glavarjem vladnim svetnikom g. dr. Markom Ipavcem in vladnim tajnikom g. dr. Markarjem. Nadalje so dospeli: ravnatelj g. dr. M. Potočnik, dr. Rudolf Ravnik, predsednik kluba koroških Slovencev g. tovarnar Hochmüller z mnogimi člani kluba. Med udeleženci smo opazili več zastopnikov Slovencev iz Koroške in Primorske. Jugoslovanski klub in naše organizacije je zastopal narodni poslanec Fr. Žebot. Ljudstva je bilo okoli 10 zbranega okrog cerkve Sv. Jurija toliko, da je bil prijazni hribček podoben velikemu mravljišču.

Na sprevod je došlo okoli 40 duhovnikov ne samo iz domače dekanije, ampak celo častiljivega starčka nekdanjega župnika iz št. Ruperta pri Velikovcu g. Treiberja smo opazili med udeleženci. Sprevod, katerega se je udeležilo gotovo par tisoč ljudi, je vodil domači gosp. dekan duhovni svetnik Jos. Janžekovič. Po mrtvaških molitvah je g. dekan imel govor v cerkvi. V svojem v srce segajočem govoru je primerjal rajnega narodnega mučenika Einspielerja trpečemu svetopisemskemu Jobu.

Po slovesni sv. maši so domači župani zanesli truplo na pokopališče, ki se razprostira na prijaznem hribčku ob cerkvi Sv. Jurija. Ob cerkvenem zidu na lepem prostoru je bil izkopan grob za našega Einspielerja. Ves grob je bil obložen s cvetjem. Domači dobrošolani pevski zbor je ob župnišču, v cerkvi in na pokopališču zapel pretresljive žalostinke. V imenu koroških Slovencev se je od velikega sina našega naroda poslovil predsednik koroškega kluba v Mariboru g. tovarnar Hochmüller. Narod je plakal, ko je govornik v imenu koroških Slovencev se v ginljivih besedah poslavljajal od njih voditelja. Za Hochmüllerjem je govoril poslanec Žebot v imenu naših organizacij in v imenu ljudstva Slovenskih goric.

Težko, težko s solzami v očeh so se ločili ljudi od groba. Osebito težko je bilo slovo za naše koroške brate in sestre! V srce je ganil vse navzoč vzklík koroškega starčka: Slomšek in Ti Einspieler nepozabni, izprosita pri Bogu, da nam bo kma zapel naš gosposvetski zvon himno našega narodnega vstajenja!

v Mariboru. Po zmiri gavel je bolehati dne
14 aprila se je slegel in ni več ostal
Kako priljubljen je bil, kajalfe nje
go v grob, katerega se mu se tudi ude-
ležil. Lopto je prisklopljen.

Tako je gopet eden od tistih Korovcev
preminul, ki so odšli in branili
Koroške Slovence, ga katere so toliko
žrtvovali, a marsikateri od njih je
moral zapustiti domovino in bil
je kakor ptica pod nebom, brez so-
jega doma in ognjišča.

Tujemu srcu odšel sem, položili
so nos koroških godašev Slovencev
v grob; kako je ljubil svojo domovino,
kako deloval za njo.

O da bi prišel čas, da bi bili koroški
Slovenci osvobodjeni, da bi jim gavel
enkrat gospodski govor k narodno-
mu ostanku - da bi bil prot sedaj
zanižjeni Korošan!

5. aprila

Okrajni pastop za okraj Sv. Lenard
bil je sofejasno po oči kemu gupava
deštmar Strkmajer razpuščen, kar
so bili v upeni sami pristavi Sd. Strau-
bua tega pastopa bil je dr. Gorišek, ki
je po gerentu Mat. Kračič vodil vse

posle. Sedanjí veliki župan dr. Franjo
Scharbach je razpustil ta zastop, ki
ni nikakor ni odgovarjal misljenju
ljudstva. Danes izvršilane je tvoj
teso poslov prejšnjega zastopa nove
mm. predsednik je int. n. r.
Joan Rožnar.

† Anton Gabron.

V petek 29. aprila ob 22. uri je preminul v
Leonišču koroški župnik v pokoju, Anton Gabron.
Bil je g. Gabron markantna osebnost, nekako
skrajno levo krilo koroških narodnjakov. Dolga
leta je župnikoval v Skočidolu na Koroškem, kjer
si je pridobil veliko zaupanje župljanov, tako da
so ga zagovarjali pred vsako oblastjo. Začetkom
svetovne vojne je bil v ječi z mnogimi drugimi
sobratí-duhovniki — seveda ni vedel zakaj. Po
svetovni vojni o priliki plebiscita je moral zbežati
v Jugoslavijo in je med plebiscitom nabral za Ko-
rošce 200.000 Din med Slovenci in Hrvati. Dobil
je potem 1. 1920 provizorično hrv. župnišjo Sambor,
kjer ga je pred nekaj leti zadela kap. Zadnji čas
je bival pri sestrah v Mali Loki. Župnik Gabron
je izmed onih idealno narodnih mož-korenjakov, ki
so nosli težo prvih političnih bojev z Nemci. Imel
je prijateljske stike z možni najrazličnejših nazo-
rov in bil priljubljen radi svoje širokogrudnosti.
Pri tem je bil dober in veren duhovnik; posebno
rad je vodil svoje farane v procesiji na sv. Višarje
ali Brezje. Svoj narod, Slovane sploh, je ljubil
strastno in sanjal vedno o njihovi slavni bodoč-
nosti. V letih svoje bolezni je bil v veliki bedi.
Avstrija mu ni hotela priznati pokojnine, v Jugo-
slaviji je bil dolgo časa brez nje in končno je dobil
nekaj stotakov na mesec, tako da je moral na
stare dni, čeprav ohromel, pisariti in bemčiti za
podpore. Nekdanji stebri koroških Slovencev zgi-
njajo, drug za drugim. Gregor Einspieler, Gabron
itd., umirajo kot begunci in nas opominjajo, da
nas veže krščanska ljubezen do bližnjega, da ne
pozabimo koroških bratov.

Zadnja pot narodnega borca g. župnika Antona Gabrona.

Tiho, skromno brez slovesa si odšel od nas.
Širom Slovenije — da Jugoslavije — znan in pri-
ljubljen, si bil zadnje dni svojega življenja skoro
pozabljen. Umrli si tiho, mirno ponoči. Za Tvojo
zadnjo zemeljsko pot smo zvedeli le najožji
znanci. Prvega maja ob pol dveh popoldne smo
Te spremili sicer v skromnem številu — toda
vendarle častno. Tvoj poslednji spreved je vodil
vseuč. prof. dr. Rožman z asistenco prof. dr. Sen-
čarja in kaplana Torkarja. Za Tvojo rakvijo je
stopal g. dr. Janko Brejc, bivši deželni predse-
dnik in voditelj koroških Slovencev, ki Te je ope-
tovano zastopal in branil brezplačno, ko so Te
preganjali Tvoji hudi narodni nasprotniki. Za krsto
je stopal ravnatelj g. Špicar, rojak skočidolski, ki
si ga učil in napravil za zavednega koroškega
rodoljuba.

Tudi Tvoj pobratim in mecen, ki Te ni
nikdar zapustil v Tvojih bridkih dneh, tako tudi
ne na Tvoji zadnji poti, gospod predsednik vele-
industrijalec Dragotin Hribar, ki Ti je položil tudi
venec cvetočih rož na Tvojo rakev. In ravnatoko
Te je spremljal gospod pisatelj dr. Iv. Zbašnik
s soprogo in Ti v zadnji spomin poklonil rdečih
nagelnov. Nemo so stopali za Tvojo krsto vlč. g.
vseučil. profesor dr. Ehrlich, dalje zastopnik Ci-
ril-Metodove družbe župnik Vrhovnik, prof. svet-
nik dr. Perne, koroški rojaki dr. Hebein, dr. Wol-
bank, dr. Fellacher ter odbornika Slovenske
Straže dr. Val. Rožič in dr. Jos. Puntar. Bilo je
še več koroških rojakov in rojakinj, ki so zadnji
moment zvedeli za Tvojo poslednjo pot, tako
prof. dr. J. Arnejc in m. učitelj g. Primožič in
drugi, a koliko bi jih še le bilo, če bi bili pravo-
časno zvedeli za Tvoj pogreb. Tudi narodno
ženstvo med njimi gospa dr. Zbašnikova je bilo
častno zastopano.

Mnogo si delal in trpel za svoje ljube slo-
venske Korošce. Bil si čist, nesebičen rodoljub.
Zato si je »Slovenska Straža« osvojila misel, da
Ti v znak hvaležnosti za Tvoje veliko narodno
delo na severni meji postavi skromen spomenik
na Tvojem grobu.

baptist
In tudi ti si šel dragi Gabron-

edou od tretih iz Koroske, ki si koliko dela
valja lepo boddencost Koroskih Slove-
cov, katerim si poročil o se moji, a si
naya dufe moral bežati iz domovine,
rescu, brez oseh sredstev... A vesirad
lupel in kako je ožjelo toje srce, ko
so predirali naši vojakina Korosko.
1. junija 1919 obstikal sime o oino gra-
du v Dobrenju, kako si bilit sedaj polu
upor, da se rnes v domovino. Tu poleu
si prišel prietkomu majutka 1920 zbral
denar za agitacijo za plebiscit - koliko
si obhodil - žrtvoval - stojem prišel si
po plebiscitu z Greg. H. inspieler o Sv.
Lemart - a še nisi obupal. Kdela ra
se tedaj zadujokrat. Vsi žalostni do-
godkino se pobli - postal si bolan
ni sedaj se ni več.

Koroska te ne pozabi in tudi Slove-
nija ne - žrtvoval si njej o se moji,
zato pa ostane tudi spomin
na te trajen!

11. majutka
Posle skrajne hranilnice pri
Sv. Lemartu preozel je novi okraj-
ni zastop.

13 majnikh

Sv. Jurij v Slovenskih goricah. (Pogreb prošta Gregorja Einspielerja.) Dne 28. aprila je po daljši boleznj zatisnil za vedno oči bivši tinjski prošt in nazadnje župnik v Št. Jurju v Slov. goricah, zlatomašnik g. Gregor Einspieler. Kot nekdanjemu voditelju koroških Slovencev mu ni bilo dano, da bi našel v domači zemlji svoj zadnji počitek. Njegova usoda je vsem dobro znana, po tolikoletnemu neumornemu delovanju za pravice koroških Slovencev je moral zapustiti brez vseh sredstev svojo domovino kot begunec. Šele v prijaznem Št. Jurju je našel svoj dom in postal v kratkem priljubljen pri vseh. Žal, da mu ni bilo dano, uživati dolgo prijeten večer svojega življenja. Pogreb prošta Einspielerja je bil tako veličasten, da ga ljudje ne pomnijo in je najlepši dokaz, kako so ga spoštovali vsi sloji kot ljudomilega blagega človeka. — Zlato solnce je pošljalo dne 2. majnika svoje ogrevajoče žarke na naravo, ki se je pokazala v vsej svoji majniški lepoti, ko se je pomikal mrtvaški sprevod v cerkev. Pogreba se je udeležilo 32 duhovnikov, med temi sta bila tudi župnika gg. Franc Treiber in Davorin Hüttner, ki sta nekaj pastirovala v Št. Rupertu pri Velikovcu oziroma v Rožeku na Koroškem. Prišli so tudi veliki župan mariborske oblasti, dr. Franc Schaubach, oba okrajna glavarja Maribor levi in desni breg, svetnik dr. Ipavec in Makar, ravnatelj učiteljsišča dr. Potočnik in drugi uradniki iz Maribora, polnoštevilno zastopništvo vseh šentlenartskih uradov, minister n. r. Ivan Roškar, narodni poslanec Franjo Žebot in poslanec oblastne skupščine, koroški rojak dr. Rudolf Ravnik, odvetnik dr. Gorinšek iz Št. Lenarta z zastopstvom okrajnega zastopstva, trije zastopniki koroških Slovencev v Mariboru: Kramer, Hochmüller in Novak, ki so položili krasen venec ter nepregledna množica ljudi iz domače župnije in sosednih. — V srce segajočem govoru je orisal dekan in duh. svetnik g. Josip Janžekovič iz Sv. Lenarta življenje blagega pokojnika in primerjal njegovo usodo z isto svetopisemskega Joba. Ob odprtem grobu se je poslovil tovarnar g. Hochmüller kot zastopnik koroških beguncev od blagega pokojnega in v jedernatih besedah naslikal njegovo trnjevo pot, po kateri je hodil prošt Einspieler posebno v svojih zadnjih letih. V imenu jugoslovanskega kluba se je poslovil narodni poslanec Franjo Žebot in se v toplih besedah zahvalil vsem, ki so pripomogli, da se je odprl trudnemu narodnemu mučeniku v krasnem Št. Jurju sredi vinorodnih goric gostoljuben dom, kjer naj bi osiveli starček preživel večer svojega življenja. Krasno ubrano petje cerkvenih pevcev iz Št. Jurja in Marije Snežne je kakor otvorilo tako tudi zaključilo cel pogrebni sprevod. — Utihnili so krasno šentjurski zvonovi,

poslovili smo se od Tebe, dragi Einspieler, ki si toliko ljubil svojo koroško domovino in kateri si posvetil vse svoje moči — v solčnih goricah spiš mirno spanje, a mi smo vzeli s seboj Tvojo globoko ljubezen do slovenskega rodu, posebno do onih, katerim si bil nekdanj voditelj in za katere si žrtvoval vse. Tvoj duh biva nad nami in Tvoje ime se bo ponosno imenovalo in ostalo zapisano z zlatimi črkami v zgodovini koroških Slovencev, dokler bo bival na svetu slovenski rod.

Dr. I.

Koroški Slovesec, 11. 5. 1927. št. 19

Fako smo oziroma od moža, ki je
toliko deloval za svojo domovino,
ji žrtvoval vse svoje moči in premo-
ženje. Reven je bil, umrl je v traji postelji.
Ker vse, kar je nekdaj imel, so mu sodrži-
ne tolpe na koroškem uničile. Koli-
korkrat sem govoril z njim, ko sem
se je vedno izrazil: O Turje ne bi
šel več, saj je že leta 1848 zaprtal tujski
prošt, ki je moral bežati pred razjar-
jeno množico v kroniko: Ne ossa
mea habeant - ko je zapustil prošt-
nijo. Čutil sem, kako težko mi je
bilo, da je dočakal na zadnja leta tako
težko usodo. V neselela mi je
paušurna želja, da bi videl svojo
nekdajšo domovino zopet prosto,
a ostalo je le pri upanju - in stem
upom legel je daleč od domovi-
ne v hladni grob. Mi pa, ki smo
stali ob odprti gorvili, smo si
zapriscgli, da Koroske ne pozabi-
mo in se bodo vse misli sredotočile
na to, da pride tudi naša zibeljka
o svrslje jugoslavije - Sprasel sem
po rajnem proštu Gregorju Einspieler
v sponion krasen prestan, ki ga je
že nosil stari prošt Lambert Einspie-
ler. Drag in časten mi je ta sponion-
sponinjal me bo vedno na slavo
Einspielerje in mojo ljubljeno domovino!

25. majnik

Ogledu sodruže, ki je dala popraviti hišo, sledilo je tudi guprišče, popravili so tudi cerkev in govnik, katero delo je izvršil klepar Poličič sv. Trojice. Pri križu odločil se je gohri Kos (Heiligenstein), kaj se zabeleži ad memoriam, da se ne bo izgubalo, kaj naj manjka ta Kos.

24 julij

Dopust - so druj - kako prijetno gohri to - gopeh prost, zapustiti sv. deuant, da pozabim na vse, da ne vidim in slisim nič od kraja, kjer moram biti ves čas. Dohuna korotko steče me srec, o mojo nekdanjo domovino.

31 julij

Kopel sam na leberei. Srčen je bil sprejem pri brajnarju. Gopeh slivni zubrenje vrelca vredi vasi, domače glasove, gopeh gledam stare grance. Hodim po gozdovih, po bregovih in gledam tebe, milani korotkado-movina. Tako ti lepa, tako ljubka. Stojim na Struth vrhodu in te gledam, vedno lepša si, vedno bolj mi kavna - sedaj, ko nisi več moja domovina.

Veličasten pogreb prošta Matije Randla.

Kakor je »Slovenec« že kratko poročal, umrl je prošt Matija Randl v Dobrhlivasi, dne 4. avgusta, zadet od srčne kapi v krogu svojih sobratov, v kateri družbi se je najrajši nahajal.

Nenadna smrt blagega pokojnika pretresla je vse, ki so ga poznali, posebno hud udarec pa je za koroške Slovence.

Rojen je bil 27. februarja leta 1847. v Št. Pavlu pri Preboldu na Štajerskem, dovršil gimnazijo v Celju in stopil nato v celovško bogoslovje. Kot kaplan in deloma kot provizor služboval je v Labudu, Trebinju pri Beljaku, na Suhi, dolgo let bil je župnik v Žvabeku, odkoder je prišel leta 1905. kot prošt v Doberlovas. Leta 1923. obhajal je zlato mašo.

Blagi pokojni bil je mož izvanrednih duševnih zmožnosti, bil je v svojem poklicu vzoren duhovnik, vnet za blagor svojih župljanov. Ko je v svojih zadnjih letih zgubil nogo, si ni dal vzeti, da ne bi izvrševal svojih dolžnosti v cerkvi.

Bil je vrl narodnjak, in smelo moremo reči, da je bil eden od onih stebrov, na katere se je opiralo celo delovanje koroških Slovencev. Staviti ga moramo v vrsto Janežičev, Einšpielerjev, Serajnikov. Poln ljubezni in navdušenja do teptanega koroškega slovenskega naroda se je neustraheno potegoval za njegove pravice, povsod kazal je neupogljiv značaj, jekleno, nepremagljivo voljo in s tem si je pridobil tudi pri nasprotnikih spoštovanje in ugled.

Žalostna usoda koroških Slovencev, leta 1919., ko so morali bežati pred podivjanimi nemškimi Volkswehrovci, zadela je tudi njega; eden od zadnjih zapustil je Dobrolovas; ko se je vrnil iz Štajerske, našel je svoj dom oropan vsega premoženja. A on ni obupal, ostal je tudi potem, ko je odločil plebiscit za Nemce. In bil je odslej opora koroškemu Slovincem, njegovi sobratje zbirali so se okoli njega in dobivali tam nasvete in novih moči za narodno delovanje.

Za časa plebiscita je bil določen prošt Randl za generalnega vikarja v coni A. Kot takšen je izdal tudi od plebiscitne komisije odobreni pastirski list globoko zamišljene vsebine, ki se je prečital v nedeljo pred 10. oktobrom po vseh cerkvah v coni A in v katerem je dokazal, da je dolžnost vsakega koroškega Slovenca, glasovati za Jugoslavijo.

Višji duhovni oblasti v Celovcu ta pastirski list ni ugajal in imel je vsled tega tako od te kakor tudi od drugih oblasti pretrpeti marsikaj bridkega. A njegova jeklena volja premagala je tudi vse te neprilike.

Napram svojim sobratom je bil skrajno blag in mil, izvredne gostoljubnosti, vedno veselega srca in prikupljivega vedenja.

Kako je bil priljubljen, pokazal je njegov pogreb dne 7. avgusta.

Že na vsežgodaj zbrata se je mnogoštevilna množica od blizu in daleč. Došlo je 35 duhovnikov, med njimi tovariša stolni dekan, dr. Josip Somer in šolastok Vidovic, že oba sivolasa starčka, generalni vikar dr. Schmutzer, tinjski prošt dr. Martin Ehrlich, prelat iz Št. Pavla, dr. Odilo Frankl, dekana Hribar in Mišel, prišli so zastopniki vseh uradov v Dobrhlivasi, požarni brambovci; in gotovo nad 2000 broječa množica je izkazala rajnemu zadnjo čast.

Ganljivo so zapeli cerkveni pevci pred proštnjo: Vigred se povrne, kakor tudi žalostinke v cerkvi in ob odprtem grobu, ganljivo je bilo videti, ko je sivolasi tovariš dr. Somer vodil kondukt od proštnje v cerkev; v globoko zamišljenem govoru naslikal je duhovni svetovalec Valentin Weiss, župnik v Žitarivasi življenje in delovanje preminulega in v srce segle so vsem poslovilne besede: Dragi Matija, počivaj v miru, na svidenje nad zvezdami. V dolgi vrsti premikal se je sprevod, ki ga je vodil tinjski prošt dr. Ehrlich na po-

kopališče k cerkvi Device Marije na gori, kjer so po krasnem poslovilnem nagovoru škocijanskega župnika in bivšega deželnega poslanca Vinkota Poljanca položili blagega pokojnika k večnemu počitku.

Iz jasnega neba pošiljalo je opoldansko solnce svoje zlate žarke na žalujoči zbor, in siva Peca ter mogočni Obir in vsi drugi vrhovi so bili priča, ko smo položili enega najboljših koroških Slovencev v hladno gomilo visoko na solnčni gorici.

Odšli smo s težkim srcem, saj slovo od tebe dragi prošt bilo je nam, ki smo te poznali, silno težko. Pozabljen ne boš, ohranili te bomo v spominu in tvoja ljubezen do slovenskega Korotana in jeklena volja nam bo vedno svetel vzor in vzpodbuda, da ne obnemagamo v boju za naše narodne pravice. Bodi ti lahka zemlja v slovenskem Korotanu, kateremu si posvetil vse moči svojega dolgega življenja.

Korotanec.

mar tu dr. Marusic. Oh verjetno pa je, da bodo maloštevilni radičevci podpirali v Ljubljani uradniško listo. Popolnoma negotovo je še, kdo bo kandidiral v Ljubljani na uradniški listi.

⊙ **Specijalist za zobozdravništvo in ustne bolezni** med. univ. dr. France Logar ordinira od 8. avgusta 1927 za zobne in ustne bolezni od 10—12 ter od pol 3 do 5 v Ljubljani, Sv. Petra cesta 14, I. nadstropje.

⊙ **Preiskave pri komunistih.** Ljubljanska policija je izvršila v pondeljek zjutraj pri približno 15 ljubljanskih komunistih hišne preiskave. Policija je preiskala tudi prostore uredništva komunističnega lista »Enotnosti«. Rezultat preiskav je v splošnem negativen, ker so slovenski komunisti, izučeni po večletnih skušnjah, postali zadnje čase izredno previdni.

⊙ **Proces proti Jakobu Žorgi.** Včeraj dopoldne se je vršila pred tukajšnjim deželnim

Železnato CHINA-VINO

Vzbuja voljo do jedi, okrepča živce, zboljša kri in je rekovalescentom in matokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

izbrani okus.

Nad 10.000 zdravniških priporočil.

Dobi se v vseh lekarnah.

šli razno sumljivo blago, sigurno izvirajoče od vlomov v stanovanja. Karlin je osumljen vlomov pri ravnatelju Glasb. matice g. Hladku, zdravniku dr. Marinu, učitelju Drevensku in odvjetniku dr. Stanjku.

□ **Zopet novi slučaji škrlatinke.** Mestni fizikat javlja zopet tri nove slučaje škrlatinke.

□ **Vlom v skladišče.** Alojzij Arbeiter, trgovec s starim železjem in odpadki je prijavil policiji, da je bilo med 2. in 8. avgustom vlomljeno v njegovo skladišče na Radvanjski cesti. Vlomilci so strli okno ter odnesli razne stare predmete, pred vsem veliko cina, v skupni vrednosti 9185 Din. V omenjeno skladišče je bilo že pred nekoliko meseci vlomljeno. Takrat je policija povzročitelje — mlade fantine, stare 15—16 let polovila. Najbrže so bili sedaj isti na delu kakor pri zadnjem vlamu.

□ **Smola kolesarskega tatu.** V zadnjem času smo beležili številne tatvine koles. V nedeljo zvečer se je pa kolesarski tat nenedoma ujel. V Vojašniški ulici je našel zvečer okrog 22. ure brivec Oton F. nekega moškega, ki se je vozil na njegovem, pred malo časa pred hotelom Halbwidl ukradenem kolesu. Takoj je bil tat ustavljen in izročen policiji, kjer se je izkazalo, da se zove Alojz Anderlič iz Šmarja pri Jelšah ter je imel že parkrat opraviti s sodnijo radi tatvine koles. Na policiji je priznal, da je v nedeljo krog 7. ure zvečer ukradel kolo slikarskemu mojstru Gajšku iz veže hiše št. 6 v Vojašniški ulici. Kolo je takoj prodal nekemu hlapcu za 100 Din, katere je pa v eni uri zapravlil. Zalosten in brez denarja je šel po Jurčičevi ulici, kjer je zagledal pred Halbwidlom zopet kolo brez gospodarja. Takoj si ga je prilastil, toda prišlo mu je nesrečo.

Celje

⊗ **Na goro Oljko s Krekovci!** Prihodnjo nedeljo, dne 14. avgusta, poletijo Krekovci na prijazno goro Oljko. Po prihodu jutranjega vlaka se bo vršila v tamošnji cerkvi božja služba, med katero pojejo pevci celjske podružnice Krekove mladine. Po sv. maši se vrši pod milim nebom javno zborovanje. Vsi prijatelji delavske mladine se vljudno vabijo, da se priključijo izletnikom v čim največjem številu. Na prošnjo glede polovične voznje še sicer nimamo odgovora, a izletniki si lahko pomagajo tudi tako, da se poslužijo izletniškega vlaka, za katerega polovična vozna cena itak za vsakoogar velja. Če bo med tem ministrstvo ugodilo naši prošnji za polovično voznjo za ostale vlake, bomo to pravočasno objavili.

⊗ **Celjski Orel** ima svojo letošnjo odsekovno prireditvev na praznik Velikega Šmarna, dne 15. avgusta 1927 pri Janiču na Babnem. Ob pol treh popoldne se vrši od hotela »Beli vol« pohod orlovskih vrst na Babno. Na Babnem se prične ob pol 4 javna telovadba. Pri celi prireditvi sodeluje železničarska godba iz Celja. Vstopnina za telovadni nastop: sedeži po 10 Din, stojišča po 5 Din. Vstop na veselilni prostor, na katerem se po telovadnem nastopu vrši prosta zabava, je vstopnine prost. Prijatelji »Orla« so iskreno vabljeni, da se te prireditve v obilnem številu udeležijo.

⊗ **Kozaška dirka v Celju.** Prošlo nedeljo, dne 7. avgusta t. l., so priredili kubanski kozaki na Glaziji veliko kozaško dirko z izredno zanimivim programom. Kozaki so se pojavili

4 avgust

Topiči pokajo - moj god je daveš.
Nasrati me imajo radi in niso požar
bil na ta dan, ocelli ni to, saj četrty,
da smo si ostali tako kakor je bilo
nekda.

7 avgust.

Prost. Matija Kaudl v Oberlivašice
maglona mur. Obiskal ga sem se
30 julija, bil je dobro razpeložen in
kljub široki starosti slušeno prav
soj. Pogreb bil je veličasten; priložen
je misij paprs v slovenščini dne 10.
avgusta 1927 št. 178. Blagomu narodnja
ku vedno blag sponin, bil je eden
od šestih koroških duhovnikov, ki
so ljubili svoj narod in za katerega
so žrtvovali vse.

12 avgust

Bil sem na Tayersternu in obiskal
grobove mojih prijateljev. Tam pri zidu
je najmočnejši grob, moj dragi Jernej
Krc ipi su mirno spanje pod
sivo kožuto in odlično miru kri-
stocem. Ne je tih na okrog, ni ve-
kintega prijaznega smeha, le protob-
ne gleda kakor on sam nekda.
Kakor sem odhajal nekda vesel in
se divno lepe planine, tako sem
bil sedaj složen - to štetu belj, ker
na vrhu je meja, kilovi Slovence,
Pač Krivica - Wilsonova načela so
bila samo karikatūra. -

Hotelo sem si je še pogledati dalje
po Korški. Preozil sem se po zibki
dolini do Mauchen - Kötzbach - Luk
Kova. Bili so nekda slovenski kraj,
in vena to jasno kaže. Prtel sem
pločekuprlay, videl strelne jarko-
žico, kaserne - in 5 pokopališč, kjer
spijo mirno mladi, zdravi ljud-
je, ki so dali žoljenje za domo-
ovno. Nih narodnosti so, ovivo bili
jedini v boju proti Italijanu - in
tudi dali so se žrtvuje. Gu temu
soražitku je pomagala slovo-
žalostna mi majka. - Druži so
ti kraji in vredno je, da si jih slove

ogleda. Od tu me je peljala pot
do spittala in dalje ob steni do
do lilištata. Karavnost diomi so ti
kraj in vrtak in na, no gledaš to plan
mnoško lepoto.

19. avgust

Obhodil sem Spodnjo Koroško - obiskal
znanse. Niso mi pač izrazili želje, da bi
bili v okrepni ljubem kraju. Tola
žel sem jih kakor sem mogel, - sem pa
da kraj matpa še spimtrno spaupe
pod bes - leta 1920 se je zbudil in vse
je vrlo naodivšnja a 10. oktobra
objel ga je trod spaupe in iz tega se
težno oč prebudi.

Objel sem slovo od koroške, stovni
lirno siroke, solza je pablastela v
očesu, saj Bog oc, ali se še vidimo
kedar. K Bogom obr, beca in vse
ljubke planins - ja leto duiš se
vidimo spet, če je tako volja božja.

24. avgust

Kedar sem zopet doma. Kabil bon
nekaj časa, da se zopet nasadim
na to obraye, ki so mi tako zpru.

7 september

Od 28 avgusta do danes prepotoval
je škof dr. Andrej Karlin šentlenartsko
dekanijo v sorbo birmanija. Kot v zad-
njo župnijo prišel je b. o. So. denar.
K sprejemu prišli so župljani s
procesijami. V prejšnjih letih poobila
je sedanji dekan Jos. Janžekovič za-
topniške oseh uradov in tudi žu-
pana, da se sprejema oficijelno
udeležijo. Tokrat je to opustil in
škofa ni pozdravil sedanji župan
Jugovič in tudi uradov od urad-
nikov. Kakor bi to rad storil kot
rodni predstojnik, tako se mu
moral upoštevati, da stvar takle,
da sprejme predstojništvo va-
bilo kakor so storili drugod in
župnijski uradi. Dekan Janže-
kovičova svoje posebnosti in
zoper tega tudi ni priljubljen.
Kriška je bil ponižen, o dekanu
to ne morem reči.

Škofa pozdravila je kakor običajno
mala deklica
in pastornica Marijine družbe
Kakor tudi na-
čelnik brlo Kranbergerjeve stu-
ki je svojo nalogo prav moško
rešil.

Na pozdrav dekana in prejšnjemu
varnik se je škof primerno zahvalil.
Cel sprejem, ki se je vršil tik durblo-
kove hiše, trajal je pol ure. Tik pred pri-
hodom škofa pripeljala se je Frii
Krajnc, žena industrijalca Brečko-
Krajnc, nato so v avtomobilu malo
že vsem z gaboji jaje, tuzospega
doorivča kerškoj čakajočo množico
ker slabo lok dalje proti Mariboru.
Ljudje so se nad tem zgrajali in
obrodili to kot malo taktico. Dekan
ki je čakal z drugimi duhovniki na
škofov prihod, se je ironično prikloni-
l, kar je ozbrudilo med ljudmi smeh.

To porablja je imenovana, da je
vložitla po Dr. Goršek tožbo po § 491 k.z.
zoper dekana Janžekovič.

Danes bila je birna. Vdeležte sem
se kot privatna oseba cerkovni
in ker sem imel birnanečepereka
murskih sp. Volične - zelo pridnega
fanta.

Prilo je mnogo duhovnikov. To cerk-
venom opraslu zbrali so se v žup-
nični obedu. Lajka ni bilo nobene-
ga, ker škof tega ne trpi, tma v goto-
rem opri prav, drugae pa ni bilo
umestno, da se pristegnijo tudi ne-
duhovniki, ki so naklonjeni. - Tako
je bilo birne korce. Škof odpeljal
se je za avtomobil 16. v Maribor.

8 september

Ho sein potoval letos po Korotku,
zašel sein v Spitalu v ovinarno, ki
je upravljena v strogo redne veščine
nemškoemu slogu, različni in po
dobarici in napravi. Med drugimi
našel sein sledečega:

Ime Jufra 1411 dat hiilt mit Christum natum
Da Jufrau ifrau dori: Gott helf, gepornet hi durb dat

Hon Databidog Grafprobst fat
Grit Spitalbau firt meloren
drinast ihm durb Kopst putt
fira Mirdletu nach gab odau.

Mira wellen mit durb letzten Map
Allfuer plibp dord meliengeu
durb Milderog pforte: fira durb Kap
hate Mrot, dori firt firtungu.

Mit hundere Tournogge laft:
Mirdletu und da boqen
die Laidtoben firt in
dort mit haben firt boqen.

Hon durb Mrot, ab vum durb Jufra
durb 52 Mofen
durb vum Grit Spitalbau firt ab vum
durb Mrotu zuegappofen.

firt firt geyst, von Grit vortan,
firt durb mit durb Tage
durb firt vum durb durb,
firt firt durb durb Tage.

U bližnji hystalassoideti ray.
saline nekdaj mogočih Orten
burjansov, ki so bili v sorodstvu
s celjskimi grofi in so ti tudi po
sledovali njih obična posestva
med ljudstvom je še nekaj manj
preprosto o hudočini groftufi Salan
manja, soprogi zadufega Ortenbur
žana ffrija. leta je krpivčila ljud
neusmiljeno iztrjesala davke in
gromadila zaklade. Nsoji togoti je
nekoga dne z glatim ceveljekom ubila
sojo hišo. Nanjo namana se sleden
pesem:

Nalunanca polje govijtu,
dona hubijst intod zu pfunden
Nst intod tudob dillast Stafen
dona magoubenun pfützn funden.

Ullst Gold, dat Maru ginnodan
pulen din im pfützn magoufpu
und Ribben und Rogoffe
dona pfunkten Gluspon glifpu

doft ab dragt iin böpa griben
Auf dem fünd mit ulten bogu
Munfpe fut pfou-glouf dno zofa
fimen hieft dnoen gntvagen.

Zufu, dno maguigt am Abend
Nalununkab Gold gpfunden,

tuja botarica in druga moza
dust in stogunb napredovanu.

Momfancul da kulurmanka
balbu in fupfuruq gancuuru
Mamur pfitzu pfruvoru Minur
Mittouuift uuf hufit gankouuu.

huta duf! da gupavogvifur
duvrat finter kullclidkaur
kuribp zu staldu ifru goldat
Mud padituu Bogfa pfidkaur.

Pa se očuvanostitostij je v tem
kraju - omen kraju, kjer je bilo leta
1919/20 internicinskih kolov zaradi
koroskih Slovencev, ki se zbridkosti
spouinjajo tega mesta.

12 september

Volitoc razpisano na dan 11 sept.
za volitoc narodnih poslancev so
minule. Ni bilo prav nobenega
razburjenja. Brese je zgodilo bolj
natihem, najhujši je bila agita
cija od strani SDS stranke, porobu
ker je bil dr. M. Goriscek na kandidet.
militi za Maribor leoi brag. Volice
je bilo v moševanski šoli, drugave

Okraj Maribor — levi breg.

Volišča	Vo- livcev	SLS	Radič	SDS	Nemci	NRS	Soc.	Kom.	Začorski
Cerkvenjak v Slov. gor.	684	442	4	45	2	—	3	—	—
Črmlenšak	330	231	1	7	—	—	—	1	—
Gočova	173	113	—	24	1	—	—	—	—
Jarenina	595	327	23	37	12	1	8	—	1
Kamnica	608	269	3	5	35	12	36	23	3
Krčevina	553	109	1	34	20	22	60	8	1
Lajtersberg	524	87	2	26	27	11	105	18	1
Maribor	8192	1505	63	1038	857	309	1527	412	39
Nova cerkev	547	189	7	22	89	2	1	—	2
Selnica ob Dravi	627	162	24	15	20	2	84	7	2
Selnica ob Muri	398	257	1	41	16	—	8	—	—
Spodnja Sv. Kungota	261	115	1	23	7	8	8	8	8
Svečina	245	163	3	19	14	1	8	0	2
Sv. Ana	737	413	4	62	24	2	1	—	—
Sv. Barbara	558	334	11	30	6	—	3	2	1
Sv. Marjeta ob Pesnici	430	254	27	4	8	2	4	2	—
Sv. Trojica v Slov. gor.	529	334	4	56	2	—	1	—	2
Sv. Benedikt	485	373	1	20	—	—	—	2	1
Sv. Duh na Ostrem vrhu	292	85	12	16	3	2	2	1	1
Sv. Jakob	746	593	2	4	—	2	—	—	4
Sv. Jurij ob Pesnici	297	112	27	31	5	—	1	1	—
Sv. Jurij v Slov. gor.	740	555	3	38	2	—	2	1	2
Sv. Križ	250	175	2	9	—	12	—	—	—
Sv. Martin pri Vurbergu	454	318	2	13	—	1	6	—	1
Sv. Peter	360	196	2	23	1	—	23	3	—
Sv. Rupert	262	185	—	18	1	—	—	1	—
Št. Ilj	412	246	5	24	24	—	2	10	—
Sv. Lenart v Slov. gor.	438	184	—	138	5	1	3	1	—
Zgornja Sv. Kungota	327	154	18	36	8	3	8	5	7

Okraj Šmarje.

Volišča	Vo- livcev	SLS	Radič	SDS	Nemci	NRS	Soc.	Kom.
Bučje	315	202	14	3	—	1	—	1
Dobje	384	180	16	5	2	2	1	—
Koprivnica	91	29	18	8	2	—	4	—
Kostrivnica	346	231	15	3	5	1	1	—
Kozje	408	143	77	34	2	1	4	—
Križe	184	79	1	4	—	—	—	—
Loka	298	99	34	—	2	—	1	5
Mestinje	604	228	45	28	3	—	2	1
Pilštanj	490	164	93	5	—	1	—	—
Podčetrtak	411	123	20	36	2	—	—	—
Podsreda	279	89	13	37	2	1	—	—
Ponikva	735	219	62	24	7	1	28	43
Prevorje	278	134	65	10	—	2	—	—
Rogaška Slatina	463	157	29	39	10	14	11	2
Rogatec	649	132	28	80	67	17	2	7
Sedlarjevo	262	76	60	8	2	1	—	—
Slivnica	399	100	63	13	1	—	—	1
Sv. Ema	281	—	—	—	—	—	—	—
Sv. Florijan	230	87	1	34	—	12	—	—
Sv. Križ pri Slatini	577	262	51	10	7	6	—	2
Sv. Peter pod Sv. gorami	693	130	50	154	1	—	1	21
Sv. Štefan	278	167	7	7	—	—	—	1
Št. Vid pri Planini	315	209	11	3	—	—	1	—
Št. Vid pri Ponikvi	244	99	2	17	1	—	8	3
Šmarje — trg	179	76	1	43	1	2	—	—
Šmarje — okolica	697	322	37	25	—	—	5	9
Zetale	561	178	51	41	4	3	—	—
Stoprce	—	143	1	3	1	—	—	—
Zibika	456	175	25	35	1	—	7	—

v osnovni šoli. Predsednik komiteta
 sije sem bil jaz. Potek volitev bil je
 živren. Konecni speh bil je sledeči

1	SSS Stranka	:	184	
2	Radikanci	:	0	
3	SDS	:	138	
4	Neurci	:	5	
5	Radikali-Davidovič	:	1	(Kraonka-Müller)
	Socijaldemokrati	:	3	
	Komunisti	:	1	
	Zagorski	:	0	
			<hr/>	
			322	

N. Stenardu naravno je število SDS od
 volitev dne 23. I 1924 v oblastno skupščino
 za 31 glasov. Pomisliti pa je, da je tusa
 dej kandidat in da se je delalo z
 vsemi sredstvi, da bi dobil ta kolikor
 oči glasov. Obratno vse, bi vse neurke
 tarfe in kar je bilo mogoče. Kato se
 zato stranko nisem ni koli ogre-
 val in mislim, da se tudi ne
 bom. Prilasi SLS. šliso z velikim
 veseljem in prepričanjem k
 volitvi. Njih nastop ni je nuga-
 jal. Koečar prihajala so od obeh
 volivši poročila o sifajnem spehu
 SLS. in nazadovanja SDS o Martbardeu
 skraju. To veselje ustrela je bedovla
 oest, da je o d'publjanij de Korovec za
 28 glasov propadel - Tyrkova zmaga SDS.

Vinum satis quasi gratis,
lestem saepe veritatis
bonum seruant hic penates
laudant rivos et abatos.

Martinus Loding
Pictor ac artifex hanc cellam
Vinariam condidit.

9. oktober

Frigatev je končana, bilo je 99 brent ter je ušlo 1750 l. Merilo je 19-20° morem biti prav zadostoljen, saj tako dobrega letnika je davnobitno. Ves čas pa je bilo tudi krasno vreme, da si lepšega želebi ne morem. Bog daj še več tako lepih let.

13. oktober

Priselnem 11. oktobra za združena koroska se sem videl gastavod slastljenja 10 oktobra. Tu in tam še kakšega pifanega, katere nemufeto slastjenje šlo pravo v glas. Če sem pa tako govoril ljudem, so mi tožili o starih davkih, ki jih malaga vlada; me in se zdi, da se že marsikateri kesa, da ni volil jugoslavijo. - Hodil sem ob najlepšem vremenu po hribih in užival lepoto jesenskega časa. Kako sicer dar lepa Koroska dežela - in vendar nisi vsi naša. Kako sem mi tožijo tebi, moja ljubljena domovina, saj sem, da si izgubljena za vedno. Ne pomagaj mi, zamudili smo priložnost in reči moramo, da smo sami krivi, odločili so o usodi Koroski osebe, ki niso pozvale razmer - domačinov pa opravišali niso.

16 oktober

Naak dogodkih ima še soje posledice, tako jih je zapustila letošnja brenna. Ko je dekan Janžekovič čakal v ornatu pred Aubloso hišo na prihod škofa Karolina, in je bilo že zbrano mnogo ljudij, pripeljala se je žena trgovca Breško-Krafnje - Fini roj. Sedmimurck, na toornem avto iz soje hiše, na katerem so bili vsoto naloženi zaboj jaje, ter skozi zbrano množico dalje proti karibnu. Ko jo je zagledal dekan Janžekovič, prišel je v rohani talar na osaki strani ter se priklonil. Druge so se uohote smejali, ker je tak bilo malo taktu, da se v tem trenutku, ko bi imel priti vsak čas škof, pripelje doma v ruha + z trga, ki je morala vedeti za to, z vsakomalo je nimastom. Kljub temu je složila po D'Gortšek zoper dekana tožbo zaradi žaljenja časti. Nišlo je do obravnave, stoar pa se je poravnala. Saprouti sat!

10 november

Od danes naprej gor v našem trgu električna luč. Setačila se je akcijska družba, ali bo papodjetje opravilo, se še ne more reči. Odjemalec je plosedaj malo, ker je instalacija zelo draga. Če si dan napeljati to luč, še ne sem čakajo!

20 december 4

Moja posest, slednji vitez Reberčan
izšla je v posebni knjigi. Doživela ma
so posestje. Bil je moj namen, da podarim
koroškimi Slovincem čtivo iz domačega
kraja, da stem bolj ozbudim zanimanje
do citanja slovenske knjige; kajti zelo
najaduje med koroškimi Slovinci
zanimanje za slovensko, ker v nemu
kem doku garovane šole sedno bolj
sdtujajo je koroške Slovence od svojega
naroda.

že zelo pokvarjen in bi se lahko zgodila ne-
sreča. — Advokat dr. Mravlak v Celovcu,
bivši vodja spodnještajerskih Nemcev in nem-
škutarjev, je napovedal konkurz. Dolgovi zna-
šajo 400.000 S, aktive pa 100.000 S. — Poreški
župan Prüller je odstopil. — Karonhof je bil
prodan Švicarju inž. Moserju za 109.000 S. —
Število brezposelnih se je na Koroškem zopet
pomnožilo za 410 oseb, da je znašalo 5. t. m.
2971 podpiranih. — Pri Hörzendorfju sta se
sprla dva loveca, in sicer posestnik Pirker in
občinski tajnik Kohlweg. Kohlweg je ustrelil
Pirkerja v nogo dvakrat, ko pa se je zavedel
svojega dejanja, si je nastavil puško pod brado
in se ustrelil v glavo. Strel mu je popolnoma
raznesel glavo. — Scheiniku v Medborovnici
je nekdo ukradel 19 stavbnih srečk.

Slednji vitez Reberčan. Pred kratkim je
izdalo Politično in gospodarsko društvo za
Slovence na Koroškem lično zgodovinsko po-
vest „Slednji vitez Reberčan“. Snov je vzeta
iz dobe turških vojn in se odigrava predvsem
v Podjurski dolini. Vmes pa je vpleteno živ-
ljenje tedanjih vitezov Reberčanov, grofov
Vilštanjskih, menihov dobrlovaških in drugih
osebnosti, ki so v tedanjem času vladali in go-
spodarili v Podjurski in Belski dolini. V pe-
strih slikah je pisatelj orisal življenje teh mo-
gotcev, njih delovanje, njih namene, njih mo-
gočnost in nadutost ter gnilobo, ki je vladala
v nekdanjih gradovih. Marsikatera slika se da
primerjati v današnjimi razmerami, pod kate-
rimi živijo koroški Slovenci. Povest je spisal
dr. Ožbolt Ilamig, mož, ki se je rodil v senci
teh gradov ter preživel svojo mladost v kraju,
kjer se odigrava glavni del dejanja. Dobi se
v upravi našega lista in stane za Avstrijo 2 S,
za Jugoslavijo 20 Din s poštnino, Slovenci na
Koroškem pa dobe še zdaten popust. Prepri-
čani smo, da bo vsak, ki pozna te kraje, in tudi
drugi, ki se zanima za koroško zgodovino, ta-
koj segel za to knjižico.

1928

2 januar

Prisel sem s prepisovanjem povesti
„Kamociti križ v Črnem lesu“, ki sem
jo spral v drugi polovici preteklega
leta. Ključno besedilo je povesti, pa se
daj še ne vem, ker živi še stari grof Jožef
Herberstein, ki se je soočevalno hudo-
val, ko sem objavil spis - Grad Hrasto-
vec in popsal med drugim tudi
to, kako so grafiški podložniki hudo-
raovali, kar je med tukajšnimi pre-
bivalci še zdaj občina govorica.

24 februar

Objavil sem prepis zgodovinske
povesti, ki sem jo naslovil: Črni
križ pri Hrastovcu, ker stoji naj-
bolj opuščen kraj, kjer se oršita po-
vest. Treba bo spis še pregledati, po-
tem pa naj zagleda belidani ne-
trdini, da bi bilo kaj posebnega, a
mojemu, da bo občudila občina pri-
pristemu ljudstvu pozornost,
ker so navodeni dogodki, na katere
se ljudje še sedaj spominjajo.

Naša nova povest, kmalu bo začel »Slovenski Gospodar« objavljati v podlistku izvorno in domačo povest »Črni križ pri Hrastovcu.« (Hrastovec je grad pri Št. Lenu v Slov. gor.) V naši novi zgodovinski povesti se obravnava na zanimiv in z burnimi dogodljaji prepleten način srednjeveški del zgodovine naših divnih Slovenskih goric. Naročniki, prijatelji in čitatelji »Slovenskega Gospodarja« bodo navdušeno čitali to povest, ki obravnava minulo življenje in razmere naših pradedov. Povest se vrši na krajih, ki so znani vsakemu Slovenještajercu. »Slovenski Gospodar« ima največ naročnikov ravno v Slovenskih goricah in radi tega bodo ti še posebno posegli po tej povesti, ki jim opisuje njihove kraje in jih bo seznanila z zgodovino prošlosti. Zgoraj omenjena zgodovinska povest je zopet povod, da se lotijo naši agitatorji, fantje in dekleta dela za razširjanje »Slov. Gospodarja«.

13 april

Zgodovinsko povest, Črni križ pri Hrastovcu - poslal sem slovenskemu gospodarju, ker smatram, da se na ta način najbolj seznanijo prebivalci tukajšnjih krajev z osebnostjo. Danes čitam, da se zaimo z objasnitvijo te povesti. Posebno veselje mi je napravilo to poročilo, rajni je v najosrečnejšem podoččenju, da morem pripomagniti ljudem k nečemu, kar ožbuja zanimanje in stani narodno zavest. Naj tedaj gre vsja povest od brama do brama, naj zgodbo vsi, kako je bilo nekda, in najdojo podoččenju, da so postali sedaj prosti narod.

Prazgodovinsko grobišče. Iz Šetarjeve smo dobili sledeče poročilo: Dne 24. t. m. je našel g. župan Senekovič pri podiranju najmanj 500 let starega hrasta staro grobišče, ki se nahaja tik ob desni strani okrajne ceste med vasmi Lormanje in Šetarjeva. Je to 1 m 20 cm globoka čveterokotna jama, obdana od treh strani od kamenitih plošč, debelih 25 cm, širokih 95 cm in dolgih 1.20 cm. Na dnu je plošča, ki ima čveterokotno vdolbino. V tej so se našli 4 piskerči, napolnjeni s človeškimi kostmi, spoznajo se še tudi deli človeške lobanje. Zraven te posode sta bili 2 skledici ter 2 svetilki iz ilovice, prav umetno izdelani, spodaj so videti na vsaki zaporedoma trije C (morda letnica 300). V kotu sta bili postavljeni 2 mali koritci, izklesani iz navadnega kamna, kakor se nahaja v tem kraju. Našla se je tudi zaponka, prevlečena z bakreno rejo. Celo grobišče tvori mal hribček, zraven katerega se nahaja nekaj korakov oddaljen še drugi, v katerem se gotovo najdejo še ostanki grobov. Najdene predmete je vzel v shrambo g. župan Senekovič, da jih izroči muzeju. — Dr. J.